

รายงานการวิจัย
การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว
Using Figure of Speech in Travel Magazine

รุ่งฤดี แผลงศรี

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินงบประมาณรายได้

ประจำปี พ.ศ. 2560

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

Using Figure of Speech in Travel Magazine

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี

สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรกฎาคม 2561

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินงบประมาณรายได้ประจำปี พ.ศ. 2560

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว
ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศร
งบประมาณ เงินงบประมาณรายได้ประจำปี พ.ศ. 2560 คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทและโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว โดยศึกษาจากนิตยสารท่องเที่ยวจำนวน 2 ฉบับคือนิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2559 เล่มละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวมี 4 ประเภท ได้แก่ 1) ภาพพจน์ประเภทความเปรียบมีอุปมา อุปลักษณ์ นามนัย และการอ้างอิง 2) ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการมีบุคลาธิษฐานและอติพจน์ 3) ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำแบ่งเป็นภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงมีการเลียนเสียงตามธรรมชาติและการเล่นเสียง ส่วนภาพพจน์ประเภทการเล่นคำมีการซ้ำคำคำเดียวและการซ้ำกลุ่มคำ และ 4) ภาพพจน์ประเภทคำถาม

ส่วนโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นพบว่า มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ กล่าวคือ

1) โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคืออุปมาและอุปลักษณ์

2) โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการคือบุคลาธิษฐานและอติพจน์

3) โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคือนามนัยและการอ้างอิง ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำคือการเล่นเสียงธรรมชาติ การซ้ำเสียง การซ้ำคำคำเดียว และการซ้ำกลุ่มคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม

Abstract

Title Using Figure of Speech in Travel Magazines

Researcher : Associate Professor Rungrudee Plaengsorn

Budget 2017 Budget of Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

This research aims to analyze the types and structures of figurative language used in travel magazines. We use purposive sampling to draw data from two travel magazines: Osotho Magazine and Thiaw Rob Lok (Travel around the World) Magazine. The issues chosen are from January to December 2016. Five articles from each issue are analyzed for a total of 120 articles.

The findings reveal that the travel magazines use four types of figurative language: 1) comparative figurative i.e. simile, metaphor metonymy and allusion 2) imaginative figurative i.e. personification and hyperbole 3) sound play figurative i.e. onomatopoeia and sound reduplication and word play figurative i.e. one word reduplication and phrasal reduplication and 4) question figurative.

The structural analysis of the four figurative types found in travel magazines reveals that there are 3 elements: vehicles, comparative phrases and tenors with as detailed below.

1) The structure consisting of 3 elements: vehicles, comparative phrases and tenors with includes the comparative figurative using simile and metaphor.

2) The structure consisting of 2 elements: vehicles and tenors with includes the imaginative figurative using personification and hyperbole.

3) The structure consisting of only one elements: tenors with includes metonymy and allusion, sound play and word play using onomatopoeia, reduplication, one word reduplication and phrasal reduplication and the question figurative.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินงบประมาณรายได้ประจำปี พ.ศ. 2560 ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ ผู้คอยส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของท่านตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่เป็นอย่างสูง

ท้ายสุดนี้ ขอขอบใจสมาชิกทุกคนในครอบครัวแฝงศร โดยเฉพาะลูกทั้งสอง ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นในการทำงานวิชาการตลอดมา ผู้วิจัยหวังว่าการทำงานของผู้วิจัยจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกทั้งสองต่อไป

รุ่งฤดี แฝงศร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ช

บทที่

1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์.....	5
ความหมายของภาพพจน์.....	5
ความสำคัญของภาพพจน์.....	7
ประเภทของภาพพจน์.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว.....	18
ความหมายของสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว.....	18
เนื้อหาและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยว.....	19
ขั้นตอนการเขียนสารคดีท่องเที่ยว.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดี.....	24

3	วิเคราะห์ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว	
	ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ.....	26
	อุปมา.....	26
	อุปลักษณ์.....	29
	นามนัย.....	31
	การอ้างอิง.....	33
	ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ.....	43
	บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต.....	43
	อติพจน์.....	46
	ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ.....	49
	การเล่นเสียง.....	49
	การเล่นคำ.....	54
	ภาพพจน์ประเภทคำถาม.....	57
	ภาพพจน์ประเภทคำถามใช้เพื่อบอกเล่าเรื่องราว.....	57
	ภาพพจน์คำถามใช้เพื่อให้ข้อคิดกับผู้อ่าน.....	58
4	วิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว	
	โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ	
	คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	61
	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ.....	61
	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นข้อความและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคำ.....	63
	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ.....	67
	โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ	
	และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	71
	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ.....	71
	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ.....	75
	โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	79
	โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบที่เป็นคำ.....	80
	โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบที่เป็นข้อความ.....	89

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	95
	อภิปรายผล.....	98
	ข้อเสนอแนะ.....	100
	บรรณานุกรม.....	102
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน คือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	60
ภาพที่ 2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	61
ภาพที่ 3 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	71
ภาพที่ 4 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นข้อเขียนสื่อความหมายที่ปรากฏในแผ่นกระดาษหรือวัตถุใด ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเล่ม ฯลฯ สื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทจะมีวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป

นิตยสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีการนำเสนองานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะงานเขียนประเภทสารคดีที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจจริงไปสู่ผู้อ่าน ประกอบด้วยการใช้ภาษาที่น่าติดตามอ่าน ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2535 : 5) อธิบายถึงเนื้อหาของสารคดีในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ไว้ว่า

ปัจจุบันสารคดีในสื่อสิ่งพิมพ์ได้ครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายทั้งด้านการศึกษา

ศิลปวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

การเมือง การปกครอง ฯลฯ ได้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นอย่างแพร่หลาย

จนกระทั่งเกิดพัฒนาการนิตยสารประเภทเสนอเนื้อหาในแนวสารคดีเป็นหลัก

มากมายหลายฉบับ เช่น นิตยสาร “สารคดี” นิตยสาร “ศิลปวัฒนธรรม”

นิตยสาร “ดีเคด” นิตยสาร “อ.ส.ท.” เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาในนิตยสารจะมีความเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มเป้าหมายของนิตยสารที่แตกต่างกันไป นิตยสารท่องเที่ยวเป็นนิตยสารประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจแหล่งท่องเที่ยวทั้งสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศและนอกประเทศ เนื้อหาในงานเขียนนิตยสารท่องเที่ยวเป็นงานเขียนสารคดีที่ผู้เขียนมุ่งให้ข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ท่องเที่ยวนั้น และยังให้ความเพลิดเพลินจากศิลปะการใช้ภาษาที่น่าติดตามอ่าน ดังที่ มนวิภา วรจุจระ (2554 : 158) กล่าวถึง การใช้ภาษาสารคดีในนิตยสารไว้ว่า “การเขียนสารคดีนิตยสารผู้เขียนใช้เวลาและความพิถีพิถันในการรวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงบทสารคดีมากกว่าการเขียนสารคดีหนังสือพิมพ์ หลักการรวบรวมข้อมูลเรื่องที่ต้องการเขียนแล้ว ผู้เขียนสารคดีต้องเรียบเรียงเรื่องราวให้สละสลวยน่าอ่าน สื่อสารให้ผู้อ่านทุกระดับเข้าใจง่าย” นอกจากนี้ รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (2550 : 34) ยังกล่าวถึงเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวไว้ว่า

สารคดีท่องเที่ยวเป็นสารคดีที่มีผู้นิยมอ่านมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะสอดคล้อง

กับลักษณะนิสัยความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ ผู้อ่านจะได้รับความสนุกสนาน

ความตื่นเต้น ความรู้ โดยเฉพาะผู้ไม่มีโอกาสได้เดินทางไปเที่ยวในสถานที่ที่ตนอยากไป

จึงหาอ่านเอาจากที่ผู้อื่นเขียนขึ้น เป็นการชดเชยอารมณ์ความต้องการ การอ่าน

หนังสือในลักษณะนี้จึงเป็นเหมือนประสบการณ์รอง (second-hand experience)

และในทางเดียวกัน หนังสือประเภทนี้จะกระตุ้นสัญชาตญาณการเดินทาง

การแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ และเป็นคู่มือให้นักท่องเที่ยวที่นิยมหาประสบการณ์

ให้แก่ตนเองเป็นอย่างดี

ดังนั้นกล่าวได้ว่า การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยว ผู้เขียนต้องใช้ภาษาเปรียบเทียบหรือภาษาสร้างจินตนาการ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยสร้างอารมณ์ให้สารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวได้อย่างดีดังที่ รุ่งฤดี แพลงคร (2549 :150) กล่าวถึง ความสำคัญของภาพพจน์ในงานเขียนสารคดีว่า “การใช้ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่ทำให้งานเขียนสารคดีน่าติดตามอ่าน เพราะการใช้ภาพพจน์ช่วยให้ผู้อ่านเกิดภาพและภาพนั้นจะช่วยขยายรายละเอียดต่าง ๆ ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ภาพพจน์ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้นด้วย ภาพพจน์จึงมีความสำคัญในงานเขียนสารคดีไม่น้อยกว่าศิลปะการใช้ภาษารูปแบบใด ๆ”

นิตยสารอนุสารอ.ส.ท.และนิตยสารเที่ยวรอบโลกต่างเป็นนิตยสารประเภทท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันเรื่องการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว กล่าวคือ นิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. มุ่งเน้นสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย แต่นิตยสารเที่ยวรอบโลกมุ่งเน้นสถานที่ท่องเที่ยวต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม นิตยสารทั้งสองฉบับมีการใช้ภาพพจน์ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยวหรือความรู้สึกของผู้เขียนได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แสงแรกค่อย ๆ ส่องฉาย อาบไฉ่หยดน้ำเป็นประกาย กลิ่นดินเปียกหล่อลื่น นกเล็ก ๆ ร้องเพลงหวานใส

(“โลกสีเขียวในกำแพงแสน.” อนุสาร อ.ส.ท. สิงหาคม 2559 : 41)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้ภาพพจน์อุปลักษณเปรียบเทียบหยดน้ำที่ต้องแสงอาทิตย์ว่ามีลักษณะเป็นประกาย

บ้านน้ำเชี่ยวหยั่งรากหยดยืนตัวเองมาจากผู้คนสองศาสนา สามวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันมานาน อย่างแน่นแฟ้นยาวนาน ทั้งไทย จีน และมุสลิม

(“บ้านน้ำเชี่ยว-แหลมมะขาม หลากนิยามของบ้านสุดแผ่นดินถิ่นบูรพา.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 24)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานด้วยการใช้คำกริยาของมนุษย์คือ “หยั่งรากหยดยืน” กับสิ่งที่ไม่มีชีวิตคือ “ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว” เพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการเห็นภาพชุมชนที่มีความเป็นมาอันยาวนาน

โปรยอาหารให้ปลาจำนวนมากที่ขึ้นมากินอาหารพร้อม ๆ กัน จมองดูคล้ายน้ำเดือด

(“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” เที่ยวรอบโลก. กุมภาพันธ์ 2559 : 65)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้ภาพพจน์อุปมาที่มีคำเชื่อมว่า “คล้าย” เปรียบเทียบให้เห็นภาพปลาจำนวนมากที่ขึ้นมากินอาหารจนมีลักษณะเหมือนน้ำเดือดปุด ๆ

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่า ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้นักเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวมีความน่าสนใจติดตามอ่านประกอบกับยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวมาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ประเภทและโครงสร้างของการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว เพื่อชี้ให้เห็นว่า การใช้ภาพพจน์เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของศิลปะการใช้ภาษา ที่ช่วยให้นักเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวอ่านมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ประเภทและโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวจากนิตยสารท่องเที่ยวจำนวน 2 ฉบับคือนิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ซึ่งนิตยสารแต่ละฉบับออกวางจำหน่ายเดือนละหนึ่งเล่ม รวม 24 เล่ม ดังนั้น ผู้วิจัยจะรวบรวมสารคดี (features) โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2559 เล่มละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นิตยสารท่องเที่ยวที่นำมาใช้ในงานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว” ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 2 ฉบับคือนิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. ซึ่งเป็นตัวแทนของนิตยสารที่นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ซึ่งเป็นตัวแทนของนิตยสารที่นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวต่างประเทศ

นิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. จะศึกษาภาพพจน์ส่วนที่ชื่อว่า “สารคดี” และนิตยสารเที่ยวรอบโลก จะศึกษาภาพพจน์ส่วนที่ชื่อว่า “features” โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง นิตยสารละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง

2. รูปแบบการบอกที่มาของตัวอย่างงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะระบุที่มาไว้ในวงเล็บใต้ตัวอย่างเรียงลำดับจาก (“ชื่อบทความ.” **ชื่อนิตยสาร**. เดือน ปี : เลขหน้า) เช่น

บ้านน้ำเขียวหยั่งรากหยดเย็นตัวเองมาจากผู้คนสองศาสนา สามวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันมานาน
อย่างแน่นแฟ้นยาวนาน ทั้งไทย จีน และมุสลิม

(“บ้านน้ำเขียว-แหลมมะขาม หลากนิยามของบ้านสุดแผ่นดินถิ่น
บูรพา.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 24)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจเอกสาร หนังสือ และปริญญาณิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. กำหนดโครงร่างและเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้
 - 2.1 บทนำ
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3 วิเคราะห์ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว
 - 2.3.1 ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ
 - 2.3.2 ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ
 - 2.3.3 ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ
 - 2.3.4 ภาพพจน์ประเภทคำถาม
 - 2.4 วิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว
 - 2.4.1 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ
 - 2.4.2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบ
 - 2.4.3 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือ ส่วนที่นำมาเปรียบ
 - 2.5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
3. เก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลการใช้ภาพพจน์จากนิตยสารอนุสาร อสท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2559 เล่มละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์
5. เรียบเรียงข้อมูลตามข้อ 2 ทั้งนี้ได้เสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบประเภทเข้าใจภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ และลักษณะการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว
2. ทำให้เข้าใจวิธีการสร้างภาพพจน์แต่ละประเภท
3. เป็นแนวทางการศึกษาการใช้ภาพพจน์ของนิตยสารประเภทอื่น ๆ เช่น นิตยสารผู้หญิง นิตยสารผู้ชาย นิตยสารครอบครัว ฯลฯ
4. นำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาเชิงทักษะการเขียน เช่น การเขียนบทความ การเขียนสารคดี การเขียนนิตยสาร ฯลฯ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์ ได้แก่ ความหมายของภาพพจน์ ความสำคัญของภาพพจน์ และประเภทของภาพพจน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของภาพพจน์ มีผู้กล่าวถึง “ภาพพจน์” ไว้ดังต่อไปนี้

สิทธา พินิจภูวดล (2517 : 167) อธิบายความหมายของ “ภาพพจน์” ไว้ว่า “ภาพพจน์เป็นคำที่นักวรรณกรรมมีความตั้งใจว่าจะให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “figure of speech” มากกว่าจะให้แปลความตามอักษร คำนี้ใช้ในความหมายว่า สร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นโดยอาศัยถ้อยคำสำนวน”

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2520 : 126 - 127) อธิบายความหมายของ “ภาพพจน์” ไว้ว่า

ภาพพจน์คือถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างใช้โวหาร ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้โดยมีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความเข้าใจ และต่อความรู้สึกยิ่งขึ้นกว่าการใช้ถ้อยคำบอกเล่าตามธรรมดา ในวรรณคดีโดยเฉพาะในบทร้อยกรอง กวีอาจพูดอย่างหนึ่งแต่หมายความอีกอย่างหนึ่งและเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นวิธีการที่ดี และเป็นคุณสมบัติสำคัญของบทกวีนั้น ภาพพจน์มิได้มีแต่ในเฉพาะบทร้อยกรอง ในร้อยแก้วนักเขียนก็นิยมใช้วิธีการสร้างภาพพจน์ เช่นเดียวกัน การใช้ภาพพจน์ในการแต่งทำให้ผู้อ่านได้ร่วมเข้าใจ คิด และรู้สึกอย่างเข้าถึงอารมณ์ยิ่งขึ้นตามที่ผู้แต่งตั้งใจเสนอ

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525 : 70) อธิบายความหมายของ “ภาพพจน์” ว่า “ภาพพจน์ (figure of speech) เป็นอุปกรณ์สำหรับพรรณนาโวหาร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพชัดเจนทั้งในด้านรูปร่าง สีสัน ความรู้สึก ราวกับสิ่งนั้นปรากฏอยู่ตรงหน้า ภาพที่เกิดในใจนั้นเด่นชัดราวกับเป็นภาพที่ผู้อ่านประสบมาด้วยตนเอง และยังสามารถจำแนกได้

เอ็ม เอช อาบรัมส์ (ทองสุก เกตุโรจน์ (แปลและเรียบเรียง) 2529 : 117) อธิบายความหมายของ “figures of language” โดยเรียกว่า “ภาษาภาพ” และกล่าวว่า

ภาษาภาพหมายถึงการใช้ภาษาที่ผิดไปจากปกติ หรือผิดจากภาษามาตรฐานในด้านความหมายของคำ หรือการเรียงลำดับคำ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความหมายหรือผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ ภาพ (figures) ดังกล่าวนี้นับถือกันมาช้านานว่า เป็น “อสังการ” (ornaments) ของภาษากลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของ

ภาษาอย่างที่จะขาดเสียมิได้ และอันที่จริงแล้วก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งวด
ไม่เฉพาะแต่ในบทร้อยกรองเท่านั้นแต่ยังจำเป็นในการพูดการเขียนแบบอื่น ๆ ด้วย
วิภา กงกะนั้นันท์ (2533 : 35) เรียกภาพพจน์ว่า “โวหาร (figures of speech) ” และให้
ความหมายไว้ว่า

โวหารเป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการพูดหรือเขียน
ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนพูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความเป็นอย่างอื่นบ้าง ให้มี
ความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มข้นต่างไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์
สำคัญเพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก
ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้นหรือน้อยลงตาม
ภูมิปัญญาของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง

สมเกียรติ รักษ์มณี (2551 : 71) อธิบายความหมายของ “ภาพพจน์” ว่า “ภาพพจน์หรือโวหาร
ภาพพจน์ (figures of speech) เป็นกลวิธีทางภาษาที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจแจ่มแจ้ง ทั้งความหมาย
นัยตรงและนัยแฝงเร้น เน้นให้เกิดทั้งอรรถรสและสุนทรียรสในการสื่อสาร อันเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่ง
ทางวรรณศิลป์”

พรทิพย์ วรรัฐกาล (2553 : 34) ให้ความหมายของ “ภาพพจน์” ว่า “ภาพพจน์หมายถึงการใช้
ถ้อยคำให้เกิดเห็นเป็นภาพเป็นชั้นเชิงการเขียนเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรู้สึกเชิงอารมณ์อย่างลึกซึ้งจนเกิด
ภาพด้วยภาษา”

อิงอร สุพันธ์ุณี (2554 : 82) อธิบายความหมายของ “ภาพพจน์” ดังนี้
ภาพพจน์หมายถึงวิธีการสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้น โดยอาศัยถ้อยคำ
สำนวนแบบต่าง ๆ การเสนอภาพพจน์ที่ดีทำให้มโนภาพของผู้อ่าน
เด่นชัดขึ้น อันจัดเป็นคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง
มีข้อน่าสังเกตว่า การเสนอภาพพจน์มิใช่การสร้างประโยคแบบปกติสามัญ
มิได้อยู่ในกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์อย่างเคร่งครัด หากเป็นการสร้างประโยค
หรือวลีอย่างอิสระ แต่ในเวลาเดียวกันก็อาจจะมีแบบแผน หรือระบบ
เฉพาะตัวที่แยกให้เห็นการใช้ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า figures of speech มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น “ภาพพจน์”
“ภาษาภาพ” “โวหาร” หรือ “โวหารภาพพจน์” ในงานวิจัยนี้จะเรียก figures of speech ว่า “ภาพพจน์”
และให้ความหมายของภาพพจน์ว่า ภาพพจน์หมายถึงการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในใจ
หรือเกิดความรู้สึกที่เด่นชัดยิ่งกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา ภาพพจน์จัดเป็นศิลปะการใช้ภาษาประเภทหนึ่ง
กล่าวคือ เป็นการใช้ภาษาที่ผิดไปจากปกติ มิได้อยู่ในกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ภาพพจน์แต่ละประเภทจะมี
แบบแผนเฉพาะตัวที่ผู้อ่านสามารถเห็นความแตกต่างได้ การใช้ภาพพจน์มิใช่ในภาษาพูดและภาษาเขียน
ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

1.2 ความสำคัญของภาพพจน์ การเลือกใช้ภาพพจน์ในงานเขียนสารคดีอย่างเหมาะสมจะช่วยให้งานเขียนน่าติดตามอ่านมากขึ้น ดังที่สีธา พินิจภูวดล (2517 : 167) ได้อธิบายถึงความสำคัญของ “ภาพพจน์” ไว้ว่า

ภาพพจน์ก็คือผองชูรส ที่ช่วยทำให้ผู้อ่านได้รับรสอร่อยเกิดความสุข ความพอใจ ในการบริโภคอาหารจนหมดได้ไม่รู้สีกตัวครั้นเมื่ออิมหนาสำราญแล้วก็ยังติดใจใคร่ลิ้มรสในมืออื่น ๆ ต่อไปอีก ภาพพจน์เป็นสิ่งที่ทำให้โมนภาพเด่นชัดขึ้นจนผู้อ่านผู้ฟังที่รอรับการถ่ายทอดแลเห็นรู้และเข้าใจ ภาพพจน์จะช่วยให้ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียนเข้ามาสู่ความคิดและความรู้สึกของผู้อ่าน ภาพพจน์ไม่ใช่การสร้างประโยคแบบปกติสามัญไม่ตกอยู่ใต้ “อำนาจบงการ” ของไวยากรณ์ที่เนียบขาดเคร่งครัด แต่เป็นการสร้างประโยคที่เสรีและมีขอบเขตไม่มีใครบอกได้ว่าขอบเขตนั้นคืออะไร ผู้เขียนแต่ละคนมีขอบเขตเป็นของตนเอง รู้จักจำกัดวงไว้เพื่อรักษาคุณค่าของภาพพจน์ของตน

นอกจากนี้ รุ่งฤดี แพลงคร (2548 : 13-14) ได้อธิบายถึงความสำคัญของภาพพจน์ สรุปได้ว่าภาพพจน์มีความสำคัญต่องานเขียนสร้างสรรค์ทั้งประเภทบันเทิงคดีและประเภทสารคดี เพราะการใช้ภาพพจน์จะช่วยถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้อย่างกระจ่างชัดตามที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ เนื่องจากภาพพจน์มีความหมายที่แฝงเร้นอยู่ อันก่อให้เกิดพลังที่สามารถสร้างภาพในจิตให้กระจ่างแจ่มชัดและสามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึกได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและเข้าใจความคิดของผู้เขียนที่ต้องการนำเสนอต่อผู้อ่านได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การใช้ภาพพจน์ช่วยสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านจดจำถ้อยคำ หรือข้อความนั้น ๆ ได้

อิงอร สุพันธ์ุณี (2554 : 83-85) ได้อธิบายความสำคัญของการใช้ภาพพจน์ สรุปได้ดังนี้

นักวรรณคดีกล่าวว่า แม้รูปแบบของภาพพจน์จะแยกออกไปได้อีกหลากหลาย แต่ก็มีลักษณะหนึ่งซึ่งตรงกันคือการสัมพันธ์สิ่งหนึ่งเข้ากับอีกสิ่งหนึ่งและมีผลสำคัญ ดังนี้

1) ภาพพจน์ให้ความสำเร็จอารมณ์ เนื่องจากได้ใช้ความคิดและจินตนาการ ในการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เช่น เรียกดอกไม้ชนิดหนึ่งว่า ดอกขจร เพราะมีกลิ่นหอมพุ่ง ตั้งชื่อสุนัขว่า สิงโต เพราะมันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเด่นชัดว่ามีส่วนคล้ายกันระหว่างสัตว์สองชนิด เหล่านี้เป็นตัวอย่างของความเพิลิตเพลินใจที่ได้จากการสังเกตความคิดและจินตนาการเทียบเคียง

2) ภาพพจน์ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ทำให้เข้าสู่ประสาทสัมผัสของเราได้ง่ายขึ้น ได้ร่วมมีประสบการณ์กับนักเขียน และทำให้เข้าใจ เข้าถึงวรรณกรรมนั้น ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น

3) ภาพพจน์ให้ความเข้มข้นทางอารมณ์มากยิ่งขึ้น ด้วยการให้ความแตกต่าง-ความขัดแย้ง ความเหมือน-ความผาน และทัศนคติที่มีอยู่สิ่งหนึ่งสิ่งใด

4) ภาพพจน์ช่วยให้กล่าวแต่น้อยคำ แต่ได้ความมาก สื่อความและสื่ออารมณ์ได้คมชัด กว้าง และลึก

จะเห็นได้ว่า ภาพพจน์ช่วยให้งานเขียนทุกประเภทมีรสชาต ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบ สร้างจินตนาการ หรือการเล่นคำ ด้วยการพลิกแพลงถ้อยคำให้เกิดความหมายที่แตกต่างกัน ภาพพจน์ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมีความชัดเจนมากขึ้น ช่วยสร้างอารมณ์ ความรู้สึกจากการใช้คำน้อยแต่กินความมาก การเลือกใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับงานเขียนจึงช่วยให้เนื้อหาของงานเขียนมีความกระชับชัดเจนยิ่งกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา

1.3 ประเภทของภาพพจน์ การจัดแบ่งประเภทของภาพพจน์มีผู้จัดแบ่งไว้หลายประเภท ซึ่งมีประเภทของภาพพจน์ที่ซ้ำกันแต่อาจอยู่ในหมวดหมู่ใหญ่หรือย่อยแตกต่างกัน เช่น

สิทธา พิณีจภูวตล (2517 : 167-173) แบ่งลักษณะของภาพพจน์เป็น 12 ประเภท คือ

- 1) การเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน (simile อุปมา)
- 2) การเปรียบเทียบโดยนัย (metaphor อุปลักษณ์)
- 3) การเปรียบเทียบโดยใช้ความตรงข้าม (antithesis ปรพากษ์)
- 4) การเปรียบเทียบโดยใช้ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (metonymy นามนัย)
- 5) การเล่นเสียงและจังหวะ (alliteration เสียงสัมผัส)
- 6) โวหารที่ใช้ประโยคคำถาม (interrogation)
- 7) การเล่นคำ (puns on word)
- 8) การสมมติให้มีตัวตน (personification บุคลาธิษฐาน)
- 9) การกล่าวเกินความจริง (hyperbole อติพจน์)
- 10) การเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia)
- 11) การลดความหมายของคำ (euphonisme)
- 12) การเล่าเรื่องสมมติ (allegory นิทานเปรียบเทียบ)

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525 : 216-232) แบ่งภาพพจน์เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือความเปรียบเทียบ การเล่นคำ และการเล่นเสียง ซึ่งยังแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

- 1) ความเปรียบเทียบ ได้แก่ ภาพพจน์ต่อไปนี้
 - 1.1) อุปมา (simile)
 - 1.2) อุปลักษณ์ (metaphor)
 - 1.3) บุคลาธิษฐาน (personification)
 - 1.4) สาธก (allegory)
 - 1.5) การเปรียบเทียบวิเคราะห์ (analogy)
 - 1.6) การเปรียบเทียบต่าง (contrast)
- 2) การเล่นคำ ได้แก่ ภาพพจน์ต่อไปนี้
 - 2.1) อติพจน์ (hyperbole)
 - 2.2) อุตมณัย (climax)
 - 2.3) การหักมุม (anticlimax)
 - 2.4) ปฏิพจน์ (antithesis)

- 2.5) ปฏิพจน์ (antimetabole หรือ chiasmus)
- 2.6) ปฏิบัต (oxymoron)
- 2.7) ปฏิอรรถ (paradox)
- 2.8) การเยาะเย้ย (irony)
- 2.9) ปุจฉา (interrogation)
- 2.10) ปรนามนัย (metonymy)
- 2.11) ปรภาคนามนัย (synecdoche)
- 3) การเล่นเสียง ได้แก่ ภาพพจน์ต่อไปนี้
 - 3.1) สัมผัสพยัญชนะ (consonance)
 - 3.2) สัมผัสสระ (assonance)
 - 3.3) สัมผัสวรรณยุกต์
 - 3.4) การเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia)

วิภา กงกะนันทน์ (2533 : 39-53) แบ่งภาพพจน์ออกเป็น 13 ประเภท ได้แก่

- 1) metaphor (เมตาฟอรั)
- 2) simile (สิมิลี)
- 3) synecdoche (สมพจน์)
- 4) metonymy (นามนัย)
- 5) oxymoron (ปฏิวาทะ)
- 6) paradox (ปฏิภาคพจน์)
- 7) synesthesia (อาวัตพากย์)
- 8) hyperbole (อติพจน์)
- 9) overstatement (อธิพจน์)
- 10) allusion (ปฏิรูปพจน์)
- 11) personification (บุคลาธิษฐาน)
- 12) analogy (อุทาหรณ์)
- 13) rhetorical question (ปฏิปุจฉา)

รุ่งฤดี แผลงศร (2549 : 151-153) แบ่งภาพพจน์เป็น 5 ประเภท ได้แก่

- 1) ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ
- 2) ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ
- 3) ภาพพจน์ประเภทความแย้งหรือตรงข้าม
- 4) ภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำ
- 5) ภาพพจน์ประเภทใช้ประโยคคำถาม

สมเกียรติ รัชมณี (2551 : 73-98) แบ่งภาพพจน์เป็น 19 ชนิด ได้แก่

- 1) อุปมา (simile)
- 2) อุปลักษณ์ (metaphor)
- 3) สัญลักษณ์ (symbol)
- 4) บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน (personification)
- 5) สมมุติภาวะ (apostrophe)
- 6) อติพจน์หรืออติพจน์ (hyperbole)
- 7) อวพจน์ (meiosis)
- 8) อุปนิเสธ (litotes)
- 9) นามนัย (metonymy)
- 10) สัมพจน์ (synecdoche)
- 11) อุปมานิทศน์ (allegory)
- 12) การอ้างถึง (allusion)
- 13) การแฝงนัย (irony)
- 14) ปฏิพจน์ (oxymoron)
- 15) ปฏิทรรศน์ (paradox)
- 16) แนวเทียบ (analogy)

พรทิพย์ วรรัฐกาล (2553 : 35-57) แบ่งภาพพจน์เป็น 8 ประเภท ได้แก่

- 1) อุปมาอุปไมย
- 2) อุปลักษณ์
- 3) สัญลักษณ์
- 4) บุคลาธิษฐาน
- 5) การกล่าวเกินจริงหรืออติพจน์
- 6) การใช้คำขัดแย้งกันหรือคำปฏิพจน์
- 7) การเล่นคำ
- 8) การเลียนเสียงธรรมชาติ

จากการแบ่งประเภทของภาพพจน์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะได้สรุปเรียบเรียงและจัดแบ่งประเภทของภาพพจน์เป็น 5 ประเภท ได้แก่

ก. ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ เนื้อหาของภาพพจน์ประเภทนี้มีลักษณะการเปรียบเทียบ 3 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 ภาพพจน์ความเปรียบที่ประกอบด้วยส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ อุปมา (simile) และอุปลักษณ์ (metaphor) มีรายละเอียดดังนี้

1) **อุปมา (simile)** คือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ดังนั้น ความเปรียบของภาพพจน์อุปมาประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ และคำเชื่อม เช่น ราวกับ เหมือน ประหนึ่ง ดุจ เพื่อเชื่อมให้เข้าใจส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

- คุณยุพาสวยเหมือนนางฟ้า
- รูปร่างของปีกอ้วนเหมือนตุ้มเดินได้

2) **อุปลักษณ์ (metaphor)** คือการเปรียบเทียบของสองสิ่งทีโดยธรรมชาติแล้วแตกต่างกัน แต่นำมาเปรียบเหมือนกับว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” เป็นตัวเชื่อม จะเห็นได้ว่า ภาพพจน์อุปลักษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำเชื่อม และส่วนที่นำมาเปรียบเช่นเดียวกับอุปมา เช่น

- ลูกคือแก้วตาดวงใจของพ่อแม่
- ในสายตาของเธอเขาเป็นหมาวัดตัวหนึ่งที่หมายปองดอกฟ้า

ลักษณะที่ 2 ภาพพจน์ความเปรียบโดยปรากฏส่วนที่นำมาเปรียบให้เห็นเท่านั้น ได้แก่ อุปลักษณ์ในรูปแบบการเปรียบเทียบโดยใช้อุปลักษณ์โดยนัย (implicit metaphor) นามนัย (metonymy) สัมพจน์ (synecdoche) และสัญลักษณ์ (symbol) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) **อุปลักษณ์ในรูปแบบการเปรียบเทียบโดยใช้อุปลักษณ์โดยนัย (implicit metaphor)** อุปลักษณ์โดยนัยหรือ implicit metaphor ตำราบางเล่มเรียกชื่อแยกออกไปต่างหากว่า metonymy หรือ นามนัย

อุปลักษณ์โดยนัยคือคำเปรียบเทียบคล้ายอุปลักษณ์ แต่ที่ไม่มี tenor หรือ ตัวตั้งให้เห็นในประโยค รวมทั้งไม่มีคำว่า “คือ” หรือ “เป็น” ด้วยเช่นกัน หากแต่ยกมาแต่ตัวเปรียบหรือ vehicle ให้คนอ่านตีความเอาเองว่าตัวเปรียบนั้นเปรียบอะไร และตัวตั้งที่ละเวนเอาไว้ในวินาทีนั้นคืออะไร (วินิตา ดิถียนต์ 2537 : 104-107) เช่น

หะทายกระต่ายเต็น	ชมจันทร์
มันบ่เจียมตัวมัน	ตำต้อย

2) **นามนัย (metonymy)** เป็นการใช้คำหรือวลีแทน ซึ่งมีความหมายสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แทนนั้น โดยชื่อที่ใช้เรียกมักเป็นคำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวม ๆ

วิภา กงกะนันทน์ (2533 : 42-43) อธิบายวิธีการใช้นามนัยว่ามีหลายวิธี สรุปได้ดังนี้

2.1) เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา เช่น

- ฉันทู้จักเจ้าฟ้ากั๋งมากกว่าอังคาร กัลยาณพงศ์ ทั้ง ๆ ที่ฉันทเป็นคนร่วมสมัยกับอังคาร คำว่า “เจ้าฟ้ากั๋ง” และ “อังคาร กัลยาณพงศ์” หมายถึงกวีนิพนธ์ของเจ้าฟ้ากั๋ง และกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์

- ฉันทชอบ Beethoven เท่า ๆ กับ Mozart

คำว่า “Beethoven” และ “Mozart” หมายถึงดนตรีของ Beethoven และ Mozart

2.2) เอ่ยชื่อสถานที่ แต่หมายถึงคนที่อยู่ที่นั่น เช่น

- ไม่มีข่าวจากท่าเนียบขาว

คำว่า “ทำเนียบขาว” หมายถึงประธานาธิบดีสหรัฐฯ

- มหาวิทยาลัยได้ลั่นวาจาไว้ว่าจะปรับปรุงห้องสมุดเสียง

คำว่า “มหาวิทยาลัย” หมายถึงผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย

2.3) เอ่ยชื่อผลิตภัณฑ์หรือวัตถุเมื่อหมายถึงผลิตภัณฑ์เดียวกันหรือหมายถึงสิ่งอื่น เช่น

- เขาไม่ชอบคুমวยตุ้

คำว่า “มวยตุ้” หมายถึง การชกมวยในโทรทัศน์

- อภัสราเคยบินไปกระซอกมงกุฎนางงามจักรวาล

คำว่า “มงกุฎนางงามจักรวาล” หมายถึง การประกวดนางงามจักรวาล

2.4) ใช้คำที่ในภาษาธรรมดาที่มีความหมายอย่างหนึ่ง ให้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งใน

ลักษณะคล้ายสัญลักษณ์ เช่น

-จับเอาแต่ร่างกายขึ้นตั้งไว้ในที่สมมติกษัตริย์...และความหนักของมงกุฎอัน

เหลือที่คองจะทานไว้ได้... (พระบรมราโชวาทในรัชกาลที่ 5 หน้า 14)

คำว่า “มงกุฎ” หมายถึง ภาระความรับผิดชอบของพระเจ้าแผ่นดิน

2.5) พูดหรือเขียนอย่างหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น

- เขาถูกรุมกินโต๊ะจนลุกไม่ขึ้น

คำว่า “กินโต๊ะ” หมายถึง ถูกทำร้าย

- นั่นไง มือขวาของท่านนายกา

คำว่า “มือขวา” หมายถึง ผู้ที่ทำงานใกล้ชิดและเป็นกำลังสำคัญ

3) สัมพจน์ (synecdoche) คือภาพพจน์ที่ใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งให้หมายถึงส่วนทั้งหมด

อาจเป็นส่วนย่อยให้หมายถึงส่วนเต็ม หรือใช้ส่วนเต็มให้หมายถึงส่วนย่อย เช่น

- ฉันไม่อยู่บ้านหลายวันช่วยเป็นหูเป็นตาให้ด้วย

คำว่า “เป็นหูเป็นตา” หมายถึง ช่วยดูแลบ้าน

- ถ้าพูดไม่ถูก เขาก็ไม่ไว้หน้าทั้งหัวหงอกหัวดำ

คำว่า “หัวหงอกหัวดำ” หมายถึง คนหนุ่มสาวและคนแก่

4) สัญลักษณ์ (symbol) คือการใช้สิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตเป็นตัวแทนของอีกสิ่งหนึ่ง

การแทนดังกล่าวนี้จะใช้คำที่มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษร

อิงอร สุพันธ์ุณี (2554 : 91-92) อธิบายการใช้สัญลักษณ์สรุปได้ว่า การที่สัญลักษณ์ไม่บอกกล่าวชัดเจนลงไปว่าเป็นสิ่งแทนอะไร ทำให้เกิดการถกเถียงกันมากในเรื่องการตีความ กลุ่มนักวิจารณ์จึงได้ตีความสัญลักษณ์ และประมวลความคิดกว้าง ๆ โดยแบ่งสัญลักษณ์เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

4.1) สัญลักษณ์สากลคือสัญลักษณ์ที่รู้จักกันทั่วไปเป็นสากล ซึ่งมักตีความได้ลงรอยกัน เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่เป็นอยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่น ถนน เส้นทาง สายน้ำ ทะเลสงบ ฯลฯ เหล่านี้เป็นที่รู้จักเพราะนักเขียนนำมาใช้อยู่เสมอ การตีความจึงมักสะดวกไม่มีปัญหา

4.2) สัญลักษณ์ส่วนตัว มักมีขึ้นในวรรณกรรมเรื่องเดียวของนักเขียนคนใดคนหนึ่งหรืองานประพันธ์ชุดใดชุดหนึ่ง นักเขียนบางคนใช้นครใหญ่ในอดีตแทนเมืองในปัจจุบัน ซึ่งยากจะกำหนด

ลงไปว่าเป็นที่ใด บางครั้งผู้อ่านต้องหาเบาะแสจากภายนอกวรรณกรรมเรื่องนั้น เช่น ประวัติชีวิต บันทึกจดหมายของนักเขียนผู้นั้น ก็อาจเป็นแนวแนะได้ว่าสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมที่นักเขียนกำหนดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่แทนของอะไร ในแง่ใด

ลักษณะที่ 3 ภาพพจน์ความเปรียบโดยการยกตัวอย่างจากเรื่องราวต่าง ๆ ได้แก่ การอ้างถึง (allusion) แนวเทียบ (analogy) และอุปมานิทศน์ (allegory) มีรายละเอียดดังนี้

1) การอ้างถึง (allusion) คือภาพพจน์ที่ใช้การยกข้อความอ้างอิงจากสำนวน สุภาษิต คำคม คำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่รู้จักกันทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การกล่าวทำแบบนี้จะช่วยโยงความคิดให้แก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น

- สูตรของการใช้เวลาสำหรับคนว่างงานคือ จวงว่างแต่อย่าว่าง จวงว่างจากเรื่องรักทั้งหลายที่เคยเข้ามาหาตัว หรือตัวแส้เข้าไปหาเอง แต่อย่าว่าง คืออย่าอยู่เฉย แต่ทำงานทุกชนิดด้วยจิตว่าง ตามคำสอนของท่านพุทธทาส (สมศรี สุกุมลนันทน์. 2533 : 72)

ข้อความข้างต้นใช้ภาพพจน์ความเปรียบประเภทการอ้างถึง โดยอ้างคำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียงคือท่านพุทธทาส

2) แนวเทียบ (analogy) การเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ พฤติกรรม ความคิด หรือสภาพใด ๆ ของสองสิ่งซึ่งเหมือนหรือต่างกัน โดยยกข้อความที่ง่ายแก่การเข้าใจมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนต้องการอธิบาย แนวเทียบนี้มีลักษณะคล้ายอุปมา (simile) แต่ต่างกันที่อุปมาเป็น การเปรียบเทียบถ้อยคำ ส่วนแนวเทียบเป็นการเปรียบเทียบข้อความ เช่น

ชีวิตของเรามีอยู่ด้วยกัน ๓ ขั้นตอน แบ่งอย่างง่าย ๆ คือขั้นแรกเป็นชีวิตตามธรรมดาสามัญของพวกเราชาวบ้านทั่ว ๆ ไป ขั้นที่สอง เป็นขั้นที่ปลีกตัวแยกออกจากกลุ่มกลายเป็นพวกพิเศษออกไปอย่างโดดเด่น บางทีถึงกับเป็นปฏิกิริยาต่อชีวิตตามขั้นตอนแรกเสียด้วยซ้ำไป พอขั้นที่สามชีวิตจะเป็นไปในรูปแบบเดิมเหมือนขั้นที่หนึ่งอีก แต่เป็นขั้นเดิมที่ไม่เหมือนเดิม หรือเป็นขั้นที่หนึ่งที่ไม่เหมือนขั้นที่หนึ่ง

เปรียบเทียบนักร้องก็ได้ เมื่อเริ่มแรกร้องเพลงไม่เป็นก็ร้องไม่ได้จังหวะจะโคน ฟังกระโดดกระเดกชอบกล พอขั้นที่สองเริ่มฝึกฝนก็ร้องได้อย่างมีระบบมีแบบแผน แตกต่างจากการร้องในขั้นที่หนึ่งอย่างยิ่ง มีทฤษฎีมีการกำหนดจังหวะเครื่องครัด ฯลฯ พอถึงขั้นที่สามที่เรียกว่าบรรลุนิยามทางการร้องเพลงตอนนี้ก็จะร้องเพลงกระโดดกระเดกและไร้ทฤษฎีอีกเช่นเดิม แต่ทว่าไม่เหมือนเดิมในขั้นแรกอีกแล้ว เพราะเป็นขั้นที่อยู่พ้นไปจากทฤษฎีต่าง ๆ ไม่ถูกกักขังอยู่ในวังวนแห่งทฤษฎีเช่นในขั้นที่สอง แต่ก็ไม่ใช่ไร้ทฤษฎีส่งเดชเช่นขั้นที่หนึ่ง หากแต่เป็นการไร้ทฤษฎีเพราะเป็นตัวทฤษฎีเสียเองพอจะร้องเพลงก็เป็นเพลงเสียเองที่เรียกว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเพลง (เหมือนสำนวนนิยายกำลังภายในที่ว่า เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับดาบ ดาบคือใจ หรือดาบอยู่ที่ใจนั่นเอง) (ละเอียด ศิลาน้อย. 2540 : 30-31)

ข้อความข้างต้นใช้ภาพพจน์ความเปรียบประเภทแนวเทียบ โดยเปรียบเทียบขั้นตอนของการใช้ชีวิตกับการร้องเพลงของนักร้อง

3) **อุปมานิทัศน์ (allegory)** ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525 : 220) อธิบายภาพพจน์ประเภทนี้สรุปได้ว่า เป็นความเปรียบอย่างยาวใช้วิธียกเรื่องมาเล่าเพื่อให้ความหมายที่แฝงอยู่ในเรื่องนั้น เป็นเครื่องอธิบายความคิดบางอย่าง ผู้ฟังจะเข้าใจความคิดได้เองด้วยการเปรียบเทียบ ไม่ต้องวิเคราะห์ความคิดที่ต้องการอธิบายนั้นโดยตรง เช่น

เรือ ๒ ลำออกท่องทะเลพร้อมกัน ลำหนึ่งกำหนดจุดหมายไว้แน่นอนว่าจะไปที่ไหน ส่วนอีกลำหนึ่งออกเรือไปแล้วก็ยังไม่รู้เลยว่าจะไปที่ไหน คือไม่ได้กำหนดเป้าหมาย แล้วมันจะถึงที่สุดแห่งการเดินทางได้อย่างไร? (ละเอียดย. ศิลา น้อย. 2540 : 100)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเปรียบเทียบจุดหมายของการใช้ชีวิตของคนแต่ละคนว่าแตกต่างกัน บางคนมีจุดหมายที่ชัดเจน แต่บางคนไม่มีจุดหมายที่ชัดเจน

จะเห็นได้ว่า อุปมานิทัศน์มีลักษณะเหมือนอุปลักษณ์ที่เป็นข้อความขนาดยาว หรือเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งมักเป็นความคิดด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนกลวิธีสำคัญในการสร้างอุปมานิทัศน์คือการสมมุติให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นรูปธรรม

ข. ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ เนื้อหาของภาพพจน์ประเภทนี้เกิดจากจินตนาการของนักเขียนในการสมมุติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ทำกิจอาการหรือมีความรู้สึกเหมือนมนุษย์ หรือการพูดกล่าวเกินความจริง ได้แก่ บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต (personification) สมมุติภาวะ (apostrophe) และอติพจน์ (hyperbole) มีรายละเอียดดังนี้

1) **บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต (personification)** คือภาพพจน์ที่นำสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมมาทำกิจอาการ หรือมีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์ เช่น

- ดวงดาวบนท้องฟ้าไม่เคยหลับไหล
- ต้นอ้อสุขภาพโคงตัวให้กับสายฝนที่กำลังคาราม

2) **สมมุติภาวะ (apostrophe)** เป็นภาพพจน์ที่มีความคล้ายคลึงกับบุคลาธิษฐาน แต่สมมุติภาวะเป็นการกำหนดให้ผู้เขียนหรือบุคคลในเรื่องกล่าวถ้อยคำพูดจาโต้ตอบกับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์เสมือนเป็นมนุษย์ เช่น สถานที่ ต้นไม้ สัตว์ สิ่งของ ความคิด เช่น

อโศกโยกกิ่งไกว	จงตอบไปตั้งใจหมาย
ได้เห็นพระภุชช	ผ่านมาบ้างทุกอย่างไร
พระนั้นชื่อพระนล	ผู้เรื่องรณกริชัย
เป็นผัวนางทราวม้วย	นามนิยมทมยันตี

(พระนลคำหลวง)

3) **อติพจน์ (hyperbole)** คือภาพพจน์ที่ใช้คำพูดกล่าวเกินความจริง นักเขียนจะใช้อติพจน์เพื่อนำอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร หรือเพื่อบอกว่าสิ่งที่กล่าวถึงมีปริมาณมาก เช่น

- เธอร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือดเขาก็ไม่กลับมาหาเธอ
- อากาศหนาวจนฉันจะแข็งตายอยู่แล้ว

ค. ภาพพจน์ประเภทความแย้งหรือตรงข้าม เนื้อหาของภาพพจน์ประเภทนี้มีลักษณะสำคัญ คือการใช้คำหรือข้อความที่ขัดแย้งกัน แต่ความขัดแย้งนั้นกลับทำให้เนื้อหาของงานเขียนมีความสละสลวย น่าอ่าน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การแฝงนัย (irony) ปฏิบท (ant Climax) คำคม (epigram) ปฏิพจน์ (oxymoron) ปฏิทรรศน์ (paradox) และภาวะแย้ง (antithesis) มีรายละเอียดดังนี้

1) การแฝงนัย (irony) คือการใช้ถ้อยคำประชดประชัน เยาะเย้ย แดกดัน และเหยียดหยาม โดยไม่ได้กล่าวตรง ๆ ตามความหมายของคำ เช่น

- การพัฒนาประชาธิปไตยในเมืองไทยคงต้องอาศัยใบแดง ๆ ต่ไปอีกนาน
- ถ้าเขาเป็นคนดีก็แสดงว่าคนทั้งโลกเป็นคนดีหมด

อิงอร สุพันธุ์วิช (2554 : 115-118) แบ่งรูปแบบของการแฝงนัยไว้ 3 รูปแบบ สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

1.1) การแฝงนัยด้วยถ้อยคำ หมายถึง การกล่าวอย่างตรงกันข้ามกับความตั้งใจหรือกับความเป็นจริง การแฝงนัยด้วยถ้อยคำมีลักษณะคล้ายกับคำประชดเหน็บแนมและการเสียดสี ซึ่งทั้ง 2 คำนี้เป็นการใช้ถ้อยคำในเชิงเยาะหยัน หรือทำให้เห็นว่า น่าหัวเราะเยาะ

การแฝงนัยด้วยถ้อยคำเป็นภาพพจน์ที่มักใช้ในสถานการณ์ใกล้เคียงกับคำประชดเหน็บแนมและการเสียดสี จึงมักเข้าใจปน ๆ กันไปว่า เหมือนกัน แต่การแฝงนัยจะใช้อย่างไม่ต้องการว่าให้ขมขื่น เจ็บใจ และไม่ตั้งใจเสียดสี รุนแรง แต่จะมีลักษณะยั่วล้อ หรือเย้าแยมมากกว่า

1.2) การแฝงนัยเชิงละคร เป็นการขัดแย้งกันของสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในเรื่องเล่า นวนิยาย เรื่องสั้น โดยเฉพาะในบทละครที่ตัวละครไม่รู้เรื่องที่เป็นเลขนัย เป็นเหตุการณ์เบื้องหลัง แต่ผู้อ่านหรือผู้ชมละครรู้อีกเรื่องหนึ่งแล้ว เช่น บทละครที่มีการปลอมตัวในเรื่อง ผู้ดูที่ติดตามเรื่องมาตลอดทราบว่าเป็นผู้ปลอมตัว ปลอมเพื่ออะไร แต่ตัวละครที่เกี่ยวข้องนั้นเนื้อเรื่องกำหนดให้ไม่รู้ เท่ากับว่าละครดำเนินไปโดยผู้แสดงรู้อีกเรื่องไม่มากเท่าผู้ดู นั่นคือการแฝงนัยเชิงละคร

1.3) การแฝงนัยเชิงโคล้อ คำนี้ใช้ในการเสนอความคิดที่ว่า โขชะต้ามักเล่นกลกับมนุษย์ และแผนการใด ๆ ของมนุษย์ที่คาดหมายว่าจะได้ผลอย่างหนึ่ง อาจกลับกลายเป็นตรงกันข้ามกับที่คาดหวังไว้

การแฝงนัยเช่นนี้ นักเขียนมักนำมาใช้เป็นการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน แต่ที่จริงแล้ว มนุษย์ก็อาจเห็นอยู่เสมอในชีวิตจริง เช่น ภาษีไทยที่อธิบายตรงกับการแฝงนัยแนวนี เช่น หัวล้านได้หัวี ตาบอดได้แว่น

2) ปฏิบท (ant Climax) คือการลำดับข้อความโดยกล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ไปถึงสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด แต่จบลงด้วยสิ่งที่ไม่มีความสำคัญหรือความหมาย เช่น

- ฉันทยอมีความสุข เงินทอง คักดีศรี ครอบครวั และขนมหวาน เพื่อความรักของเรา
- ถ้าเธออยากได้เกรด A เธอต้องขยัน ตั้งใจ จริงใจ และโกงข้อสอบ

3) คำคม (epigram) คือคำกล่าวสะดุดใจ ชวนคิด มีขนาดสั้นและคมคาย อาจเป็นคำกล่าวขยอ คำกล่าวเสียดสี หรือเป็นคำพังเพยก็ได้ เช่น

- พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง
- คนเขลาชมตัวเอง คนฉลาดชมคนเขลา

4) **ปฏิพจน์ (oxymoron)** คือการนำคำหรือข้อความที่มีความหมายตรงข้ามกันหรือค้ำกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำที่มีความหมายใหม่ เช่น

- คุณเป็นนักบุญใจบาป
- ทำตัวเป็นยาจกคักดินาอยู่ได้ ไม่มีจะกินอยู่แล้ว

5) **ปฏิทรรศน์ (paradox)** คือการใช้ข้อความที่มีความหมายขัดกันหรือลักษณะความขัดแย้งคู่ขนานกัน เรื่องที่เป็นข้อความขัดแย้งนี้กล่าวถึงเรื่องที่แปลกแต่จริงหรือไม่เป็นไปได้แต่เป็นไปได้แล้ว เช่น

- ยิ่งรีบก็ยิ่งช้า
- ส่งความสุขบนรอยน้ำตา

6) **ภาวะแย้ง (antithesis)** คือการนำสิ่งที่ขัดแย้งกันพุดคู่กันโดยการเรียงเรียงคำหรือข้อความให้อยู่ในแบบเดียวกัน เช่น

- ทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ดี
- สิ่งที่เราชอบมีน้อย สิ่งที่เราไม่ชอบมีมาก

ธเนศ เวศร์ภาดา (2549 : 51) อธิบายถึงความแตกต่างของปฏิพจน์ (oxymoron) ปฏิทรรศน์ (paradox) และภาวะแย้ง (antithesis) ไว้ดังนี้

ปฏิพจน์ (oxymoron) การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันนำมาคู่กันได้อย่างกลมกลืน

ปฏิทรรศน์ (paradox) การใช้เนื้อความที่ขัดแย้งกันมาประสานกลมกลืน

ภาวะแย้ง (antithesis) การใช้คำหรือข้อความที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือแตกต่างกันมาเทียบกัน

ง. **ภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำ** เนื้อหาของภาพพจน์ประเภทนี้ ผู้เขียนจะใช้เสียง หรือคำมาเปลี่ยนแปลงความหมายใหม่ หรือเป็นการเล่นจังหวะของคำ หรือการเล่นเสียงธรรมชาติ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สัทพจน์หรือการเล่นเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) และการเล่นคำ (pun) มีรายละเอียดดังนี้

1) **สัทพจน์หรือการเล่นเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia)** คือการสร้างคำขึ้นใหม่ โดยการเล่นเสียงต่าง ๆ ในธรรมชาติตามที่มนุษย์ได้ยิน เช่น เสียงสัตว์ เสียงฟ้าร้อง เสียงเปิดประตู ฯลฯ เช่น

- เขาปิดประตูเสียงดังโครมใส่หน้าฉัน
- แก้วแต้มร้องเหมียว ๆ มาแต่ไกล

2) **การเล่นคำ (pun)** คือการพลิกแพลงคำโดยนำคำที่มีรูปหรือเสียงพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นเชิงเสียงและความหมาย วิธีการเล่นคำมีหลายวิธี เช่น การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ การสับตำแหน่งของคำหรือกลุ่มคำ เพื่อให้ได้ความหมายต่างไปจากเดิม หรือนำความหมายเดิมของคำ เช่น

- ทำงานเป็นเล่น ทำเล่นเป็นงาน
- การประกวดคือการแข่งขัน ทุกคนไม่พ้นดวงของการประกวด การจะเข้าโรงเรียน

เข้าทำงาน ล้วนเป็นการประกวดทั้งสิ้น (สมศรี สุขุมลันนันทน์. 2532 : 14)

- ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก สุดจะห้ามจิตคิดไฉน
 - ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน
- (นิราศภูเขาทอง)

จ. ภาพพจน์ประเภทใช้ประโยคคำถาม เป็นการใช้ประโยคคำถามในงานเขียน คำถามดังกล่าวผู้เขียนไม่ต้องการคำตอบ เพราะทราบคำตอบที่อยู่แล้ว แต่เป็นการถามเพื่อเน้นความสะเทือนใจหรือตัดพ้อต่อว่า หรือให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบในปัญหานั้น นอกจากนี้ การตั้งคำถามยังทำหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวได้ด้วย ภาพพจน์ประเภทนี้มีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น คำถามเชิงวาทศิลป์ ปฏิพจน์ (rhetorical question) หรือปุจฉา (interrogation) เช่น

- ใครจะช่วยเธอได้ในเมื่อมีหลักฐานแน่นหนา
- เราจะยอมให้มีการซื้อเสียงต่อไปอีกหรือ
- คนจนมีสิทธิ์ไหมครับ

การแบ่งประเภทของภาพพจน์ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจะได้ใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

จินตนา พุทธเมตตะ (2536) ทำงานวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ในไตรภูมิพระร่วง งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ในไตรภูมิพระร่วง

ผลการวิจัยพบว่า ภาพพจน์ที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วงมี 4 แบบคือภาพพจน์แบบความเปรียบโดยตรง (simile) ภาพพจน์แบบความเปรียบโดยนัย (mataphor) ภาพพจน์แบบการกล่าวเกินจริง (hyperbole) และภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน (personification)

โครงสร้างการใช้ภาษาของภาพพจน์แบบความเปรียบโดยตรงพบว่า โครงสร้างของส่วนที่นำมาเปรียบ ประกอบด้วยคำเดี่ยว คำประสม คำผสม กลุ่มคำ และประโยค โครงสร้างของส่วนที่ต้องการเปรียบประกอบด้วยส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบที่เป็นคำนามที่หมายถึงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบที่เป็นคำนามที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบที่เป็นคำนามทั่วไป ส่วนภาพพจน์แบบความเปรียบโดยนัย การกล่าวเกินจริง และบุคลาธิษฐานพบข้อมูลน้อยมาก

สรใน รอดนิตย์ (2547) ได้ศึกษารายงานการศึกษาส่วนบุคคลของกัณย์อักษร จันทโรจวงศ์ เรื่อง ภาพพจน์ในบทโฆษณภาษาไทยจากนิตยสาร งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือเพื่อศึกษาลักษณะภาพพจน์ที่ใช้ในบทโฆษณา เพื่อศึกษาลักษณะภาพพจน์ที่ใช้ในแต่ละส่วนของบทโฆษณา และเพื่อศึกษาปริมาณการใช้ภาพพจน์ในแต่ละส่วนของบทโฆษณา

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะภาพพจน์ที่ใช้ในบทโฆษณามี 9 ลักษณะ เรียงลำดับจากปริมาณจากมากไปน้อย ได้แก่ อุปมา บุคลาธิษฐาน เสียงสัมผัส อุปลักษณะ อติพจน์ เสาวพจน์ ซ่อนความ ปุจฉาพจน์ และเล่นคำ

ลักษณะภาพพจน์ที่ใช้ในแต่ละส่วนของบทโฆษณาพบว่า ข้อความพาดหัวหลักใช้ภาพพจน์ 9 ลักษณะ เรียงปริมาณจากมากไปน้อย ได้แก่ บุคลาธิษฐาน อุปมา ปุจฉพจน์ อติพจน์ ซ่อนความ อุปลักษณ์ เสียงสัมผัส เสาวพจน์ และเล่นคำ ข้อความพาดหัวรองใช้ภาพพจน์ 4 ลักษณะ เรียงปริมาณจากมากไปน้อย ได้แก่ อุปมา บุคลาธิษฐาน อติพจน์ และอุปลักษณ์ ข้อความเนื้อหาใช้ภาพพจน์ เรียงปริมาณจากมากไปน้อย ได้แก่ อุปมา เสาวพจน์ บุคลาธิษฐาน และอุปลักษณ์ ส่วนข้อความคำขวัญใช้ภาพพจน์ 4 ลักษณะ เรียงปริมาณจากมากไปน้อย ได้แก่ เสียงสัมผัส อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน และซ่อนความ

ปริมาณการใช้ภาพพจน์ในแต่ละส่วนของบทโฆษณาพบว่า ข้อความพาดหัวหลักมีปริมาณการใช้ภาพพจน์มากที่สุดและข้อความคำขวัญมีปริมาณการใช้ภาพพจน์น้อยที่สุด

จิณณพัต โรจนวงศ์ (2549) ทำงานวิจัยเรื่อง ภาษาจินตภาพในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ด้านคือการสร้างจินตภาพโดยการใช้คำและการสร้างจินตภาพโดยการใช้ภาพพจน์

การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำ ได้แก่ การใช้คำบอกสี การใช้คำบอกแสง การใช้คำบอกความเคลื่อนไหว การใช้คำบอกอารมณ์ความรู้สึก

การสร้างจินตภาพโดยการใช้ภาพพจน์ ได้แก่ การใช้ภาพพจน์อุปมา การใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ การใช้ภาพพจน์อติพจน์ และการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวจะได้กล่าวถึง ความหมายของสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว เนื้อหาและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยว และขั้นตอนการเขียนสารคดีท่องเที่ยว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว

นิตยสารจัดเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง นิตยสารมาจากคำภาษาฝรั่งเศสว่า magasin แปลว่า คลังสินค้า ความหมายนี้ตรงกับลักษณะของนิตยสารในสมัยแรกคือเป็นที่รวบรวมของบทกวี บทละคร เรียงความและบทประพันธ์อื่นๆ ซึ่งนิตยสารในสมัยปัจจุบันก็ประกอบด้วยเนื้อหาหลากหลายเปรียบเหมือนคลังสินค้าเช่นกัน (อมรพรรณ ชุ่มโชคชัยกุล. 2550 : 7)

อมรพรรณ ชุ่มโชคชัยกุล (2550 : 7) ให้ความหมายของนิตยสารสรุปได้ว่า นิตยสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่เป็นรายคาบ (periodical publication) เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สวยงาม มีขนาดเล็กกว่าและหนากว่าหนังสือพิมพ์ มุ่งให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน การแบ่งประเภทของนิตยสารมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ที่นิยมกันแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ นิตยสารทั่วไป (general magazines) และนิตยสารเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคหรือเฉพาะด้าน (specialized magazines) นิตยสารทั่วไปมีเนื้อหาหลากหลายไม่เน้นหนักด้านใดด้านหนึ่ง นิตยสารเฉพาะกลุ่มเน้นเนื้อหาบางด้านเป็นพิเศษ จึงมีแนวโน้มเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านเฉพาะกลุ่มมากขึ้น

สารคดีเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งในนิตยสาร มีผู้อธิบายความหมายของ “สารคดี” ไว้เหมือนกัน คือ มล.เสริมแสง พันธุมสุด (2539 : 709) มาลี บุญศิริพันธ์ (2535 : 7-8) และอมรพรรณ ชุ่มโชคชัย

(2550 : 25) อธิบายความหมายของคำว่า “สารคดี” สรุปได้ว่า สารคดีเป็นคำแปลของศัพท์ภาษาอังกฤษสองคำคือ non-fiction และ feature

สารคดี ที่แปลมาจากคำว่า non-fiction เป็นความหมายที่กว้างหมายถึงเรื่องจริง มีความหมายตรงข้ามกับบันเทิงคดี (fiction) สารคดีประกอบด้วยข้อเท็จจริงและจินตนาการ แต่เน้นข้อเท็จจริงมากกว่าจินตนาการ จึงมีความหมายครอบคลุมงานเขียนร้อยแก้วทุกชนิดที่เป็นเรื่องจริง

สารคดี ที่แปลมาจาก feature มีความหมายแคบ หมายถึงสารคดีที่เป็นส่วนหนึ่งของ non-fiction เป็นงานเขียนที่เด่นและสำคัญในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ฉะนั้นเมื่อกล่าวถึงสารคดีในหนังสือพิมพ์และนิตยสารจะหมายถึง feature จึงหมายถึงงานเขียนที่มีเนื้อหาสาระและจุดประสงค์เพื่อให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่าน ขณะเดียวกันก็ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านด้วยถ้อยคำภาษาที่สละสลวยของผู้เขียน

สรุปได้ว่า สารคดีเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งในนิตยสาร ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “feature” หมายถึงงานเขียนที่มีเนื้อหาสาระนำเสนอความรู้ ความคิด และข้อเท็จจริง ซึ่งมีการค้นคว้าอ้างอิงหลักฐานและแหล่งข้อมูลมาอย่างดี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน รวมทั้งมีการใช้ภาษาอย่างมีกระบวนการสร้างสรรค์และมีศิลปะในการใช้ภาษาที่น่าติดตามอ่าน

1.2 เนื้อหาและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยว มีผู้กล่าวถึงเนื้อหาและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยวไว้ดังนี้

มล. เสริมแสง พันธุ์มสุต (2539 : 716-717) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของสารคดีท่องเที่ยวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวอาจมีหลายลักษณะ ทั้งที่ต้องการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสิ่งที่ได้พบเห็นมาให้แก่ผู้อ่าน และต้องการเสนอแนะสถานที่ท่องเที่ยวหรือชักชวนให้ไปท่องเที่ยวจริง

เนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวส่วนมากจะเป็นการบันทึกการท่องเที่ยวและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้ไปพบเห็นในขณะที่ท่องเที่ยว โดยมุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพและได้รับความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ อาชีพ สถานที่พักผ่อน ฯลฯ ผู้เขียนแต่ละคนจะมีวิธีการเสนอเรื่องและรูปแบบการเขียนต่าง ๆ กันไป

รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2550 : 35-36) อธิบายถึงลักษณะของสารคดีท่องเที่ยวที่ดี สรุปได้ว่า

1. ผู้เขียนต้องเขียนด้วยข้อมูลถูกต้องแท้จริง นักเขียนสารคดีท่องเที่ยวจึงต้องเดินทางท่องเที่ยวไปสถานที่นั้น ๆ ด้วยตนเอง
2. ผู้เขียนต้องให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นอย่างสมบูรณ์เท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเรื่องสภาพภูมิประเทศ ความเป็นอยู่ของผู้คน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและวัฒนธรรม รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อย เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าใช้จ่าย การเดินทาง ฯลฯ รวมทั้งมีภาพประกอบที่สวยงาม
3. ผู้เขียนต้องแทรกเกร็ด ตำนาน นิทาน ข้อขำขัน เกี่ยวกับสถานที่นั้นเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน รวมทั้งให้ความรู้และความบันเทิงไปพร้อมกัน
4. ผู้เขียนต้องให้ข้อสังเกตและแสดงทัศนส่วนตัวต่อสิ่งที่พบเห็น รวมทั้งทัศนคติเชิงเปรียบเทียบกับสิ่งที่พบเห็นด้วยความเที่ยงธรรม

ประกาศรี เทียนประเสริฐ (2559 : 56) อธิบายเนื้อหาของสารคดีไว้ว่า สารคดีท่องเที่ยวเป็นการนำเอาทรัพยากรท่องเที่ยวมาเขียน พร้อมทั้งมีภาพประกอบช่วยขยายและส่งเสริมเนื้อหา เพื่อดึงดูดความสนใจให้ไปท่องเที่ยว หรือทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงใจ นอกจากนี้แนะนำแหล่งท่องเที่ยวแล้วอาจแนะนำที่พักหรือเส้นทางการเดินทางไปด้วย

จากข้อความข้างต้น สรุปเนื้อหาและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยวได้ว่า สารคดีท่องเที่ยวมีเนื้อหาบันทึกการเดินทางท่องเที่ยวของนักเขียน เพื่อนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศจากการท่องเที่ยว ลักษณะของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวที่ดีคือ นำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง เขียนถึงสถานที่นั้นอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านสภาพภูมิประเทศ ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยอาจสอดแทรกเกร็ดความรู้ของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งมีข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร การเดินทาง นอกจากนี้ ควรมีภาพประกอบที่สวยงามประกอบคำบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

1.3 ขั้นตอนการเขียนสารคดีท่องเที่ยว ขั้นตอนการเขียนสารคดีท่องเที่ยวจะเหมือนการเขียนสารคดีประเภทอื่น ๆ แต่จะแตกต่างกันเรื่องเนื้อหาของสารคดีเท่านั้น กล่าวคือ สารคดีชีวประวัติมีเนื้อหาแนะนำเรื่องราวของบุคคลที่น่าสนใจ โดยสะท้อนให้เห็นแนวความคิดการใช้ชีวิตที่เป็นบทเรียนให้ผู้อ่านได้ สารคดีให้ความรู้มีเนื้อหาให้สาระความรู้ทั่วไปหรือความรู้เฉพาะด้านผู้อ่าน ส่วนสารคดีท่องเที่ยวมีเนื้อหาแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อชักชวนให้ไปท่องเที่ยวสถานที่นั้น ฯลฯ

ขั้นตอนการเขียนสารคดีท่องเที่ยวมีผู้กล่าวถึงไว้คล้ายกัน ดังนี้

ปราณี สุรสิทธิ์ (2549 : 292) อธิบายขั้นตอนการเขียนสารคดีไว้ว่ามี 3 ขั้นตอนคือ

1. การเลือกเรื่อง เป็นขั้นตอนแรก เรื่องที่จะนำมาเขียนเป็นสารคดีมีปรากฏอยู่ทั่วไป เช่น เรื่องของมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสิ่งแวดล้อม...การจะหยิบยกเรื่องใดมาเขียนนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้เขียน การเลือกเรื่องจึงเป็นความสำเร็จเบื้องต้น ถ้าผู้เขียนมีความสนใจเหตุการณ์ปัจจุบัน สนใจอ่านอย่างสม่ำเสมอ ช่างสังเกต กระตือรือร้นและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมเลือกเรื่องได้อย่างมีคุณค่า โดยทั่วไปมักยึดแนวทางองค์ประกอบของข่าว ได้แก่ ความใกล้ชิด ความเด่น ความขัดแย้ง ความทันสมัย ความกระทบกระเทือน ฯลฯ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ทางจิตวิทยาที่มั่นใจว่า ผู้อ่านย่อมมีความสนใจเรื่องในแนวนี้

2. การรวบรวมข้อมูล หลังจากตัดสินใจเลือกเรื่องได้แล้ว ขั้นต่อไปคือ ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ...ถ้าผู้เขียนอ่านมาก รู้จักคนมาก รู้วิธีสัมภาษณ์ รู้จักเก็บรายละเอียดก็เท่ากับว่าพบขุมสมบัติแล้วขั้นต่อไปจึงอยู่ที่ว่าจะนำสมบัติที่มีนั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

3. ขั้นตอนการเขียน หลังจากได้ข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวางรูปแบบโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือส่วนความนำ (lead หรือ introduction) ส่วนเนื้อเรื่อง (body) และส่วนความจบ (ending) อาจเพิ่มส่วนเชื่อมเข้าไว้ด้วยก็ได้ ส่วนเชื่อมจะอยู่ระหว่างความนำและเนื้อเรื่อง

ประกาศรี เทียนประเสริฐ (2559 : 57-58) กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนสารคดีไว้ดังนี้

ก่อนลงมือเขียนต้องเตรียมหาข้อมูลหลักฐานประกอบสารคดีในรูปแบบที่จะเขียนว่า จะเป็นสารคดีเชิงข่าว สารคดีนำรู้ หรือสารคดีท่องเที่ยว และจะนำเสนอในลักษณะใดจึงจะเหมาะสม เช่น แบบบันทึกเหตุการณ์ แบบความเรียง แบบจดหมาย หรือเขียนแบบเรื่องสั้น โดย

1. เตรียมหาข้อมูลและกำหนดรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับเรื่อง กับหนังสือ นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์นั้น ๆ กำหนดเป้าหมาย รวบรวมความรู้ข้อมูล ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของเรื่องที่จะเขียน
2. วางเค้าโครงเรื่องที่จะเขียน เพื่อให้เขียนเรื่องได้ง่ายขึ้น ป้องกันการเขียนนอกเรื่อง ตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ ขึ้นต้นเรื่องเรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน เค้าโครงเรื่องจะประกอบด้วยแนวคิด ตามลำดับหัวข้อเรื่อง ลำดับความอย่างมีเหตุผลการวางโครงเรื่องช่วยให้งานเขียนมีการลำดับความดีและมี สัมพันธภาพ ช่วยให้งานเขียนอ่านเข้าใจง่าย

ธีรภาพ โลหิตกุล (2552 : 138-140) กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนสารคดี สรุปได้ดังนี้

1. ถามตัวเองว่าจะเขียนสารคดีเรื่องนั้น ๆ ในประเด็นอะไร
2. ถ้ามีหลายประเด็น อะไรคือประเด็นหลัก อะไรคือประเด็นรอง เพราะสารคดีที่ให้น่าหนักทุกเรื่องเท่ากันหมดจะไม่น่าติดตามอ่าน
3. หาข้อมูลจากเอกสารและพื้นที่อย่างดีแล้ว เรียงลำดับประเด็นหรือข้อมูลที่มี แล้วเรียงร้อยประเด็นเหล่านั้นใหม่ตามพล็อตเรื่องที่วางไว้
4. ค้นหาประเด็นขึ้นต้น-ลงท้ายให้น่าสนใจติดตามอ่าน
5. วางเป้าหมายว่าจะเขียนสารคดียาวแค่ไหนกับวางเป้าหมายว่าจะเขียนให้ใครอ่าน
6. ไม่คาดหวังจะสร้างผลงานขึ้นเยี่ยมในความฝัน เพราะจะทำให้เราเกร็ง เขียนไม่ออก ให้คิดว่า เขียนให้ดีที่สุด
7. สร้างกำลังใจด้วยการ “ร่าง” โครงเรื่องให้เสร็จก่อน อย่าเขียนไปแก้ไปทีละประโยค จะทำให้งานเสร็จช้า
8. เขียนแล้วอย่าเก็บไว้อ่านคนเดียว อย่างน้อยให้เพื่อนหรือคนรอบข้างอ่าน เพื่อช่วยวิจารณ์งานเขียนสารคดีของเรา หรือส่งต้นฉบับไปยังนิตยสาร เพื่อให้พิจารณาสารคดีของเรา
9. การอ่าน การดู การฟัง การรับสื่ออยู่เสมอเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนที่ดี
10. ลงมือเขียนวันนี้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเขียนสารคดีที่ท่วงเที้ยวแบ่งได้ 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นตอนการเขียน คือขั้นตอนการรวบรวมเนื้อหาก่อนการเขียนสารคดีที่ท่วงเที้ยวและการวางโครงเรื่องก่อนการเขียน ขั้นลงมือเขียนคือขั้นตอนการเขียนสารคดีตามโครงเรื่องที่วางไว้ และขั้นหลังการเขียนคือขั้นการตรวจสอบงานเขียนสารคดีของตนเอง ซึ่งอาจทำได้โดยให้เพื่อนหรือคนรอบข้างอ่าน และการส่งต้นฉบับไปยังนิตยสาร เพื่อให้พิจารณาจัดพิมพ์ต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยว

ภรพัศุ สร้อยระย้า (2542) ทำงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีของมนัทยา งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในงานเขียนประเภทสารคดีของมนัทยา

ผลการวิจัยพบว่า งานเขียนสารคดีของมนัทยาส่วนมากใช้ได้ถูกหลักการเขียนคือ ใช้ถ้อยคำชัดเจน มีน้ำหนัก สละสลวย ใช้ภาษาที่เป็นกันเอง ใช้ภาษาสร้างอารมณ์ขัน การใช้ประโยคเป็นประโยคกระชับ

ขนาดยาว มีการใช้สำนวนโวหารคือบรรยายโวหารเป็นหลัก ส่วนการสร้างภาพพจน์มี 4 วิธี ได้แก่ การใช้วิธีเลียนเสียงธรรมชาติ การใช้ปฏิพจน์ การใช้ข้อติพจน์ และบุคลาธิษฐาน

มัชชุตสา อังคะนาวิน (2547) ทำงานวิจัยเรื่อง ปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสารคดีท่องเที่ยวซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นปริจเฉทเรื่องเล่าประเภทหนึ่งตามแนวคิดของลองเอเคอร์คือมีการเล่าเรื่องไปตามลำดับเวลา และมีการอ้างถึงตัวผู้กระทำ ซึ่งในที่นี้หมายถึงตัวผู้เขียนการศึกษาครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาสารคดีท่องเที่ยวใน 2 ประเด็น คือ 1) องค์ประกอบและกลวิธีการเล่าเรื่องในสารคดีท่องเที่ยว และ 2) การเชื่อมโยงความในปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยว

ผลการศึกษารูปได้ว่า สารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. แสดงความสัมพันธ์กันด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และบทส่งท้าย สามารถแยกแต่ละองค์ประกอบออกจากกันได้โดยตัดสินการแสดงลำดับเวลาและรูปภาษาที่ใช้ มีกลวิธีการเล่าเรื่องด้วยการใช้คำบอกเวลาเป็นแกนในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ โดยมีผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวผ่านมุมมองของตนเอง สังเกตได้จากการใช้คำสรรพนามแทนตนเอง ซึ่งปรากฏใช้ตลอดทั้งเรื่อง การศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความ 3 ประเภท ได้แก่ การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ จากการศึกษาพบการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง 2 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึงด้วยการใช้คำสรรพนาม และการอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม พบการใช้คำเชื่อม 8 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมแสดงลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเพิ่มข้อมูล คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุ คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเป็นผล คำเชื่อมแสดงความมุ่งหมาย คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบต่างต่อกัน และคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ พบการเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์ ๖ ประเภท ได้แก่ การใช้คำสัมพันธ์กัน การกล่าวซ้ำหรือซ้ำคำเดิม การใช้คำจากกลุ่ม - คำลูกกลุ่ม การใช้คำตรงกันข้าม การใช้คำพ้องความหมาย และการใช้คำที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยใหญ่

ชญาณี รัตนรอด (2550) ทำงานวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. และศึกษากลวิธีการเขียนในสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท.

ผลการวิจัยด้านการใช้ภาษาพบว่า ด้านการใช้คำตามการสร้างคำพบการใช้คำซ้อนเป็นจำนวนมาก ด้านการใช้คำตามการใช้ภาษาพบการใช้คำภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ด้านการใช้สำนวนพบว่า ผู้เขียนนิยมใช้สำนวนเดิม ด้านการใช้ประโยคพบการใช้ประโยคความรวมมากกว่าประโยคความเดียวและประโยคความซ้อน ด้านการใช้โวหารพบการใช้บรรยายโวหารเป็นจำนวนมาก ด้านการถ่ายภาพพจน์พบการใช้ภาพพจน์แบบอุปมาเป็นจำนวนมาก ส่วนกลวิธีการเขียนพบว่า ด้านการตั้งชื่อเรื่องพบว่านิยมตั้งชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา ด้านการเขียนความนำพบว่านิยมเขียนความนำแบบบรรยาย ด้านการเขียนเนื้อเรื่องพบการเขียนแบบตามลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าการเขียนเนื้อเรื่องตามลำดับความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง และด้านการเขียนความจบพบว่า นิยมการเขียนความจบแบบสรุปความ

วรวรรณ สุขใส (2551) ทำงานวิจัยเรื่อง ลักษณะเด่นของงานเขียนนำเที่ยวต่างประเทศใน นิตยสารท่องเที่ยวภาษาไทย พ.ศ. 2549 งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ ลักษณะเด่น และ กลวิธีการใช้ภาษาของงานเขียนนำเที่ยวต่างประเทศในนิตยสารท่องเที่ยวภาษาไทย พ.ศ. 2549 โดยเก็บ ข้อมูลจากนิตยสารท่องเที่ยวภาษาไทย 4 รายชื่อฉบับ ได้แก่ เทียบรอบโลก เพื่อนเดินทาง Travel Guide และ Anywhere รวมทั้งสิ้นจำนวน 90 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการใช้ภาษาในงานเขียนนำเที่ยวต่างประเทศ พบว่ามี ๗ กลวิธี ได้แก่ การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้ภาษาระดับกันเอง การใช้ภาษา เพื่อการเสนอแนะ และการใช้คำภาษาต่างประเทศ ในงานเขียนนำเที่ยวหนึ่ง ๆ จะใช้กลวิธีการใช้ภาษาหลาย กลวิธีประกอบกัน เพื่อทำหน้าที่โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นภาพ แสง สี รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกให้คล้อยตาม จนเกิดความรู้สึกต้องการจะไปท่องเที่ยวด้วยตนเอง การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ อุปมา อติพจน์ และบุคลาธิษฐาน

กันยารัตน์ ผ่องสุข (2553) ทำงานวิจัยเรื่อง เนื้อหาและกลวิธีทางภาษาในงานเขียนสารคดี ท่องเที่ยวของ "น้่วกลม" งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีทางภาษาในสารคดี ท่องเที่ยวของน้่วกลม จากงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 6 เล่ม

ผลการศึกษารูปได้ว่า ด้านเนื้อหา น้่วกลมเสนอข้อมูลหลัก 2 ประการคือข้อมูลเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวและทัศนระของผู้อ่าน ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยว คำแนะนำสำหรับนักเดินทาง และเกร็ดเสริม ส่วนทัศนระของผู้อ่านประกอบด้วยทัศนระ เกี่ยวกับโลกและทัศนระเกี่ยวกับชีวิต น้่วกลมได้เน้นการนำเสนอทัศนระของผู้อ่านมากกว่าเสนอข้อมูล เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และแม้แต่การเสนอข้อมูลท่องเที่ยวบางครั้งน้่วกลมก็ยังสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ ประเด็นทัศนระเกี่ยวกับโลกและชีวิต

ทัศนระเกี่ยวกับโลก ได้แก่ โลกคือแหล่งเรียนรู้ โลกและสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในโลกล้วนต้องพึ่งพากัน โลกและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงด้วยน้ำมือมนุษย์ และโลกเป็นของสิ่งมีชีวิตในวัยหนุ่มสาว ส่วนทัศนระ เกี่ยวกับชีวิตซึ่งเป็นทัศนระที่น้่วกลมเน้นมากที่สุดประกอบด้วย มนุษย์ควรเข้าใจชีวิตในด้านต่าง ๆ คือ มนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น มนุษย์มีชีวิตไม่ยืนยาว มนุษย์มีความฝันและความหวัง มนุษย์ต้องพบ อุปสรรค และมนุษย์มีชีวิตอยู่เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มนุษย์ควรใช้ชีวิตอย่างมีความสุข น้่วกลมเสนอว่า ความสุขเกิดจากสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การยอมรับความแตกต่าง การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การเห็นคุณค่าของตนเอง การมีมิตรภาพต่อกัน ความพอใจในสิ่งที่ตนมี การมีความหวังและศรัทธา การต่อสู้กับอุปสรรค และ ความสุขอยู่รอบตัวเรา

ด้านกลวิธีทางภาษาพบว่า น้่วกลมใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายและน่าสนใจในการเสนอ ทัศนระ ได้แก่ การเน้น การเล่นคำ การละเมิดการเกิดคู่กัน การใช้ความเปรียบ การใช้คำถามเชิง วาทศิลป์ การสรุปด้วยคำคม การกล่าวอ้างข้อความ การใช้บทสนทนา กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ มักไม่ค่อย ปรากฏอยู่อย่างโดดเดี่ยว หากแต่มักปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ในการเสนอทัศนระแต่ละครั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสารคดี

นพรัตน์ คงมาลา (2533) ทำงานวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาในสารคดีของวณิช จรุงกิจอนันต์ ระหว่างพ.ศ. 2520-2529 งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในสารคดีของวณิช จรุงกิจอนันต์จากผลงานที่พิมพ์รวมเล่มแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า วณิช จรุงกิจอนันต์นิยมใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความบันเทิงใจ ใช้คำที่เป็นภาษาพูด ด้านการใช้สำนวนนิยมใช้สำนวนไทย เพื่อสื่อความหมายได้รวดเร็ว และสร้างความคุ้นเคยกับผู้อ่าน ด้านการใช้ภาพพจน์นิยมใช้อุปมา อุป้องณณ์ บุคลาธิษฐาน และอติพจน์ ซึ่งช่วยสื่อความเข้าใจ สื่อภาพ ให้อารมณ์ ความรู้สึกได้อย่างดี

รุ่งฤดี ดวงดาว (2541) ทำงานวิจัยเรื่อง สลีลาในงานเขียนของสมศรี สุขุมลันนันทน์ งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของลีลาด้านการใช้ภาษาและด้านกลวิธีการเขียนที่ปรากฏในงานเขียนของสมศรี สุขุมลันนันทน์

ผลการวิจัยด้านการใช้ภาษาพบว่า มี 4 ลักษณะคือการใช้คำและถ้อยคำสำนวน การใช้ประโยค การใช้ฉันทลักษณ์ และการใช้ภาพพจน์มี 3 แบบคือ ภาพพจน์แบบอุปมา (simile) ภาพพจน์แบบอุป้องณณ์ (metaphor) แบ่งเป็นการเปรียบเทียบแบบอุป้องณณ์ที่ใช้คำว่า “เป็น” และ “คือ” กับ การเปรียบเทียบโดยใช้อุป้องณณ์โดยนัยและการใช้ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน (personification)

ศิริลักษณ์ ศรีกล้า (2554) ทำงานวิจัยเรื่อง ภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง “เกิดวังปารุส” พระราชินีพจนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง “เกิดวังปารุส” พระราชินีพจนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์

ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้ภาษา 3 ลักษณะคือการใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้ภาพพจน์ การใช้ภาพพจน์ที่พบ ได้แก่ อุปมา อุป้องณณ์ อติพจน์ และบุคลลวัต ภาพพจน์ที่ใช้ดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และเห็นภาพที่ผู้เขียนเสนอได้ชัดเจนที่สุด

วริศา หุ่นประการ (2545) ทำงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลและกลวิธีการนำเสนอสารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล

ผลการวิจัยด้านกลวิธีการนำเสนอพบว่า การตั้งชื่อเรื่องมี 15 วิธี ผู้เขียนนิยมใช้การตั้งชื่อเรื่องแบบการใช้คำหรือกลุ่มคำที่สรุปจากสาระสำคัญของเรื่องมากที่สุด การใช้ภาษาพบว่าใช้ทั้งบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และเทศนาโวหารในการสร้างภาพ สร้างอารมณ์ สร้างจินตนาการ และโน้มน้าวชักจูงใจ การลำดับเรื่องมี 4 วิธีคือลำดับตามความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง ลำดับตามเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ลำดับตามสถานที่ เล่าเหตุการณ์สลับไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน การแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การอนุรักษ์ การท่องเที่ยว การเมืองในประเทศพม่า วัฒนธรรม และลีลาการเขียนมีจุดเด่นคือมีการเปิดเรื่องที่เร้าความสนใจ การดำเนินเรื่องโดยใช้บทสนทนา ใช้การเปรียบเทียบสิ่งใกล้ตัวให้เห็นภาพชัดเจน ยกหรือแทรกเรื่องประกอบการเล่าเรื่อง รวมทั้งใช้คำหรือวลีน่าสนใจและทิ้งท้ายให้ผู้อ่านขบคิด

พิบูล รุ่งศรีกันท (2554) ทำงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สารคดีเยาวชนเรื่อง โสภไฟโอบข้าวและ
ลมแล้งเรไรระบ่่า งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสารคดีเยาวชนเรื่อง โสภไฟโอบข้าวและลมแล้งเรไรระบ่่า
ด้านเนื้อหา ด้านกลวิธีการเขียน และด้านคุณค่า

ด้านกลวิธีการเขียนพบว่า มีการใช้ภาพพจน์หลายประเภท ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ การเลียนเสียง
ธรรมชาติ การกล่าวอ้างถึง และบุคลาธิษฐาน

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเขียนสารคดีท่องเที่ยวมักศึกษาการใช้ภาษาของนักเขียน
สารคดีแต่ละคนว่า มีการมีใช้คำ การใช้ประโยค หรือกลวิธีการเขียนอย่างไร โดยไม่ได้เน้นศึกษาการใช้
ภาพพจน์อย่างชัดเจน ดังนั้น งานวิจัยเรื่องการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวนี้จะศึกษาการใช้ภาพพจน์
ในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบว่ามีภาพพจน์ประเภทใดและมีโครงสร้างของภาพพจน์อย่างไร
ในการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

บทที่ 3

ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทำให้ผู้อ่านเห็นภาพจากการใช้ถ้อยคำอย่างชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวแบ่งได้เป็นภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ และภาพพจน์ประเภทคำถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ

ภาพพจน์ประเภทความเปรียบเป็นภาพพจน์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบการใช้ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ 4 ประเภท ได้แก่ อุปมา (simile) อุปลักษณ์ (metaphor) นามนัย (metonymy) และการอ้างถึง (allusion) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อุปมา (simile)

อุปมาคือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ความเปรียบประเภทอุปมาประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ส่วนที่นำมาเปรียบ และคำเชื่อม เช่น ราวกับ เหมือน คล้าย ฯลฯ เพื่อเชื่อมส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะได้วิเคราะห์โครงสร้างของอุปมาอย่างละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทั้งนิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลกพบว่า มีการใช้ภาพพจน์อุปมาอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากอุปมาเป็นภาพพจน์ความเปรียบที่เขียนเปรียบเทียบให้เห็นภาพได้ง่ายที่สุด ทำให้ผู้อ่านได้อารมณ์สในการอ่านอย่างชัดเจน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการใช้ภาพพจน์อุปมาในนิตยสารท่องเที่ยว

ตัวอย่าง

- นกนางแอ่นบ้านตัวหนึ่งโฉบบินตรงขอบฟ้า ปีกเรียวเล็กนั้นดูบอบบางคล้ายว่าตัวเล็กลอยคว้างกลางลมหนาว

(“แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 40)

- ธรรมชาติที่ถูกกลุ่มหมอกเคลื่อนตัวสลับสับเปลี่ยนไปตามช่วงจังหวะ งดงามแปลกตาอย่างน่าอัศจรรย์ดูจนางแบบที่โพสต์เปลี่ยนทำให้ตากล้องถ่ายภาพหลากหลายมุมมอง

(“ภูซี้ดาว ดินแดนที่รอการมาเยือน.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 72)

- ธนบัตรเหมือนใบไม้ จับจ่ายใช้สอยเหมือนไม่มีวันหมด

(“ท้ายเหมือง ก่อนเรื่องราวจะเลือนหาย.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 65)

- พันทีที่เรือแล่นเข้ามาใกล้หาด ฉันก็รับรู้ด้วยสายตาตัวเองว่า มาหาไม่ได้สวยใสดุ้งสารุ่นอีกต่อไป
 (“สีสันภูเก็ต พีพี ลิมิลัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 28)
- ชายชราขี้มเอ็นดูรวเราเป็นลูกหลาน
 (“ปางมะผ้า...ชีวิตใต้เงื้อมเงาขุนเขาห่มม่านหมอก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 89)
- อย่าแปลกใจว่าทำไมค้ำคาวถึงชอบถ้ำฟุ้งซาง เพราะมันช่างเย็นสบายคล้ายติดเครื่องปรับอากาศ
 (“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 39)
- ช่างอีกจำนวนไม่น้อยที่ตั้งใจออกจากปางช้างท่องเที่ยวเร่ร่อนทำงานประจําภูมิภาคบนท้องถนน
 (“วิถีช้าง วิถีคน และตักบาตรบนหลังช้าง เทศกาลชุมนุมครั้งยิ่งใหญ่เมืองสุรินทร์.”
อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 31)
- ลักษณะการว่ายน้ำที่ติดดิน พลั้วไหวรวากับคนเฒ่าที่เดินสะเปะสะปะไปเป้มา
 (“ปลาสร้อยนกเขาลายทาง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 78)
- ระหว่างไต่เกาะขึ้นสู่ภูเขา ผืนดินในหุบดอยคล้ายพรมสีเขียว
 (“สะจุก – สะเกี้ยว – เปียงซ้อ ความหวังถักทอเหนือทิวดอยขุนน้ำน่าน.”
อนุสาร อ.ส.ท. กันยายน 2559 : 36)
- เมืองตราดเปรียบดังชุมทางค้าขาย ผู้คนจากเขมรและจากบ้านไพร่ล้นแวงมาแลกเปลี่ยนสินค้า
 (“ภูเขา คน ผน บนเส้นทางสายตะวันออก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 53)
- ท้องฟ้าสีแจ่มจัดราวกับมีใครสะบัดสีจากปลายพู่กันแต่งแต้มไว้
 (“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากกลางห้วงหุบเขา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 106)
- คนตรีนั่นเป็นสิ่งเชื่อมโยงผู้คนที่มิไจรักในเรื่องของท่วงทำนองและตัวโน้ตเข้าด้วยกัน จะว่าไปแล้ว
 ดนตรีเปรียบเสมือนภาษาของการเชื่อมโยง
 (“รำลึกด้วยเกล้าชาวไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 28)
- การเดินทางกลางคืนก็ดีแบบนี้เพราะเราหลับคอกหักเหมือนปลาทุแม่กลอง
 (“300 km in Taiwan ความฝัน ได้หวั่น จักรยาน.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 99)

- อิ่มแล้วก็พากันเดินไปชมกระซังปลา โปรยอาหารให้ปลาจำนวนมากที่ขึ้นมากินอาหารพร้อม ๆ กัน
จนมองดูคล้ายน้ำเดือด

(“ฮิเมจิ ซิตี แอนด์ คาสเทิล.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 66)

- ผังเมืองแบ่งออกเป็นผังเมืองเก่า และเมืองเก่าชั้นใน ที่มีปราสาทक्रमลอฟ ตั้งตระหง่านอยู่บนเนินเขา โดยมีแม่น้ำวัลตาวาพาดผ่าน และทอดโค้ง ทำให้เวลาที่มองเมืองจากมุมสูงแล้วช่างคล้ายดินแดนในเทพนิยาย

(“CZECH Colors of Bohemian Folklore.” **เที่ยวรอบโลก.** มีนาคม 2559 : 89)

- ภาพน้ำทะเลฟ้าเขียวระยิบระยับราวคริสทัลกับหมู่เกาะที่เกิดจากภูเขาไฟก็เผยโฉมให้เห็นอยู่เบื้องล่าง

(“Greece all time classic.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 60)

- หลังคาสามเหลี่ยมบวกกับหิมะสีขาวราวบ้านขนมปังแถมด้วยหยาดน้ำแข็งราวหินงอกหินย้อยตามชายคา ยิ่งทำให้ต้องถ่ายรูปไว้แทบจะทุกหลัง

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” **เที่ยวรอบโลก.** พฤษภาคม 2559 : 84)

- ในขณะที่บ้านเรือนผู้คนดั้งเดิมมีลักษณะเป็นหลังเล็ก ๆ พอเพียงเหมือนอยู่ในเมืองตุ๊กตา

(“ICELAND ดินแดนที่ถูกตรึงไว้ด้วยเส้นขอบฟ้า.” **เที่ยวรอบโลก.** มิถุนายน 2559 : 78)

- ที่แน่ ๆ โซลมีอะไรใหม่ ๆ ให้มาอัปเดตกันได้ตลอด เริ่มจากการแสดงกลางเก่ากลางใหม่อย่าง K-Live หรือการแสดงคอนเสิร์ตไฮโลแกรม ด้วยภาพเสมือนจริง ประหนึ่งนั่งอยู่กลางเวทีคอนเสิร์ต Big Bang ที่เติมลูกเล่นด้านดิจิตอลและอินเทอร์เน็ตเอฟเข้ามามากมาย

(“Japan-Korea 2 in 1 trip with Korean air.” **เที่ยวรอบโลก.** กรกฎาคม 2559 : 86)

- ศาลเจ้าโซโนเป็นศาลเจ้าที่มีความศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองเปรียบเทียบกับศาลหลักเมืองบ้านเรา

(“JAPAN LOVERS : TOHOKU here we come!” **เที่ยวรอบโลก.** สิงหาคม 2559 : 66)

- Summit Resort สวนสวยขนาดใหญ่ติดภูเขา ที่มีปราสาทโบราณสไตล์ยุโรป ตั้งอยู่ที่ริมทะเลสาบ ให้ความรู้สึกเหมือนกำลังเดินทอดน่องสัมผัสบรรยากาศของอีกซีกโลกหนึ่ง

(“Global Gallery.” **เที่ยวรอบโลก.** กันยายน 2559 : 72)

- พิพิธภัณฑน์เนบุตะที่ปกคลุมด้านนอกด้วยริ้วแผ่นเหล็กสีแดงดูคล้ายม่านโลหะ
("I wait Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่้นำเราไป (ตอนจบ)."
เที่ยวรอบโลก. ตุลาคม 2559 : 85)
- ทะเลสาบสีฟ้าใสราวกับสีเทอร์ควอยซ์
("Rail Journey to Swiss little towns." เที่ยวรอบโลก. พฤศจิกายน 2559 : 60)
- น้ำตกขนาดใหญ่ซึ่งละอองน้ำฟุ้งกระจาย มองไกล ๆ เหมือนควันไฟ และส่งเสียงคำรามราวฟ้าร้อง
("One Light LUXURY AFRICAN SAFARI." เที่ยวรอบโลก. ธันวาคม 2559 : 40)

2. อุปลักษณ์ (metaphor)

อุปลักษณ์คือการเปรียบเทียบของสองสิ่งทีโดยธรรมชาติแล้วแตกต่างกัน แต่นำมาเปรียบเหมือนกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยใช้คำว่า "เป็น" หรือ "คือ" เป็นตัวเชื่อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- ขณะทีขุนเขาทอดทิวเป็นกำแพงสีเขียวยังคงโอบล้อมทอกลอญของปางมะผ้าเอาไว้ในหมอกหนาวและความเงียบงัน
("ปางมะผ้า ชีวิตใต้เงื้อมเงาขุนเขาห่มม่านหมอก." อนุสาร อ.ส.ท. เดือนมกราคม 2559 : 83)
- เมื่อรวมกับศรัทธาที่วานกยุงคือปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า ผู้คนถื่นนี้จึงเชื่อว่านกยุงคือบุญกุศลหนึ่งของพระครูบาศรีวิชัย
("แม่ป๋อกใน ความรัก ศรัทธา และนกยุงไทย." อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 56)
- วันเวลาที่พักภาคค่ำอยู่บนเกาะภูเก็ตนั้นรับรองว่ามีความสุขจนตัวดำเป็นเหนียงได้อย่างแน่นอน
("หมู่เกาะ "รอกห้า" อัญมณีสีฟ้าทีสุดขอบอันดามัน." อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 48)
- เขาพุร้อนคือหัวใจของแม่น้ำภาชี ภูเขาแห่งนี้ห่มคลุมด้วยป่าดิบชื้น
("หัวใจแห่งผืนป่าตะนาวศรี." อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 43)
- หลายวันแล้วทีผมเดินทางตามทางหลวงหมายเลข 4 ภูเขาและทะเลคือมิตรร่วมทางทีดี
("บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงา ป่า และทะเล." อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 19)
- วิถีปามีธรรมชาติเป็นครู อุปสรรคเป็นบทเรียน
("มันนิชาไกคนป่าภูบรรทัด." อนุสาร อ.ส.ท. สิงหาคม 2559 : 82)

- แม่ฮ่องสอน เมืองสุดท้ายชายแดนไทยล้านนาตะวันตกแห่งนี้...เป็นดินแดนแห่งหมอกสามฤดู เป็นดินแดนสามพันกับอีกหลายร้อยโค้ง เป็นดินแดนที่ไปถึงได้ยากเย็นที่สุด เป็นดินแดนแห่งดอกบัวตองบาน หรือเป็นดินแดนของวัฒนธรรมแปลกตาหลากหลายของชาวไทยเชื้อสายไทยใหญ่ เป็นต้น

(“ขับรถเที่ยวแม่ฮ่องสอน ตะลอนเมืองสามหมอก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กันยายน 2559 : 12)

- ผนหล่นโปรยเป็นม่านสีเทา

(ภูเขา คน ผน บนเส้นทางสายตะวันออก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 49)

- น้ำคือชีวิตของประชาชนของพระองค์

(“แทบทุกถิ่นกันดารประเทศ เสด็จเพื่อไทยถ้วนหน้า สุดซึ่งพระกรุณา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 57)

- Natsume Soseki นักเขียนที่ได้ชื่อว่าเป็นเชกสเปียร์ของญี่ปุ่น

(“Enjoy Shikoku with All Shikoku Rail Pass.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 80)

- หากโนโซมิซังเรียกน้ำตกเคกอนว่าเป็นพระเอกของอุทยาน ฉันก็ขอเรียกทะเลสาบชูเซนจิว่าเป็นนางเอกด้วยเลยละกัน เพราะสภาพความสงบนิ่งสง่างามของทะเลสาบที่ทอดตัวอยู่บริเวณเชิงภูเขาไฟ Nantai นั้น ดูเหมือนกับหญิงสาวที่พร้อมจะปกป้องและให้ความร่มเย็นแก่สิ่งรอบข้างได้เป็นอย่างดี

(“Wander around Tochigi with a Local.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 85)

- เพราะมันไม่มีที่ให้หลบหลุมหลบภัยได้เลย ทำได้เพียงนั่งลงบนพื้นและทำตัวเป็นก้อนหิน

(“เดินทะเลเมฆ พิชิตใจตัวเอง.” **เที่ยวรอบโลก.** พฤษภาคม 2559 : 99)

- ไอซ์แลนด์เป็นประเทศเล็กๆ ที่มอบความมหัศจรรย์แห่งธรรมชาติเป็นอาหารตาให้แก่ผู้มาเยือนได้อย่างยิ่งใหญ่

(“Iceland ดินแดนที่ถูกตรึงไว้ด้วยเส้นขอบฟ้า.” **เที่ยวรอบโลก.** มิถุนายน 2559 : 78)

- โรงอาบน้ำเก่าแก่ที่สุดของเมือง ซึ่งชาวยามะกะใช้อาบน้ำรวมกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

(“Keep smiling Kumamoto learning culture finding happiness at Yamaga & Kumamoto.” **เที่ยวรอบโลก.** ตุลาคม 2559 : 77)

- ลำธารสีเขียวเข้มที่ใสแจ้วราวกับกระจกนี้คือแม่น้ำเวอร์ซาสกา อันเป็นหัวใจของเมืองลาเวอร์เตซโซ

(“Rail Journey to Swiss Little Towns.” **เที่ยวรอบโลก.** พฤศจิกายน 2559 : 67)

3. นามนัย (metonymy)

นามนัยเป็นการใช้คำหรือวลีแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะหรือคุณสมบัติ หรือความสัมพันธ์กับสิ่งที่แทนมาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนิตยสารท่องเที่ยวพบการใช้นามนัยเพื่อใช้แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นรูปแบบการเปรียบเทียบรูปแบบหนึ่งที่ช่วยสร้างความเด่นชัดให้กับสารคดีท่องเที่ยวเรื่องนั้นอย่างดียิ่งดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- ม้าที่หมอไถ่เป็นประจำคือ “ขุนขาว” เจ้าหนุ่มน้อยวัยกำดัดที่ผู้หญิงขี่ไม่ได้ เพราะมันชอบลองของ พาวิ่งเร็ว ๆ บ้าง สะบัดบ้างเป็นประจำ

(“กุกกักกับทางทิวเขา แดนควบอยในแผ่นดินพะเยา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 59)

“วัยกำดัด” แทน ม้าวัยรุ่นที่หมอไถ่เป็นประจำ

- แม้ไม่อาจควบคุมนักท่องเที่ยวได้ แต่เจ้าหน้าที่อุทยานฯ และกลุ่มคนรักทะเลก็ร่วมมือกันอย่างแข็งขันในการทำให้พีพี-เจ้าหญิงแห่งอันดามันยังคงคุณค่าสมเป็นทะเลระดับโลก

(“สีสนุกเก็ต พีพี สิมิลัน” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 31)

“เจ้าหญิงแห่งอันดามัน” แทน เกาะพีพี

- แต่เพราะอะไรในกัมพูชาจึงมีทั้งจรวดนำวิถี ยิงเครื่องบินตกง่าย ๆ ...ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของมหาอำนาจทั้งหลายที่ต่างมาเดินหมากกันอยู่ในกัมพูชาทั้งสิ้น

(“จากสระแก้วเชื่อมโยงถึงบอนเตีย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สดอ๊กก็อกรม บันทายฉมาร์”. อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 18)

“เดินหมาก” แทน ประเทศมหาอำนาจที่มักกระทำเรื่องต่าง ๆ เพื่อเอาผลประโยชน์ในประเทศกัมพูชา จนก่อให้เกิดความลำบากกับชาวกัมพูชาจนถึงทุกวันนี้

- โลกตรงรอยต่อระหว่างฝั่งแผ่นดินกับผืนทะเลกว้างนั้นยังอบอุ่นเสมอตราบเท่าที่พวกเขาจะใช้สิ่งที่เรียกว่าหัวใจเข้าหวงแหวนและดูแล

(“บางพัฒน์ ชีวิตฉายชัดเคียงผืนทะเลกว้าง.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 27)

“หัวใจ” แทน ผู้คนชาวบางพัฒน์ ที่มีความรักในการดูแลท้องทะเลและชายหาดของพวกเขา

- ไม่ต้องทำงานตากแดดตากฝนในป่าคอนกรีตที่ร้อนระอุอีกต่อไป

(“วิถีช่าง วิถีคน และตักบาตรบนหลังช้าง เทศกาลซุมนุ่มครั้งยิ่งใหญ่เมืองสุรินทร์.”

อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 31)

“ป่าคอนกรีต” แทน ชุมชนเมืองที่มีตึกสูงจำนวนมาก

- โดยเฉพาะความงดงามของเกาะเสม็ด เพชรเม็ดงามแห่งอ่าวไทย ทำให้นักท่องเที่ยวตั้งใจจะไปเที่ยวทะเลจนอาจมองข้ามผ่านเลยตัวเมือง
 (“จากวิถีสายน้ำระยอง สู่โลกทะเลที่เกาะเสม็ด.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 58)
 “เพชรเม็ดงาม” แทน เกาะเสม็ด
- ตลอดทางครูสีนวลจะชี้ชวนเด็กๆ ให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ในป่าของพวกเขา เพื่อถ่ายทอดความรู้และปลูกจิตสำนึกของการอนุรักษ์กลางใจของต้นกล้าที่รอวันเติบโตใหญ่เหล่านี้
 (“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากลางห้วงหุบเขา.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤศจิกายน 2559: 103)
 “ต้นกล้า” แทน เด็ก ๆ บ้านสามขาที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต
- เราแนะนำให้ออกไปเที่ยวเล่นสำรวจเมืองอื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกันบ้าง โดยมีดาวเด่นที่ยากแนะนำ แคมป์ง่ายแบบเข้าไปเย็นกลับ ได้แก่ Kurashiki
 (“Things to do in Okayama City.” เที่ยวรอบโลก. มกราคม 2559 : 73)
 “ดาวเด่น” แทน เมือง Kurashiki
- ด้วยความขาว โดดเด่น สูงสง่างาม สมกับที่ได้รับการขนานนามมาแต่โบราณว่าปราสาทนกระสาขาว
 (“Himeji CITY AND CASTLE.” เที่ยวรอบโลก. กุมภาพันธ์ 2559 : 50)
 “นกระสาขาว” แทน ปราสาทฮิเมจิ
- “โครเอเชีย” ที่สุดแห่งอัญมณีน้ำงามของยุโรป
 (“THE BEST OF CROATIA ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” เที่ยวรอบโลก. มีนาคม 2559 : 47)
 “อัญมณีน้ำงาม” แทน โครเอเชีย
- ตั้งแต่แสงแรกของวันเริ่มต้นขึ้น จวบจนแสงสุดท้ายของวันจากไปนานแล้ว แต่คลื่นมหาชนยังคงลั่งไหลมาตลอด
 (“Myanmar In My Eyes.” เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 120)
 “คลื่นมหาชน” แทน กลุ่มคนจำนวนมากที่มาไหว้พระมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง อย่างกุ่ม
- เราเดินทางผ่านส่วนหัวของมังกรมาแล้ว ตอนนี้เข้าสู่ส่วนกลางของมังกร ได้แก่ จังหวัดกิฟุ
 (“โซริวโด ตามรอยมังกร.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 83)
 “มังกร” แทน ประเทศญี่ปุ่น

- ภายในเมืองยังรับเอารูปแบบมาจากชาติตะวันตกด้วย แต่ยังคงไว้ซึ่งกลิ่นอายของความเป็น ชนชาวอาทิตย์อุทัย โดยเฉพาะในย่านช้อปปิ้งของเมือง

(“The Iconic Cities by Rail From Kansai to Hiroshima.” **เที่ยวรอบโลก.**

มิถุนายน 2559 : 84)

“ชนชาวอาทิตย์อุทัย” แทน คนประเทศญี่ปุ่น

- ทางเดินง่ายขึ้นแต่ก็ทำเอาคนพื้นราบอย่างฉันหอบพอสมควร

(“Sri Lanka Beyond Expectation.” **เที่ยวรอบโลก.** กรกฎาคม 2559 : 54)

“คนพื้นราบ” แทน “ฉัน” ซึ่งเป็นคนที่ไม่ได้อาศัยอยู่บนที่สูง เช่น ภูเขา หรือเนินสูง

- ก่อนที่แสงสีเสียงของอิแทวอนจะล่อลวงแมลงเม่าได้สำเร็จ ก็พอดีได้เวลาต้องถอดใจจากมายัง สถานีรถไฟยองชาน

(“Korea ... Nice to see you again!.” **เที่ยวรอบโลก.** สิงหาคม 2559 : 98)

“แมลงเม่า” แทน คนที่หลงในแสงสีที่ดูสวยงาม แต่ความจริงมีอันตรายซ่อนอยู่

- หลังจากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เก็บรอยยิ้มกันไปอย่างสนุกสนาน ช่วงเวลาพิเศษเมืองแห่งน้ำแร่ก็มาถึง เมื่อเรามาพักผ่อนที่ Yamagaonsen Seiryuso โรงแรมที่มีออนเซ็นให้เลือกได้ตามใจ

(“Keep Smiling Kumamoto Project Learning Culture Finding Happiness at Yamaga & Kumamoto.” **เที่ยวรอบโลก.** ตุลาคม 2559 : 77)

“เมืองแห่งน้ำแร่” แทน เมืองยามะกะ ซึ่งเป็นหมู่บ้านออนเซ็นมากกว่า 1,000 ปี

4. การอ้างอิง (allusion)

การอ้างอิงคือภาพพจน์ที่ใช้การยกข้อความจากสำนวน สุภาษิต คำคม คำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่รู้จักกันทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการกล่าวถึง การกล่าวอ้างอิงนี้จะช่วยเชื่อมโยงความคิดให้แก่ผู้อ่านและทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในสารคดีท่องเที่ยวพบการอ้างอิง 3 ลักษณะคือการอ้างอิงด้วยการใช้สำนวน สุภาษิต การอ้างอิงด้วยการใช้คำพูดของบุคคลต่างๆ และการอ้างอิงด้วยการใช้ตำนานหรือประวัติความเป็นมาของสถานที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การอ้างอิงด้วยการใช้สำนวนสุภาษิต เป็นการอ้างอิงโดยนักเขียนสารคดีจะใช้สำนวนสุภาษิตที่รู้จักดีหรืออาจดัดแปลงสำนวนสุภาษิตบางส่วน แต่ยังคงมีเค้าความหมายเดิมอยู่ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับผู้อ่านเข้าใจภาพ อารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- ก่อนลงเรือ ไกด์จะมาอธิบายโปรแกรมของวันนี้ให้ทราบ ไม่ว่าคุณจะทำโปรแกรมจากไหนมาก็ตาม โปรแกรมจริงในแต่ละวันอาจไม่เหมือนกับโปรแกรมที่เขียนโฆษณาไว้ เพราะมีการปรับเปลี่ยนไป

ตามสภาวะอากาศและน้ำขึ้น-น้ำลง บริษัทเขาสงวนสิทธิ์ตรงนี้ไว้แล้วครับ สุภาจิตไทย ๆ เราก็กว่าไว้แล้ว
นี่น่าว่า คืบก็ทะเล คอกก็ทะเล ครับ

(“หมู่เกาะ “รอก-ห้า” อัญมณีสีฟ้าที่สุดขอบอันดามัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 :
48-49)

- ตามที่เล่าไว้ข้างต้น ช่างไม่กลัวพังงา ถ้าในน้ำมีปลา พังงาก็มีช่าง

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 34)

- แต่ที่ไม่แนะนำคือการเดินตามหลังช่าง เพราะผมได้เรียนรู้มาอย่างใกล้ชิดติดขอบจอแล้วว่า ช่าง
เป็นหนึ่งในสิ่งมีชีวิตที่เดินไปปล่อยอุจจาระไปได้ และยังทำหน้าที่เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น...เล่นเอาหนักถึง
สุภาจิตไทย “เห็นช่างชี้ ชี้ตามช่าง” แต่ของผมคงต้องเป็น “เห็นช่างชี้ หนีให้ไว”

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 38)

- ฝนมา ฟ้าหม่น ถนนลื่น ผืนดินเฉอะแฉะ เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนของทุกปี
จึงป่วยการที่จะมานั่งบ่นเป็นหมิ่นถึงอุปสรรคต่อภาระจะไปนอนผิงผิวสยิวกายอยู่ตามชายทะเล

(“วิสาขามิตรมัย ชมพิพิธภัณฑ์ แล้วชวนกันไปไหว้พระ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม
2559 : 46)

- เขียนบรรยายไปมากมายอย่างไร “สิบปากว่า ก็คงไม่เท่าสองตาเห็น” จึงขอเชิญชมภาพประกอบ
อันสวยงามยิ่งใหญ่มากจากงานมหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบนหลังช้างครั้งก่อน ๆ เพื่อการตัดสินใจ
ไปท่องเที่ยวในเดือนหน้าด้วยกัน

(“วิถีช้าง วิถีคนและตักบาตรบนหลังช้าง เทศกาลชุมนุมครั้งยิ่งใหญ่เมืองสุรินทร์.”

อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 32)

- เนื่องจากทหารไทยมีจำนวนน้อยกว่า แม้จะมีฝีมือแค่ไหน สุดท้ายน้ำน้อยก็แพ้ไฟ แดกพ่ายล้ม
ตายไปก่อนที่ทัพหนุนจะตามมาทัน

(“อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ทางสายนี้มีแต่ “พระ”.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 23)

- “ปิดทองไปเรื่อย ๆ ทองมันก็ล้นออกมาเอง” ธนันดรเอ๋ยถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว..

(“สะจุก-สะเกี้ยว-เปียงซ้อ ความหวังถักทอเหนือทิวดอยขุนน้ำน่าน.” **อนุสาร อ.ส.ท.**
กันยายน 2559 : 40)

- ...งานพัฒนาที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมนั้น ดูจะยากเสียยิ่งกว่าการเข็นครกขึ้นภูเขา
 (“รำลึกด้วยรัก ร.9 ของชาวไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 15)

- เหตุนี้หม่อมราชวงศ์จักรทิพย์มลินจึงทำหน้าที่เป็นสายลับอยู่กว่า 1 ปี โดยที่ต้องเรียกว่า “สายลับ”
 เพราะทรงต้องการข้อมูลความเดือดร้อนจากชาวบ้านอย่างแท้จริง ไม่อยากให้มีผู้ชื้อรอยหน้าใด ๆ
 (“รำลึกด้วยรัก ร.9 ของชาวไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 27)

- เส้นทางที่ชันขึ้นเรื่อย ๆ มันรีดเค้นเอาแรงและพลังเราไปเกือบหมด แต่คำว่าความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่นคือเรื่องจริง
 (“300 Km in Taiwan ความฝัน ไต้หวัน จักรยาน.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 101)

- สำหรับเขียนเที่ยว เวลาเดินทางแต่ละทริป มักดีดลูกคิดรางแก้วไว้เสมอว่า ต้องมีความคุ้มค่า
 คุ้มราคา...
 (“Japan-Korea 2 in 1 trip with Korean air.” **เที่ยวรอบโลก.** กรกฎาคม 2559 : 77)

4.2 การอ้างถึงด้วยการใช้คำพูดของบุคคลต่างๆ เป็นการอ้างถึงคำพูดของบุคคลสำคัญทาง
 ประวัติศาสตร์ทั้งคนไทยและคนต่างประเทศหรืออ้างถึงคำพูดของบุคคลทั่วไปที่เป็นที่รู้จัก เพื่อให้เห็นภาพ
 ของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- นึกถึงถ้อยคำของใครบางคน เขาว่าในทุกวันนี้ มีแม่น้ำน้อยสายนักแล้วที่ยังมีอิสระในการ
หลังไหล บ้างถูกเขื่อนกั้นขวาง บ้างขุนเขาต้นน้ำก็ถูกรุกล้ำจนร้างไร้

ถ้อยคำเหล่านี้ทำให้ผมนึกถึงแม่น้ำเงา ชาวกะเหรี่ยง นึกถึงคำว่าชีวิตและอิสระเสรี

(“แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 45)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงคำพูดของ “ใครบางคน” ซึ่งผู้เขียนไม่ได้ระบุเจาะจงว่าเป็นใคร แต่เป็น
 คำพูดที่กล่าวถึงความไม่มีอิสระของแม่น้ำ ซึ่งอาจเกิดจากถูกเขื่อนกั้นหรือถูกคนตัดไม้ทำลายป่าจนไม่มี
 ต้นไม้ให้เกิดเป็นแหล่งต้นน้ำได้

- แล้วจะพาออกไปดำน้ำดูปะการัง ก่อนจะนำกลับมาทานข้าวเที่ยงบนเกาะ แล้วปล่อยให้พักผ่อน
 สบาย ๆ กับหาดทรายเกาะรอกขาวสะอาดถึงป้าย 2 โมง ใครใคร่ทำอะไรทำ ใคร่ค้าช้างค้า ใคร่ค้าม้าค้า
ใคร่ค้าหน้าใส

(“หมู่เกาะ “รอก-ห้า” อัญมณีสีฟ้าที่สุดของอันดามัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 49)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง

- ในยุคนี้รัฐยังรณรงค์ให้ประชาชนเพาะถั่วงอกกินเองตั้งคำประชาสัมพันธ์ที่ว่า “เพาะถั่วงอกขาย เพื่อนบ้านเท่านั้นหมดจน” และชักชวนให้ประชาชนกินไข่เพราะเป็นโปรตีนราคาถูก หาง่าย มีประโยชน์ เช่นคำเชิญชวนที่ว่า “งกินไข่ทุกวัน”

(“ผิดไทย จานชาตินิยม จานยอดนิยม.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 74)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงคำประชาสัมพันธ์และคำเชิญชวนสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามให้คนไทยรับประทานถั่วงอกและไข่ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ

- “บ้านโคกโครมาจากบ้านโคกตะไคร้ สมัยก่อนที่นี่มีต้นตะไคร้ขึ้นมากมาย แต่ตะไคร้ที่ว่า คือ ตะไคร้กรูด ซึ่งต่างจากตะไคร้ทั่วไปตรงที่ต้นสูงยาวกว่าและมีกลิ่นคล้ายใบมะกรูด” บังโสเบเล่าถึงที่มาของชุมชนให้เราฟัง

(“บ้านโคกโคร สายน้ำ ขุนเขา และหลากหลายเรื่องราวของมุสลิมริมเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 54)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงคำพูดของบังโสเบคนในชุมชนโคกโคร ซึ่งเล่าถึงที่มาของชุมชน

- ททท. ชุมพรให้มาลองอะไรใหม่ ๆ หลากอย่างครับ ร้านอาหารเป็นอันดับแรกที่นำลอง เพราะ กองทัพเดินด้วยท้องดังนโปเลียนได้กล่าวไว้

(“หลากหลายธรรมชาติ ชุมพร - ระนอง สองเมือง สองฟากทะเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 104)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงคำพูดของนโปเลียน กษัตริย์นักรบชาวฝรั่งเศส

- อากาศเย็นฉ่ำและความสมบูรณ์ของเนื้อดินในอดีตรองรับทั้งเรื่องราวความแตกต่างทางอุดมการณ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) กับภาครัฐ...เรื่องเล่าของการสู้รบบางครั้งตกทอดอยู่ตรง “เนินลาดดา” ที่ปัจจุบันนี้คือพื้นที่ของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ สล.12 (รักไทย) จุดเริ่มต้นการเดินทางป่าสู่ทุ่งโนนสน มันคือพื้นที่ที่พบกับด้วยเสียงปืนและเสียงระเบิดยามแย่งชิงมวลชนระหว่างพคท. กับรัฐบาลไทยในอดีต

หลังเสียงปืนในป่าเงียบสงบลง พร้อมกับการมีคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เพื่อคืนเมือง ทำให้พื้นที่ “สีแดง” แทบทั้งแผ่นดินไทยค่อยคลี่คลายการสู้รบ ในเขตพิษณุโลกรวมถึงบ้านรักไทยกลายเป็นบ้านหลังใหม่ของผู้คนหลากหลาย

(“เนินมะปราง ระหว่างผ่านผืนสู่วันฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 19)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ที่ทำให้บ้านรักไทยเกิดความสงบ

- ระยอง ภาพลักษณ์สำคัญของจังหวัดนี้อยู่ที่การท่องเที่ยวทางทะเล ทั้งชายฝั่งและหมู่เกาะ อย่างเกาะแก้วพิสดาร หรือเกาะเสม็ด อันสวยงามตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันและอย่างเรื่องราวของท่านสุนทรภู่ ที่ใคร ๆ ก็รู้ว่า

อนุสาวรีย์ท่านนั่งเขียนบทกลอนตั้งอยู่ที่เมืองแกลง จังหวัดระยอง ท่านเล่าเรื่องพระอภัยมณีกับสินสมุทรว่ายน้ำทางไกลหนึ่งนางผีเสื้อยักษ์ ก็อาจจะจินตนาการจากทะเลระยองที่นี่

(“จากวิถีสายน้ำระยอง สู่โลกทะเลที่เกาะเสม็ด.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 46)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงเรื่องพระอภัยมณีซึ่งสุนทรภู่ อาจได้จินตนาการจากทะเลจังหวัดระยอง

- มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เมื่อครั้งเสด็จเยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่า “...ถ้าสามารถช่วยชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์บ้าง เขาจะเลิกปลูกยาเสพติดคือฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับปราบปรามการปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้ก็เป็นผลอย่างหนึ่ง ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือ ชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ทำการเพาะปลูกโดยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเราทุกคนไปช่วยเขาก็เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความสุขดี ความอยู่ดีกินดี และปลอดภัยได้อีกทั่วประเทศ เพราะถ้าสามารถทำโครงการนี้ได้สำเร็จ ให้เขาอยู่เป็นหลักแหล่งสามารถที่จะมีความสุขอยู่ดีกินดีพอสมควร และสนับสนุนนโยบายรักษาป่าไม้ รักษาดินให้เป็นประโยชน์ต่อไป ประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก...”

(“ราชันผู้ยตราทั่วหล้าแผ่นดินสยาม.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤศจิกายน 2559 : 20)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เรื่องการตั้งสถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขางในปี พ.ศ. 2508

- จากวันนั้นถึงวันนี้ ความทรงจำยังฝังแน่น เหมือนคำที่หลายคนได้กล่าวไว้ว่า “ไปจิวจิวใจกลับมาไม่มองน้ำ ไปหวงชานกลับมาไม่มองภูเขา” หมายถึง หากจิวจิวใจคือสุดยอดของทิวทัศน์แห่งสายน้ำ หวงชานก็คือสุดยอดแห่งขุนเขา

(“หวงชาน ประวัติศาสตร์เมืองโบราณ สรวงสวรรค์แดนมังกร.” เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 :107)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงคำพูดของคนที่ได้ไปเที่ยวหวงชานว่าเป็นสุดยอดของขุนเขา จนไม่ต้องการเที่ยวภูเขาที่ไหนอีก

- ลมหนาวที่คาดไว้พัดกรูมาทักทายแบบไม่ให้ผิดหวัง เริ่มต้นการกินไปเที่ยวไปแบบไม่ได้เล่นแมงอ้อยที่กินหัวกินหางแล้วค่อยมากินกลางตลอดตัว แต่เราจะไล่จากหัว...ด้วยรถไฟจากสถานี Nagaya แล้วต่อรถบัสให้ไปถึงจุดหมาย...

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559: 80)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงเพลงแมงอ้อย ซึ่งเป็นการเล่นของเด็กไทยอย่างหนึ่ง

- “เฑาะปะ เฑาะปะ เฑาะปะ มะมาสุขใจ ฤทัยรื่นรมย์รัก ชิดชมอารมณ์สุขเอย” (อ้างอิงเพลงรำวงดาวพระศุกร์-สุนทรภรณ์)

(“Keep Smiling Kumamoto Project Learning Culture Finding Happiness at Yamaga & Kumamoto.” เที่ยวรอบโลก. ตุลาคม 2559 : 74)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงเพลงรางวัลดาวพระศุกร์ของคณะสุนทรภรณ์

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชดำรัสเมื่อครั้งเสด็จฯเปิดศาลาไทยเฉลิมพระเกียรติในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2552 ความตอนหนึ่งว่า “...เมืองโลซานน์เป็นเมืองที่มีความสำคัญระหว่างสองประเทศ มีพระเจ้าแผ่นดินไทยสองพระองค์ประทับอยู่เป็นเวลา 18 ปี คนไทยจึงรู้จักและเป็นมิตรกับชาวเมืองโลซานน์เป็นอย่างมาก การสร้างศาลาตามทางสัญจรเป็นธรรมเนียมไทยแต่โบราณ เป็นการแสดงความเอื้อเฟื้อแก่ผู้เดินทางให้เป็นที่พักหรือค้างแรม เป็นการใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม”

(“ตามรอยพระบาทจากสวิสสู่แม่สขาชูเซตส์.” **เที่ยวรอบโลก**. พุศศิกายน 2559 : 49)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เมื่อครั้งทรงเดินทางไปเปิดศาลาไทยที่เมืองโลซานน์ ประเทศสวิสแลนด์

- ที่มีอะ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แต่ถ้าย้ายมาแถบริมทะเลเราจะเจอไข่มุกและอาหารทะเลอุดมสมบูรณ์

(“MIE ไข่มุกญี่ปุ่นเม็ดงาม.” **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 68)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง

- เมื่อหย่อนก้นลงหว่างขาของตัวเองเรียบร้อย ทุกคนในรอบนี้ก็ต้องเอามือจับเชือกจากหว่างขาเพื่อนข้างๆ ไว้ เพื่อไม่ให้ใครหลุดหายไปท่ามกลางความมืดในถ้ำเรียกว่า มาด้วยกัน มาด้วยกัน เลือดสุพรรณเอ๋ย (อ้างอิงเพลงเลือดสุพรรณ โดยหลวงวิจิตรวาทการ)

(“Touch every moment at YOGYAKARTA. เห็นฟ้า เหยียบดิน สูดกลิ่นธรรมชาติ”

เที่ยวรอบโลก. ธันวาคม 2559 : 123)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงเพลงเลือดสุพรรณของหลวงวิจิตรวาทการ

4.3 การอ้างอิงด้วยการใช้ตำนานหรือประวัติความเป็นมาของสถานที่ พบว่า ผู้เขียนใช้วิธีการอ้างอิง 2 ลักษณะคือลักษณะแรกเป็นการอ้างอิงตำนานหรือประวัติที่มาของสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนจะแทรกไว้ในการเล่าเรื่อง หรือลักษณะที่สองอาจเป็นการเล่าทำความถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่ โดยมีได้กล่าวอ้างอิงตำนาน แต่ผู้อ่านจะทราบว่า ผู้เขียนต้องการเล่าถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่นั้นเช่นกัน

การอ้างอิงทั้งสองลักษณะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจที่มาของแหล่งท่องเที่ยวในสารคดีเรื่องนั้น ๆ อย่างชัดเจนและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- นอกเหนือจากภูมิประเทศงดงามที่ทำให้ภูเก็ตเติบโตเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ที่นี่ยังเต็มเปี่ยมด้วยเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่สั่งสมหล่อหลอมอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คน บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองอันยาวนานนับ

แต่ยุคต้นคริสตกาล ภูเก็ตในขณะนั้นเป็นเกาะที่นักเดินเรือซึ่งเดินทางระหว่างจีนกับอินเดียรู้จักในนาม “จิงซีลอน” อันเป็นที่ท่าเรือและศูนย์กลางการค้าขาย กระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 3-5 แร่ดีบุกซึ่งเป็นสินทรัพย์ในดิน กลายเป็นดั่งแม่เหล็กดึงดูดให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาทำเหมืองแร่ โดยเฉพาะชาวจีนจากปีนังและสิงคโปร์ที่มาจากหลักปักฐาน สร้างบ้านเรือนในรูปแบบสถาปัตยกรรมโคโลเนียล และตกแต่งรายละเอียดด้วยศิลปะจีน อันเป็นเอกลักษณ์ของภูเก็ตเช่นที่เห็นทุกวันนี้

(“สี่สันภูเก็ท พีพี สิมิลัน.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน : 27)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงประวัติความเป็นมาของเกาะภูเก็ต

- เล่ากันว่า “ป่ารอยต่อห้าจังหวัด” นี้ทั้งอุดมสมบูรณ์และลึกเร้น เพียงก้าวเข้าสู่เขตป่าก็มองไม่เห็นแสงตะวัน ด้วยไม้ใหญ่นั้นสอดสานกันจนแน่นทึบ อีกทั้งใช้ป่าและสัตว์ร้าย ในคลองก็มีระเซ่ชุกชุม เสือโคร่งและช้างป่ายังท่องไปอย่างอิสระเสรี

(“บนถนนสายตะวันออก จากนครนายกถึงจันทบุรี.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 52)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงการเล่าต่อกันมาเรื่องความสมบูรณ์ของธรรมชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขาอ่างฤๅไน

- เขาตาดูปกลายเป็นจุดไฮไลต์ของการท่องเที่ยวอ่าวพังงา ทั้งที่เป็นที่รู้จักไปทั่วโลกจากการเป็นฉากหนึ่งในภาพยนตร์เรื่องเจมส์บอนด์ ใครต่อใครต่างก็เลือกมาจ่อมจมตรงเว้งหาดที่มีฉากหลังเป็นเขาหินปูนเสียดตั้งและมีฐานคอดเล็กจากการถูกน้ำทะเลกัดเซาะคล้ายตะปูตั้งอยู่กลางทะเล

(“บางพัฒนา ชีวิตฉายชัดเคียงผืนทะเลกว้าง.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 29)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงความมีชื่อเสียงของเขาตาดูปจากการเป็นฉากหนึ่งในภาพยนตร์เรื่องเจมส์บอนด์

- ส่วนเรื่องราวในตำนานหลายพันปีของการสร้างชาติกัมพูชา กล่าวว่าโอรสธัญญะคือพราหมณ์ซึ่งล่องเรือมาจากอินเดีย ได้ใช้อาวุธชนิดใหม่คือธนู สยบหัวหน้าชาวพื้นเมืองซึ่งเป็นผู้หญิงให้ศิโรราบ และจากนั้นจึงร่วมกันก่อร่างสร้างกัมพูชเทชะขึ้น...

(“วิถีช้าง วิถีคนและตักบาตรบนหลังช้าง เทศกาลชุมนุมครั้งยิ่งใหญ่เมืองสุรินทร์.”

อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 26)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงตำนานการสร้างชาติของประเทศกัมพูชา

- ออกจากจังหวัดอ่างทองไปชมวัดเก่าแก่คู่เมืองสิงห์บุรีกันบ้าง วัดนี้ไม่ธรรมดา เขาเล่าว่าใครมาขอพร จะทำมาค้าขายรุ่งเรืองรวยกันละ เพราะมีทั้งหลวงพ่อทรัพย์และหลวงพ่อสิน วัดนั้นก็ชื่อ “วัดประโชติการาม” มีตำนานเล่าถึงที่มาของวัดนี้ว่า มีสิงห์ตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำบริเวณไม่ไกลจากตัวเมืองจังหวัดสิงห์บุรี แต่วันหนึ่งสิงห์ตัวนี้ออกไปหากินถึงเมืองชัยนาท และไปพบลูกสาวของเศรษฐีผู้หนึ่ง เกิดหลงเสน่ห์จึงลักพาตัวมาเป็นภรรยา ต่อมานางตั้งท้องให้กำเนิดบุตรชายเป็นมนุษย์ ตั้งชื่อว่าสิงหนพาทู

....จนวันหนึ่งเขาเกิดสงสัยว่าใครคือพ่อของเขา ผู้เป็นแม่จึงบอกไว้ว่า ผู้ที่เจ้าออกไปด้วยทั้งวันนั้นแหละคือพ่อของเจ้า เมื่อสิ่งไหนพาหุแนใจว่าสิ่งไหนเป็นพ่อก็เกิดความน้อยใจและอับอายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงวางแผนฆ่าสิ่งที่เป็นพ่อ... ทว่าหลังจากกลับมาถึงถ้ำแล้วเล่าให้แม่ฟัง เห็นแม่ร้องไห้ก็สำนึกผิด จึงปรึกษากับพระสงฆ์ทำอย่างไรจึงจะชดใช้บาปนี้ได้

พระสงฆ์ให้คำตอบว่า การสร้างวัดและพระพุทธรูปคงช่วยบรรเทาบาปกรรมอันหนักหนานี้ลงได้บ้าง สิ่งไหนพาหุจึงได้เริ่มก่อสร้างพระนอนขึ้นองค์หนึ่งนามว่า “พระนอนจักรสีห์” และสร้างกุฏิวิหารขึ้นจนเป็นพระอารามสำเร็จเรียบร้อยในบริเวณต้นโพธิ์ที่ตนได้สังหารพ่อ ตั้งชื่อว่า “วัดสละบาป”

(“อยุธยา อ่างทอง สิ่งบุรี ทางสายนี้มีแต่ “พระ”.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 23)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงตำนานการสร้าง “วัดประโชติการาม” “พระนอนจักรสีห์” และ “วัดสละบาป”

- จากตำนานเล่าว่า หลายสิบปีก่อนมีชายคนหนึ่งเดินทางมากับเรือสำเภา แต่แล้ววันหนึ่งน้ำจืดเกิดขาดแคลนอย่างหนัก เขาได้ใช้เท้าแกลงน้ำทะเล ทำให้น้ำนั้นจืด ลูกเรือทั้งหมดรู้สึกแปลกประหลาดใจ จึงพากันกราบไหว้ แต่ชายผู้นั้นบอกว่าตนเป็นชาวมุสลิม จะมากราบไหว้ไม่ได้ ว่าแล้วจึงโดดลงน้ำแล้วแสดงปาฏิหาริย์ด้วยการเดินบนผิวน้ำ กลายเป็นเรื่องราวร่ำลือไปทั่ว ผู้คนจึงขนานนามชายคนนั้นว่า โตะวะลี หรือโตะวาริ แปลว่าผู้ใหญ่ใจดีที่มากับน้ำ

(“บ้านน้ำเขียว-แหลมมะขาม หลากนิยามของบ้านสุดแผ่นดินถิ่นบูรพา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 29)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงตำนานเรื่องโตะวะลีเป็นศาสนสถานของชาวมุสลิม แต่อยู่ในเขตวัดแหลมมะขาม ซึ่งทั้งคนไทยและคนมุสลิมนับถือ

- “บ้านสามขา เรียกตามแก่งที่ปูพรานออกไปล่าในสมัยก่อน พอจับแก่งตัวใหญ่ได้ปูพรานจึงตัดขาออกไปกินเสียข้างหนึ่ง เหลือไว้สามขา ต่อมาซากแก่งโดนงูลากเข้าไปในถ้ำ ปูพรานจึงเอามาทำล่อ เมื่อจับงูได้ก็ฆ่าแล้วแบ่งเนื้อกันกิน กินนั้นฝนตกหนัก น้ำท่วมพัดพาบ้านเรือนพังทลายสูญหาย ผู้คนล้มตาย มีเพียงแม่เฒ่าที่ไม่ได้กินเนื้องูที่รอดชีวิต จึงชวนชาวบ้านที่เหลืออยู่มาตั้งรกรากบนแผ่นดินใหม่ กลายเป็นชุมชนบ้านสามขาในปัจจุบัน” ครูศรีนวล วงศ์ตระกูล ผู้นำชุมชนเล่าตำนานของหมู่บ้านให้เราฟัง

(“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากลางห้วงหุบเขา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 103)

ข้อความข้างต้นอ้างอิงถึงตำนานที่มาของบ้านสามขา อำเภอแม่จัน จังหวัดลำปาง

- เจนัวเป็นเมืองท่าริมทะเลที่สำคัญทางฝั่งตะวันออกของอิตาลีตอนเหนือ ในแคว้นลิกูเนีย (Liguria) เคยเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่และมีความสำคัญมากในยุคแห่งการค้าขายทางเรือ มีอาคารที่สวยงามในเมืองเก่าและมีหน้าประวัติศาสตร์ที่รุ่งเรือง จนส่วนหนึ่งของเมืองเก่าเจนัวได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก อีกทั้งยังมีเมืองทันสมัยและท่าเรือเฟอร์รี่ เรือขนส่งสินค้าที่ปรับปรุงให้ทันสมัย

(“Eat and Travel ITALY with COOL fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 48)

ข้อความข้างต้นกล่าวถึงประวัติความเป็นมาที่สำคัญของเมืองเจนัว ประเทศอิตาลี

- ศาลเจ้าคิบิสีเป็นสถานที่ที่ชาวโอคายามะเคารพ นอกจากมาไหว้พระขอพรกันแล้วยังนิยมมาขอคำทำนายจากพิธีหุงข้าว! ฟังไม่ผิดหรอก เพราะสืบเนื่องจากตำนาน ยักษ์อุระถูกปราบแต่ไม่ตาย จึงถูกฝังไว้ใต้ดินแถวนั้น เมื่อยักษ์กลับใจจึงขอทำดีด้วยการตอบทำคำนายของชาวบ้านผ่านพิธีหุงข้าว เรียกว่าพิธี “Narukama Shinji” ว่ากันว่า ใครอธิษฐานอะไร ถ้ามาฟังพิธีทำนายแล้วได้ยินเสียงดังก็ก้องจากหม้อขณะทำพิธี ก็เชื่อกันว่า จะโชคดีในเรื่องที่ขอไว้ เกดีไหม”

(“Things to do in Okayama City.” **เที่ยวรอบโลก**. มกราคม 2559 : 70)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงตำนานยักษ์อุระที่ศาลเจ้าคิบิสี จังหวัดโอคายามะ ประเทศญี่ปุ่น

- เมื่อชมภายในตัวปราสาทหลักเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราก็ออกมาชมสวนด้านข้างซึ่งเป็นที่ของฝ่ายใน เดินผ่านบ่อน้ำซึ่งเล่ากันว่า เป็นต้นกำเนิดตำนาน “ผีนับจาน” ซึ่งเรื่องมีอยู่ว่า ในอดีตนานมาแล้ว มีสาวใช้คนหนึ่งในวังทำงานซุกซนสูงค่าหายไปหนึ่งใบ จึงถูกลงโทษด้วยการโยนลงบ่อ (บ้างก็ว่านางฆ่าตัวตายเอง) ดังนั้นในเวลาค่ำคืน จะมีผู้ได้ยินเสียงผู้หญิงโหยหวนดังมาจากบ่อน้ำ และเสียงนับจานซ่า ๆ 1-9 ไม่ครบ 10 ใบสักที เสมอ ๆ

(“Himeji CITY AND CASTLE.” **เที่ยวรอบโลก**. กุมภาพันธ์ 2559 : 53)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงตำนานผีนับจานของปราสาทฮิเมจิ ประเทศญี่ปุ่น

- ลองเดินไปทางตะวันออกจะเจอประตูเมืองเก่า Gradec ชื่อ Stone Gate หรือ Kamenita Vrata ที่มีเรื่องเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระแม่มารีว่า เมื่อครั้งเกิดไฟไหม้ใหญ่ในศตวรรษที่ 17 ภาพของพระแม่มารีกลับไม่ถูกไฟไหม้ไปด้วย จึงมีการนำภาพพระแม่ศักดิ์สิทธิ์ ที่รอดพ้นจากไฟไหม้มาเก็บไว้ในอาคารริมทางเดินสู่เมืองด้านบน ซึ่งชาวเมืองจะพากันมาขอพร และหากสมหวังตามคำขอ ก็จะนำป้ายสลักจากไม้หรือหินเขียนคำว่า “Hvala” แปลว่า “ขอบคุณ” ในภาษาโครแอตมาติดไว้

(“The best of Croatia ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” **เที่ยวรอบโลก**. มีนาคม 2559 : 49)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงเรื่องเล่าความศักดิ์สิทธิ์ของพระแม่มารีที่ประเทศโครเอเชีย

- ซึ่งหลังจากนั้นเราต่อรถเพื่อเดินทางมาสู่ใจกลางเมืองเก่า จัตุรัส ฮัสตี อิมาม (Hasti Imam Square) มีพื้นที่ขนาดกว้าง ประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา มัสยิด สุสานบุคคลสำคัญในอดีต และยังเป็นที่มีความสำคัญสำหรับคนที่นี่นับถือศาสนาอิสลาม เพราะยังมีห้องสมุดเป็นที่เก็บรักษาต้นฉบับแท้ ๆ ของพระคัมภีร์กูรานโดยท่านกาหลิบอุทหมาน เชื่อกันว่าเป็นเล่มที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ในอดีตเคยตกไปอยู่ในประเทศรัสเซีย จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1989 รัสเซียได้ส่งมอบกลับมาอย่างนี้ เพื่อแสดงถึงความจริงใจและมิตรภาพที่ดีต่อกัน

(“Historic Treasure of UZBEKISTAN ending.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 94)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงความสำคัญของจัตุรัส ฮัสตี อีหม่าม ประเทศอุซเบกิสถาน

- เริ่มทริปด้วยการไปไหว้พระก่อนที่วัด Kelani Raja Maha Viharaya หรือวัดกัลยาณี อยู่ห่างจากเมืองออกมาประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นวัดเก่าแก่อายุกว่าสองพันปี ตามประวัติเล่าว่าพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวก 500 รูปเคยเสด็จมาที่นี่ในวันวิสาขบูชา ตามคำเชิญของพญานาคนามว่า มณีอัคชิกะ เจ้าผู้ครองแคว้นกัลยาณี

("SRILANKA BEYOND EXPECTATION." **เที่ยวรอบโลก**. กรกฎาคม 2559: 48)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงประวัติของวัดกัลยาณี สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมา

- Enoshima เป็นเกาะแห่งเทพเจ้า ซึ่งชาวญี่ปุ่นนิยมมาขอพรเรื่องความรัก ตามตำนานความรักของเบนเทน (Benten หรือ Benzaiten) เทพีแห่งความรักกับมังกรห้าเศียร ที่ตกหลุมรักเทพธิดาและให้คำมั่นสัญญาว่า จะไม่ทำร้ายชาวบ้าน และจะคอยปกป้องจากภัยธรรมชาติ ด้วยหวังจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเทพธิดาผู้งดงาม

("TRAVEL AROUND TOKYO by rail." **เที่ยวรอบโลก**. ตุลาคม 2559 : 64)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงตำนานความรักของเบนเทน (Benten หรือ Benzaiten) ที่เอนชิมา (Enoshima) ประเทศญี่ปุ่น

- ก่อนจะไปจุดให้เดินขึ้นเกาะพระจันทร์เสี้ยว Crescent Island Game Park ที่มีแต่สัตว์กินพืชทำให้คนสามารถขึ้นไปเดินชมสัตว์ได้อย่างใกล้ชิด ที่นี่เคยใช้เป็นที่ถ่ายทำภาพยนตร์ดังหลายเรื่อง อาทิ Out of Africa และ Tomb Raider

("One Life LUXURY AFRTCA SAFARI by Cool Fahrenheit 93 °." **เที่ยวรอบโลก**.

ธันวาคม 2559 : 39)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงเกาะพระจันทร์เสี้ยว Crescent Island Game Park สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง Out of Africa และ Tomb Raider

- ...อีกสิ่งหนึ่งที่คนท้องถิ่นบอกว่าไม่ควรพลาดคือการไปสักการะศาลเจ้าอิชิยามิ (Ishigami-san) ซึ่งตั้งอยู่ตรงฝั่งขวาของทางเข้า Shimmei Jinja อีกที่ ศาลเจ้าเล็ก ๆ แห่งนี้ว่ากันว่า เป็นที่เคารพของเหล่าอามะ รวมถึงคนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อนักกีฬาชาวโทบะมาสักการะก่อนไปโอลิมปิกที่เอเธนส์ แล้วเขาได้เหรียญทองกลับมา ขณะที่อีกความเชื่อหนึ่งนั่นว่ากันว่า ศาลเจ้าซึ่งประดิษฐานหินตัวแทนของ Tamayori-hime อยู่นี้จะช่วยให้คำอธิฐาน 1 ข้อ (เท่านั้น!) ของผู้หญิงเป็นจริงได้นั่นเอง

("MIE ไข่มุกญี่ปุ่นเม็ดงาม." **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 68)

ข้อความข้างต้นอ้างถึงความเชื่อศาลเจ้าอิชิยามิของชาวญี่ปุ่น จังหวัดมิเอะ ประเทศญี่ปุ่น

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเขียนสารคดีจะใช้ภาพพจน์ประเภทความเปรียบแบบต่าง ๆ ทั้งอุปมา อุปลักษณ์ นามนัย และการอ้างถึงเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่ง ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพหรือรับรู้ความรู้สึกของนักเขียนสารคดีได้อย่างชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำทั่วไป

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเขียนสารคดีที่อึ่งเกี่ยวข้องมักนิยมใช้ภาพพจน์อุปมามากที่สุดในการเปรียบเทียบ ทั้งนี้เนื่องจากภาพพจน์อุปมาเป็นภาพพจน์ที่เขียนได้ง่ายและสามารถสื่อภาพได้อย่างชัดเจนกว่าภาพพจน์ประเภทอื่น

ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ

ภาพพจน์ประเภทนี้เกิดจากจินตนาการของนักเขียนในการสมมุติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ทำกิจการหรือมีความรู้สึกเหมือนมนุษย์ หรือการพูดกล่าวเกินความจริง ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการที่พบในสารคดีที่อึ่งเกี่ยวข้องมี 2 ประเภท ได้แก่ บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต (personification) และอติพจน์ (hyperbole) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต (personification)

บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัตคือภาพพจน์ที่นำสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมมาทำกิจการหรือมีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัตเป็นภาพพจน์ที่ผู้เขียนสารคดีนิยมใช้อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นภาพพจน์ที่ช่วยสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- หลายปีมานี้ผมเริ่มหวนคืนทางเดิม ขุนเขาและลำน้ำสายเดิมคล้ายก้นมือเพรียกหา แน่แท้ว่า กาลเวลานำพาและพรากบางอย่างไป

(“แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 45)

- รถชราเหนื่อยอ่อนจากทางภูเขา นักท่องเที่ยวบางคนตกลงจากปริมาณล้นเหลือเบื่องบน

(“แพร่-น่าน ภาพผ่านธรรมดา ด้วยดวงตาคนสามัญ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559: 41)

- แสงแดดอ่อนๆ ลอดผ่านหน้าต่างเข้ามาหยอกล้อเราอย่างเป็นกันเองในยามเช้าของวันใหม่

(“อ้อม มนต์ รัก ให้เวลาหยุดพัก ตรัง-สตูล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 77)

- ขณะใกล้ ๆ เรายามนี้ ผุ่งค่างแว่นถิ่นใต้โจนลี้ไปตามคาคบไม้ เสียงโยกไทรนั้นราวกับปลุกต้นไม้ จากการหลับไหล แมลงกรีดปีกพิมพ์ นกเล็ก ๆ โฉบบินราวรำยรำ

(“หัวใจแห่งผืนป่า ตะนาวศรี.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559: 41)

- แสงแรกสาดส่อง ตัวเมืองสระแก้วกำลังตื่นลืมตา
 (“บนถนนสายตะวันออก จากนครนายกถึงจันทบุรี.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 52)
- พี่ช่างของเราอาจจะพ่นน้ำทักทาย ขบวนเรืออย่างเรียกเสียงกรี๊ดกร๊าดกันพอสมควร
 (“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 38)
- งานฝีมือตรงครัวไม้หน้าบ้าน เชื้อเชิญให้เราแวะเข้าไปดูยายสักคนसानหวด
 (“เนินมะปราง ระหว่างผ่านผืนสู่วันฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 15)
- มีเพียงฝนตอนหัวรุ่งเท่านั้นที่บ่งบอกกับเราว่า นาที่เช่นนี้ชีวิตที่เหนือเขื่อนกำลังเร่งร่ำต้อนรับ
การกลับมาของความรื่นเริง หลังผ่านแล้งเมื่อปีที่แล้วมายาวนาน
 (“อ้อมโอบเขื่อนเขาแหลม แคมป์แรมคืนเคียงผู้คนแห่งผืนป่า.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 59)
- จากบ้านอันถูกกดทับ เอารัดเอาเปรียบ เปลี่ยนเป็นโลกแห่งอุดมการณ์และการสู้รบ ณ วันที่
ภูเขาทิวเดิมอ่อนล้า จากการปรับใช้ หลายคนที่นี่เริ่มรู้ว่าชีวิตอันสงบสุขอาจเริ่มได้ด้วยการดูแลผืนแผ่นดิน
 (“สะจุก-สะเกี้ยว-เปียงซ้อ ความหวังถักทอเหนือทิวดอยขุนน้ำน่าน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กันยายน 2559 : 38)
- ยิ่งบ่ายหน้าเข้าไปใกล้ ขุนเขายิ่งยืนตระมึนสูง ตระหง่าน ไม้ใหญ่แผ่กิ่งสาขา
 (“ภูเขา คน ฝน บนเส้นทางสายตะวันออก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 50)
- เหนือเนินดอยที่ตั้งขององค์พระธาตุฯ มองลงไปเบื้องล่าง แสงเย็นสาดส่องจับหมู่บ้าน จีนแห่งหนึ่ง ซึ่ง
เติบโตไปจากวันที่บรรพบุรุษของพวกเขา ปักใจเลือกเอาทำเลตรงหน้าเป็นเรือนตาย
 (“แม่สลอง-วาวิ-แม่แอบ ชีวิตใหม่ในแผ่นดินพระราชฯ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 38)
- มหาสมุทรแปซิฟิกก็ไหลมา ทักทายเราตรงหน้า ทะเลที่เก็รี่ยวกราดสีฟ้าเข้ม นำกลั้วแต่งดงาม
 (“300 km in Taiwan ความฝัน ได้วัน จักรยาน.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 103)
- หลังจากการเดินทางสู่คางวะผ่านทางสนามบินโอซาก้าและคังคินคราก่อนที่มากังคะเค
 อากาศหนาวและมีแต่หมอกเต็มไปหมด แต่คังคะครอนี้ฟ้าโปร่ง ใบไม้แดงสวยสะพรั่งต้อนรับตั้งแต่ก่อน
จะขึ้นไปบนเขา
 (“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 72)

- ดินเนอร์ครุส ล่องเลียบชมอาคารประดับไฟริมแม่น้ำวัลตาวา... นับเป็นการพบกันอีกครั้งระหว่างฉันและปรากฏที่น่าประทับใจจริง ๆ

(“CZECH colors of Bohemian Folklore.” เที่ยวรอบโลก. มีนาคม 2559 : 96)

- หอสั่งเหตุการณ์ยื่นโตดเตี้ยกลางกระแสดิ้นทะเล

(“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิวชูถึงปูซาน.” เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 87)

- ลมหนาวที่คาดไว้พัดกรูมาทักทายแบบไม่ให้ผิดหวัง

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 80)

- ในที่สุดเราก็มาถึงเมืองในจังหวัดเบงเกตของฟิลิปปินส์ บาเกียว (Baguio) ต้อนรับเราด้วยอุณหภูมิเลสลีน้อย ๆ

(“From Baguio to Manila เมืองที่อากาศเย็นสบายที่สุดในฟิลิปปินส์.” เที่ยวรอบโลก. มิถุนายน 2559 : 107)

- เตรีตเตรกันสักเดี้ยว เราต้องโค้งอำลาทาคายามะ แล้วมุ่งหน้าสู่หมู่บ้านชิราคาวะโกะ ที่นาที่นี่ไม่มีใครไม่รู้จัก

(“Japan-Korea 2 in 1 trip with Korean air” เที่ยวรอบโลก. กรกฎาคม 2559 : 83)

- เราก็ได้ชื่นชมดอกซากุระสีชมพูสุดใสดุกับท้องฟ้าสีฟ้าเข้มกลีบร่วงปลิวรับลมราวกับกวั๊กมีโอ เชื้อเชิญนักท่องเที่ยวไกลบ้านอย่างเราให้เข้าไปด้านใน

(“JAPAN LOVERS : TOHOKU here we come!.” เที่ยวรอบโลก. สิงหาคม 2559 : 71)

- ในที่สุดเราก็ต้องร่ำลาทะเลสาบโทวาดะ แล้วมุ่งหน้าสู่ตัวเมืองอาโอโมริ

(“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่นำเราไป (1).” เที่ยวรอบโลก. กันยายน 2559 : 90)

- ฮาโกดาเตะยังมีสถานที่เที่ยวอีกมาก แต่ด้วยพายุฝนที่เดินทางมาพร้อมกับเราเมื่อครู่

(“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่นำเราไป (ตอนจบ).” เที่ยวรอบโลก. ตุลาคม 2559 : 88)

- ยามเช้าที่แสงแดดอ่อนส่องกระทบกำแพงปราสาท ทำให้หินที่แข่งกร้าวดูอ่อนโยนลง

(“Rail Journey to Swiss little towns.” เที่ยวรอบโลก. พฤศจิกายน 2559 : 62)

- จากนอกเมือง เรากลับสู่ย่านกลางเมืองกันที่แลนด์มาร์กของเมืองอย่างปราสาทนาโกย่า (Nagoya Castle) ซึ่งยังคงสง่างามเหมือนเช่นทุกครั้งที่ได้เจอ

(“MIE ไข่มุกญี่ปุ่นเมื่อดงาม.” **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 75)

2. อติพจน์ (hyperbole)

อติพจน์คือภาพพจน์ที่ใช้คำพูดกล่าวเกินความจริง ภาพพจน์ความเปรียบประเทอติพจน์จะช่วยเน้นอารมณ์ความรู้สึกเพื่อบอกว่าสิ่งที่กล่าวถึงมีปริมาณมากเหลือเกิน ฉะนั้นการใช้อติพจน์จึงมีเจตนาให้ข้อความที่กล่าวนั้นมีน้ำหนักยิ่งขึ้น ด้วยการกล่าวเกินความจริง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- หลังจอตริโก๊กล้านตากกาแพ โลกคล้ายเต็มไปด้วยความหอมหวานจากพืชพรรณและผลไม้เมืองหนาวที่พวกเขาปลูกทดแทนผืนจากครั้งอดีต

(“ปางมะผ้า...ชีวิตใต้เงื้อมเงาขุนเขาห่มม่านหมอก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 89)

- ผมลงจากรถด้วยร่างกายที่ถูกเขย่าจนเครื่องในคลอนไปหมด ไม่ได้เดินทางแบบวิบากเช่นนี้นานแล้ว ทำให้รู้สึกสนุกและตื่นเต้นไปอีกแบบ

(“ภูชี้ดาว ดินแดนที่รอการมาเยือน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 69)

- นี่ถ้ามีแต่ภาพ ไม่มีเสียงเครื่องยนต์แผดกัมปนาทแสบแก้วหู ภาพที่เห็นเบื้องหน้าก็ไม่ต่างอะไรกับการแสดงนาฏลีลาตรงตามเวทีใหญ่

(“Chang International Circuit ระดับโลกแห่งเมืองปราสาทสองยุค.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 20)

- ไปคราวนี้เราใช้บริการนำข้ามประเทศของบริษัทอริย์ ศรีโสภณ แทรเวล ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผ่านแดนทุกอย่างสิ้นไหลคล่องตัวชั่วบัดนี้มีมือเดียวคณะของเราทั้งหมดก็ได้ขึ้นไปนั่งบนรถบัสเล็ก

(“จากสระแก้วเชื่อมโยงถึงบ่อนเตี้ย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สดุดีก๊กอกรรม บันทายฉมาร์.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 16)

- เจ้าหน้าที่เล่าให้ฟังว่า หินบางก้อนยังไม่หยุดเจริญเติบโตและบอบบาง แค่นี้บ้ายครั้งเดียวก็สามารถทิ้งร่องรอยได้นานนับปี

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 39)

- เรากลายเป็นจุดเล็ก ๆ ที่เคลื่อนไปในอาณาบริเวณอันไพศาล

(“อ้อมโอบเขื่อนเขาแหลม แคมป์แรมคืนเคียงผู้คนแห่งผืนป่า.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 61)

- ในบรรดางานเทศกาลสำคัญทั้งหลายของประเทศไทย จะมีงานไหนที่ยิ่งใหญ่ หลากหลาย เสมอเท่ากับ งานบุญออกพรรษาเป็นไม่มี

(“ปอยเหลินสิบเอ็ด บุญออกพรรษายิ่งใหญ่ของชาวไทยใหญ่ เมืองแม่ฮ่องสอน.”

อนุสาร อ.ส.ท. กันยายน 2559 : 44)

- เมืองระยองอยู่ใกล้แค่ไหนเองจากกรุงเทพมหานคร ทั้งยังห่างจากเมืองพัทยาเพียงแค่ลิ้นนิ้วมือ

(“จากวิถีสายน้ำระยอง สูโลกทะเลที่เกาะเสม็ด.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 63)

- ทะเลสงบนิ่ง น้ำทะเลสีใสเป็นสีฟ้าเงิน เป็นแบบนี้ถ้าได้เจอท้องฟ้าแจ่มใสไร้เมฆด้วยแล้วล่ะก็ ร้อนตับแตก

(“มุมมองใหม่เหนือผืนน้ำ ความงดงามของเกาะกูดในหน้าฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 100)

- ปลายฤดูฝน ท้องทุ่งนายาวไกลสุดลูกหูลูกตาของบ้านสามขายังเป็นสีเขียวสดสวย

(“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากลางห้วงหุบเขา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 106)

- แม้ค่าคืนแห่งความวิบวักที่ทำให้หัวใจชาวไทยแทบแตกสลายได้ผ่านพ้นไป แต่ความอาลัยรัก ภาคนิรมิตได้เสื่อมคลายไปตามวันเวลาที่ผ่านไป

(“รวมใจไทย ถวายอาลัย ร.9.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 114)

- ราวีโอลี่ไส้เนยพาร์เมซานอร่อยจนแทบเสียนและลืมอันกันไปเลย

(“Eat and Travel Italy with Cool Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 57)

- ที่สำคัญหากการก่อสร้างสถานีรถไฟใต้ดินแล้วเสร็จ นี่จะเป็นย่านกลางเมืองที่เก๋สุด ๆ ของโฮจิมินห์แน่นอน เพราะสามารถเดินเชื่อมถึงจัตุรัสโฮจิมินห์เพียงอดีตใจ

(“HO CHI MINH Somewhere in Time.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 115)

- พายามรุ่งสางที่สะพานชาร์ลส ค่อย ๆ ส่งแสงสีม่วงอมชมพู ก่อนจะกลายเป็นสีโทนส้มอบอุ่น ย่อมท้องฟ้าปรากฏไว้อย่างงดงามจนแทบไม่อยากละสายตา

(“CZECH COLOUR OF BOHEMIAN FOLKLORE.” **เที่ยวรอบโลก.** มีนาคม 2559 : 88)

- ถ้าฉันเป็นพี่ ฉันจะไม่แค้นข้างภูเขา ต่อให้มหาสมุทรที่กว้างที่สุดก็มาขวางฉันกับคนคนนั้นไม่ได้หรอก

(“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึงจากคิวชูถึงปูซาน.”

เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 88)

- ...เป็นเซตสุกั๊ร้อนเนื้ออิตะนุ่ม ๆ ชุ่มมันเป็นริ้ว ๆ อร่อยจริงสมคำร่ำลือ แนะนำให้ทานตอนที่ยังไม่สุกมาก จะลิ้มรสความหวานแท้ ๆ ของเนื้อได้ดี กั๊ดคำแรกก็แทบจะน้ำตาไหล

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 80)

- อีกทั้งยังเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงเรื่อง Masking Tape ที่นักสะสมจะต้องใจสลายและต้องละลายทรัพย์สินกันแบบยังไม่อยู่

(“The Iconic cities by rail from Kansai to Hiroshima.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 87)

- ช่วงที่ขึ้นไปลมแรงมาก แรงแทบจะปลิวตกเขาได้เลย

(“Sri Lanka Beyond Expectation.” **เที่ยวรอบโลก**. กรกฎาคม 2559 : 53)

- เซอรატันตั้งอยู่ติดกับแหล่งช้อปปิ้งมอลล์ที่ใหญ่ที่สุดในย่านนี้ เรียกได้ว่าสามารถเดินทะเลจากประตูโรงแรมก็ถึงแหล่งช้อปปิ้งสุดฮิปเพียงไม่กี่ก้าวเท่านั้น

(“Refreshing time in Bali with 4 different hotels and styles เติมความสุขให้เต็มร้อยที่บาหลิ.” **เที่ยวรอบโลก**. สิงหาคม 2559 : 94)

- ใครได้ยินว่าถั่วเล็ก ๆ แล้วกลัวไม่อิม บอกเลยไม่ต้องห่วง เพราะทันทีที่หมด คุณพนักงานที่ยืนประจำอยู่หลังเราก็จะเทโซบะต่อมาให้แบบไม่ทันได้กะพริบตา

(“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่้นำเราไป (1).”

เที่ยวรอบโลก. กันยายน 2559 : 85)

- หันมามองในตะกร้าอีกที ทั้งขนมขบเคี้ยว ของที่ระลึกจากอาโอโมริ และแอปเปิลไซเดอร์นอนอยู่หลายขวด เห็นที่ขึ้นรถไฟรอบนี้เราจะอิมจนตัวแตกกันไปข้างนึง

(“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่้นำเราไป (ตอนจบ).”

เที่ยวรอบโลก. ตุลาคม 2559 : 86)

- ในโลเคชันอันแสนดี ริมหะเลสาบติดกับท่าเรือและสถานีรถไฟขึ้นภูเขา แบบเดิน 3 ก้าวถึง

(“Swiss Historic Hotels.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤศจิกายน 2559: 78)

- เพราะทางรถไฟในอุทยานไม่ใช่ถนนลาดยางต้องขับลุยไปบนดินกรวดและทราย จึงมีแต่ฝุ่นคลุ้งและหัวสั้นหัวคลอนแอมเคล็ด

(“One Life LUXURY AFRICAN SAFARI by Cool Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก**.

ธันวาคม 2559 : 44)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้ภาพพจน์ประเภทจินตนาการทั้งการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานและอติพจน์เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อสร้างภาพจากการจินตนาการหรือการกล่าวเกินจริงของนักเขียนสารคดี ที่ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพหรือมีอารมณ์ ความรู้สึกร่วมกับนักเขียนสารคดีท่องเที่ยว เหมือนกับผู้อ่านได้ไปอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่จริง ๆ

ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า ผู้เขียนมักนิยมใช้การเล่นเสียงทั้งการเล่นเสียงตามธรรมชาติและการซ้ำเสียงสัมผัสพยัญชนะหรือสระ ส่วนการเล่นคำปรากฏทั้งการซ้ำคำและการซ้ำกลุ่มคำ

การใช้ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพกับสิ่งที่ต้องการเปรียบอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเล่นเสียง จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า มีการเล่นเสียงอย่างสม่ำเสมอ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเล่นเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) และการซ้ำเสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การเล่นเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia)

การเล่นเสียงธรรมชาติคือการสร้างคำขึ้นใหม่โดยการเล่นเสียงต่าง ๆ ในธรรมชาติตามที่มนุษย์ได้ยิน เช่น เสียงหัวเราะ เสียงร้องของสัตว์ เสียงฟ้าร้อง เสียงเปิดประตู ฯลฯ

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า มีการใช้ภาพพจน์การเล่นเสียงธรรมชาติทั้งการเล่นเสียงสัตว์ เล่นเสียงเครื่องจักรกล เล่นเสียงปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือการเล่นเสียงอุทานของมนุษย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- แว่วเสียงหัวเราะเอิ๊กอ๊ากของเด็กหญิงตอนโยนอาหารเม็ดให้ปลา “กุกกับ กุกกับ” ม้าลากรถเหยาะอย่างผ่านไป

(“สองน้องท่องเที่ยวความสุขในเมืองลำปาง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 21)

- หมอไก่และเด็ก ๆ ก็มักพากันควมม้าร่างปราดเปรียววิ่งทะยานส่งเสียงกุกกับ ๆ ผ่านเท้าที่ตอกเกือกเป็นจังหวะหนักแน่นน่าฟัง

(“กุกกับกับทางทิวเขา แดนควาวยอยในแผ่นดินพะเยา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 57)

- “ต๊อ ก ต๊อ ก ต๊อ ก...” เสียงรถตุ๊กตุ๊กดังขึ้นพร้อม ๆ กับเสียงท้อที่ว่างเปล่าของเรา

(“อิม มนต์ รัก ใ้เวลาหยุดพัก ตรัง-สตูล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 75)

- ยามสายที่ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ เสียงประทัดเปรี้ยงปร้างไปทั่วหัวเขา

(“โลกใบเล็กกลางทะเลชลบุรีเกาะสีชัง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 64)

- ตุ้ม! เสียงเรืออย่างกระทบกันดังสนั่น

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 37)

- “เปรี้ยว...เปรี้ยว...”

ฟ้าแลบแปลบปลาบเป็นเส้นสว่าง ตามมาด้วยฟ้าร้องกึกก้องจนแก้วหูสะท้อน พร้อมด้วยสายฝนที่กระหน่ำหนักลงมา

(“หลากหลายธรรมชาติ ชุมพร-ระนอง สองเมือง สองฟากทะเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 99)

- ...ได้ความว่าอึ่งปากขวดมีลักษณะลำตัวสีเทาดำ มีปากจู้หรือปากเสมอ เสียงที่ร้องออกมาเป็นเสียง “โกก กาก”

ต่อมาเป็นอึ่งลายหรืออึ่งข้างลาย...เสียงร้องดังที่สุดกว่าอึ่งชนิดอื่น ๆ จะออกเสียง “แป๊ปแป๊บ” หรือ “แป๊ป ๆ”

ส่วนอึ่งแดงเป็นอึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าอึ่งชนิดอื่น ๆ มีสีน้ำตาลแดง มีเสียงร้อง “แง๊ก ๆ”

(“หุบเขาวง สวรรค์กลางดงที่พุน้ำร้อน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 51)

- เมื่อผ่านแปลงไร่ข้าวโพดหวาน เจ้าหน้าที่ได้หักข้าวโพดแบ่งเป็นชิ้นเล็ก ๆ ให้พวกเราทดลองกินสด ๆ บรรดาลูกทัวร์ได้ชิมแล้วร้องกรี๊ดกร๊าดราววัยใส่ว่า “เพิ่งรู้ว่าข้าวโพดหวานกินดิบได้”

(“เบิ่งเที่ยวเชิงเกษตรเลยสิ...เที่ยวได้ทั้งปี.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กันยายน 2559 : 28)

- แต่ที่ทรงทำก็คือ ทรงเลื่อยเฉียง ๆ และเอาสี่จรดเฉียง ๆ เหมือนกัน แล้วทรงเอาค้อนตอกโป้งหนึ่งโป้งเสร็จ

(“รำลึกด้วยรัก ร.9 ของชาวไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 23)

- สรุปลือคืออาหารมือนี่ทำเอาทั้งคณะครางฮือกันตลอดเวลาที่รับประทาน

(“Eat and travel ITALY with COOL Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 52)

- ...โดยมีหุ่นบุคคลสำคัญของโลก ดาราฮอลลีวูดชื่อดัง และนักร้องนักแสดงชาวเกาหลี ที่เหมือนเสียงจนเปลือร้องกรี๊ดเบา ๆ ด้วยคิดว่ากำลังเผชิญหน้าอยู่กับขวัญใจตัวจริง

(“Seoul & Beyond.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 102)

- ใครที่ชื่นชมเรื่องราวเกี่ยวกับเทพปกรณัมกรีก เดลฟี (Delphi) น่าจะเป็นจุดหมายปลายทางที่น่ากรี๊ดกร๊าดอยู่ไม่น้อย

(“GREECE All time classic.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 52)

- โอ๊ย !! กิจกรรมที่ลิสต์มาให้มีทั้งบันจี้จัมป์ ล่องเรือเร็ว....

("New Zealand Drive more discover more!" **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 53)

- เฮียยยยยยยยย!!!! คือเสียงอุทานของคนทั้งรถ เมื่อยามรถเลี้ยวโค้ง

("New Zealand Drive more discover more!" **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 63)

- ไม่ทันจะฟังจบประโยค ฉันทก็ออกวิ่งแล้ว ก็เสียงปี่กลองที่ได้ยินประหม่นแล้วมันอยู่ใกล้ซะเมื่อไหร่ สุดท้ายวิ่งหอบแฮก ๆ ไปถึงทันได้เห็นจนได้

("SRILANKA BEYOND EXPECTATION." **เที่ยวรอบโลก**. กรกฎาคม 2559 : 58)

- ลูจ ซึ่งมีรางขนาดยาว ทะยานขึ้นสู่จวนเกือบเท่ายอดไม้ แล้วปล่อยไหลลงมาตามน้ำหนักการโยนคันเร่งอย่างรวดเร็ว หัวใจฉันทแทบล่องไปอยู่ตามุมวิเววิเวไม่ต้องดูกันแล้ว กรี๊ดอย่างเดียว แต่ยังยอมรับว่าสนุกมาก ๆ

("Rail Journey to Swiss little towns." **เที่ยวรอบโลก**. พฤศจิกายน 2559 : 59)

- นาโกย่าได้รับการแต่งตั้งด้วยตัวเราเอง (ฮา) ให้เป็นเมืองอาหารอร่อยและช้อปปิ้งสนุก

("MIE ไข่มุกญี่ปุ่นเมื่อดงม." **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 75)

1.2 การซ้ำเสียง เป็นการเล่นเสียงด้วยการซ้ำเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระ เพื่อช่วยทำให้เห็นภาพเคลื่อนไหวของคำที่ซ้ำเสียงนั้นอย่างชัดเจนมากขึ้น อันก่อให้เกิดความเปรียบที่กระทบอารมณ์ของผู้อ่านได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- ...นี่คือขอบเขตของวัดสุชาดาราม วิหารช่าง**เจียบเจียบ** กำลังงดงามอยู่ในแสงเช้า

("สองน่องท่องความสุขในเมืองลำปาง." **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 13)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงสระเอีย คำว่า "เจียบเจียบ" ทำให้เห็นภาพว่า เป็นช่วงเวลาที่เจียบกว่าปกติอย่างมาก

- ในยามเช้าอัน**เหน็บหนาว** เบื้องหน้ายอดดอยบุยุคลวง ผมอยู่ตรงนั้นจนตะวันส่องฉาย ทอดมองสายหมอกสีนํ้านมล่องลอยแล้วค่อย ๆ **ละลาย**หาย

("แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา." **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 42)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงพยัญชนะ "น" คำว่า "เหน็บหนาว" "ล" คำว่า "ล่องลอย" และ "ละลาย" ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสายหมอกตอนเช้าที่อากาศหนาวมากค่อย ๆ ลอยช้า ๆ แล้วหายไปจากสายตา

- แล้วเวลาที่รอคอยก็มาถึง เมื่อดวงอาทิตย์โผล่พ้นขอบฟ้าเหนือทะเลหมอก สาดแสงสีทองสว่างใสไปทั่ว

(“ภูชี้ดาวดินแดนที่รอการมาเยือน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 73)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงพยัญชนะ “ส” คำว่า “สาดแสงสี” “สว่างใส” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพดวงอาทิตย์สีส้มที่กำลังค่อย ๆ ขึ้นบนขอบฟ้าในเวลาเช้าของวันใหม่ส่องแสงสว่างไปทั่วแผ่นดิน

- ถนนโบราณสองสายพาเรามาจ่อมจมอยู่กับมันตั้งแต่เช้าจดค่ำ

(“ตะกั่วป่าความหลังที่ยังหายใจ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 36)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงพยัญชนะ “จ” คำว่า “จ่อมจม” ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพผู้เขียนสารคดีวนเวียนอยู่แถวถนนโบราณสองสายดังกล่าวตั้งแต่เช้าถึงค่ำ

- ปิดท้ายทริปกันอย่างเพลินมากที่เกาะไม้ไผ่...ได้บรรยากาศของการเที่ยวไทยครึกครื้น เศรษฐกิจไทยคึกคักเป็นอย่างยิ่ง

(“สี่สัปดาห์ที่พีพี สิมิลัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 31)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงพยัญชนะ “คร” คำว่า “ครึกครื้น” และ “ค” คำว่า “คึกคัก” ทำให้เห็นภาพความครื้นเครงในสถานที่ท่องเที่ยวภูเก็ต

- ลมเย็นขึ้นโบกโบย พัดพาหมอกขาวลอยข้ามทิวเขา

(“บนถนนสายตะวันออกจากนครนายกถึงจันทบุรี.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 51)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเล่นเสียงพยัญชนะ “บ” คำว่า “โบกโบย” และ “พ” คำว่า “พัดพา” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพหมอกที่ถูกพัดลอยข้ามภูเขาอย่างช้า ๆ

- ระลอกคลื่นโยกโยนบ้านในน้ำให้โยกไหว ขณะเราต่างผ่นพักหลับใหลในฟาร์มสเตย์ของบังโสบ

(“บ้านโคกไคร สายน้ำ ขุนเขา และหลากหลายเรื่องราวของมุสลิมริมเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 56)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงสระ “โ” คำว่า “โยกโยน” และ “โยก” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพบ้านที่อยู่ใต้น้ำถูกคลื่นพัดบ้านให้เคลื่อนไหวไปมา

- หิ่งห้อยตัวนั้นส่องแสงเรื่อเรืองแวบวาม แรกลืมตา ผมคิดว่าเป็นดาวบางดวงบนท้องฟ้า

(“ในอ้อมกอดแม่เรา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 37)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงพยัญชนะ “ส” คำว่า “ส่องแสง” “ร” คำว่า “เรื่อเรือง” และ “ว” คำว่า “แวบวาม” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพแสงที่กั้นของหิ่งห้อยสว่างแวบวามตอนกลางคืน

- ฝนโปรยปรายละอองลงมา กลิ่นดินเปียกชุ่มลอยในอากาศ

(“โลกสีเขียวในกำแพงแสน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 43)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงพยัญชนะ “ปร” คำว่า “โปรยปราย” และ “ล” คำว่า “ล่องลอย” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพสายฝนที่ตกลงมาสู่พื้นดิน เมื่อคืนที่แห่งถูกฝนตกทำให้กลิ่นดินที่เปียกฝนลอยขึ้นมาในอากาศ

- อีกที่หนึ่งคือ Mengjia Longshan Temple วัดเก่าแก่ที่สร้างตั้งแต่ปี ค.ศ. 1738...ทุกอย่างดูสงบอย่างน่าประหลาดเมื่อเทียบกับบรรยากาศของเมืองไทเปที่วุ่นวาย คลาคล่ำไปด้วยผู้คน

(“300 Km in Taiwan ความฝัน ไต้หวัน จักรยาน.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 99)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงพยัญชนะ “ว” คำว่า “วุ่นวาย” และ “คล” คำว่า “คลาคล่ำ” เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพบรรยากาศของเมืองไทเปที่มีผู้คน รรถราเต็มไปหมดจนดูวุ่นวายไม่เงียบสงบเหมือนบรรยากาศที่วัด Mengjia Longshan Temple

- หากก้มมองพื้นหินโล่ม์สโตนที่ปูเป็นทางเดินภายในยังมันวับ สะอาดเหมือนของใหม่

(“THE BEST OF CROATIA ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” **เที่ยวรอบโลก.**

มีนาคม 2559 : 61)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงสระ “อะ” คำว่า “มันวับ” ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพื้นหินโล่ม์สโตนที่มีอายุเก่าแก่ตั้งแต่ยุคจักรวรรดิไบแซนไทน์ยังคงมีความมันวาวของพื้นหินเหมือนใหม่

- ขณะที่เดินเล่นเรื่อยเปื่อยไปตามทางเดินไม้และทะเลผ่านไอน้ำขาวขุ่น ฉันก็อดรู้สึกเสียดายเหลือเกินที่ครั้งนั้นไม่สามารถมาเที่ยวกับเธอที่นี่

(“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิวชูถึงปูซาน.”

เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 85)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงสระ “เอือ” คำว่า “เรื่อยเปื่อย” ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพผู้เขียนเดินไปเรื่อย ๆ เหมือนไร้ทิศทาง และซ้ำเสียงพยัญชนะ “ข” คำว่า “ขาวขุ่น” ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพไอน้ำของออนเซ็นออนเซ็น (Unzen Onsen) ที่ลอยขึ้นมาเป็นไอขาวขุ่นจนทำให้มองเห็นภาพน้ำไม่ชัดเจน

- ที่ตั้งของตลาดอาเมโยโกะอันคึกคักด้วยร้านรวงเรียงรายล่อตาล่อใจมากมาย

(“A day in TOKYO.” **เที่ยวรอบโลก.** ตุลาคม 2559 : 70)

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนซ้ำเสียงพยัญชนะ “ร” คำว่า “ร้านรวงเรียงราย” ทำให้เห็นภาพร้านค้าที่ตั้งเป็นแถวเรียงกันมากมาย

2. การเล่นคำ

การเล่นคำ (pun) คือการพลิกแพลงคำโดยนำคำที่มีรูปพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นเชิงความหมาย วิธีการเล่นคำมีหลายวิธี เช่น การซ้ำเสียง การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ การสับตำแหน่งของคำหรือกลุ่มคำ เพื่อให้ได้ความหมายต่างไปจากเดิม หรือเน้นย้ำความหมายเดิมของคำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบการเล่นคำ 2 ประเภท ได้แก่ การซ้ำคำคำเดียวและการซ้ำกลุ่มคำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การซ้ำคำคำเดียว หมายถึง การเล่นคำด้วยการใช้คำคำเดียวกันซ้ำคำ ตั้งแต่สองคำขึ้นไป เพื่อย้ำเน้นความหมายของคำที่ต้องการซ้ำ การซ้ำคำคำเดียวทำให้ผู้อ่านเข้าใจและส่งเสริมความหมายของข้อความให้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- บนเส้นทางอันยาวไกล เรียวปีกบอบบางนั้น อาจเผชิญฟ้าฝนหรือพายุร้าย อาจพลัดหลงจากฝูงหรืออาจทดลองเรียนรู้เส้นทางใหม่

(“แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 42)

- เสียงนกยูงหนุ่มกังวานมาจากราวป่า ค่อย ๆ ผสานเสียงสวดมนต์ทำวัตรเช้า ค่อย ๆ เชื่อมร้อยราวท่วงทำนองเดียวกัน

(“แม่ป๋อกใน ความรัก ศรัทธา และนกยูงไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 56)

- เกาะสุกรมี่ชายหาดแทบจะรอบเกาะ มีทั้งหาดทรายและหาดหิน และบางหาดก็มีทั้งหินและทราย

(“หมู่เกาะเกตรา ความงามใต้เงาแห่งสัมปทาน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 22)

- ภูเก็ตก็ปรับเปลี่ยนฐานะจากเมืองเหมืองมาเป็นเมืองท่องเที่ยวซึ่งเติบโตอย่างไม่หยุดยั้งจนถึงทุกวันนี้

(“สี่สันภูเกิด พี่พี ลิมิลัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 27)

- เกาะขนาดใหญ่ค่อย ๆ ปรากฏกระจ่างตาเมื่อเรือลำโตแล่นเข้าไปเรื่อย ๆ

สี่เขี้ยวครีมีของต้นไม้ดกต้นบนขุนเขาบ่งบอกว่า เกาะขนาดใหญ่อันดับสองของประเทศไทยยังห่างไกลความเป็นเมืองสี่สันขนาดดังเช่นภูเก็ต เกาะใหญ่อันดับหนึ่งของไทย

ซึ่งนี่คือเสน่ห์ของเกาะนี้

(“เกาะข้างกลางทะเลเสน่ห์สะพรั่งบนฝั่งกระจ่างตัวตน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 35)

- ยามเย็นเมื่อแสงตะวันรอนนับเป็นเวลาหย่อนกายในน้ำ หย่อนใจกับลมเย็นและภาพสวยเบื้องหน้าได้อย่างรื่นรมย์นัก

(“เกาะช้างกลางทะเลเสน่ห์สะพร้งบนฝั่งกระจ่างตัวตน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 35)

- ล้ำธารหน้าน้ำตกน่านั่งหย่อนใจและหย่อนตัวผ่อนคลาย

(“บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงา ป่า และทะเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 16)

- ...โดยคราวนี้เป็นความเอื้อเฟื้อจากเรือยางอีกลำที่มีฝรั่งตัวคล้ำ ๆ นั่งกันอยู่เต็มความจุ ขณะที่ผองเพื่อนฝรั่งคล้ำหัวเราะชอบใจที่เห็นผมล้มหน้าคว่ำหัวทิ่มหัวต๋ออยู่นั่นเอง ก็มีเรือยางพุ่งเข้ามาชนท้ายกลุ่มฝรั่งคล้ำอีกต่อ (สม)...

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 34)

- ...และซอร์เบตของหวานที่หน้าตาเหมือนจิ้งจก ๆ แต่อร่อยจนอยากกินแล้วกินอีกหลาย ๆ ถ้วย จึงพอให้อภัยกันได้

(“Eat and travel ITALY with COOL Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 50)

- ภัณฑารักษ์ผู้นำชมเป็นผู้ที่มี passion แบบคนญี่ปุ่นซึ่งรักในสิ่งที่ตนเองทำอยู่อย่างหมดหัวใจ เขารู้จักต้นไม้ทุกต้น ดอกไม้ทุกดอก เล่าเรื่องราวเกร็ดเล็กน้อยของทุกต้นได้แบบไม่น่าเบื่อ

(“Himeji CITY AND CASTLE.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 57)

- ไปเกาะโซโคชิมะ ถ้าไม่ได้ไปสวนมะกอก ก็เหมือนไปไม่ถึงเกาะ คำนี้ไม่มีใครกล่าว ฉันกล่าวเอง เพราะแม้จะไปมาแล้วครั้งหนึ่งแต่ก็ยังสนุกกับการเดินหาใบมะกอกรูปหัวใจ ยังหลงไหลวิวกังหันลมแสนสวยราวกับที่กรีซ ยังกินซอฟต์ครีมมะกอกไม่รู้เบื่อ และยังชอบปิ้งครีมทาหม่อมะกอกและน้ำมันมะกอก นานารสกลับบ้านอยู่ดี

(“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 74)

- แต่วันนี้ ทั้ง ๆ ที่มาเที่ยวกลับครอบครัวยุติในวันที่สดใสแบบนี้ ฉันกลับรู้สึกเกลียดมันอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ฉันเกลียดท้องฟ้าไร้เมฆของที่นี่ เกลียดทิวทัศน์ทะเลสีครามเจิดจ้า เกลียดแสงแดดอุ่น เกลียดแมกไม้เขียวและบรรยากาศร่มรื่น เกลียดผู้คนที่หัวเราะและยิ้มแย้ม เกลียดคู่รักทุกคู่ที่ย้ำเตือนถึงความเป็นไปได้ของเรา เกลียดที่รู้ว่าเธอต้องชอบเกาะนี้มากแน่ ๆ เกลียดขณะที่เดินข้ามสะพานสายรุ้งก็แว่ได้ยินเสียงหัวเราะของเธอมาตามลม...

(“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิวชูถึงปูซาน.”

เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 90)

2.2 การซ้ำกลุ่มคำ เป็นการเล่นคำด้วยการซ้ำกลุ่มคำ โดยกลุ่มคำจะประกอบด้วยคำคำเดียวกันอย่างน้อย 1 คำ การซ้ำกลุ่มคำนี้ช่วยเน้นย้ำความหมายของข้อความทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- คนป่าคืนสู่เมือง ขณะที่คนจากเมืองด้านล่างบ้ายหน้าขึ้นภูเขา

(“เนินมะปรางระหว่างผืนผืนวันฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 19)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “คน” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “คนป่า” และ “คนจากเมือง”

- ในวันหยุดจะมีประชาชนมาเที่ยว...แต่ถ้าใครไม่ถนัดด้านแก้บนขอเชิญไปแก้ล่างท่ามกลาง

บรรยากาศเย็นสบายจนไม่อยากจะออกจากสุขาของวัดสะดือ...

(“อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ทางสายนี้มีแต่ “พระ”.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 25)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “แก้” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “แก้บน” และ “แก้ล่าง”

- เช่นเดียวกับถนน Samcheongdong-gil ที่มีบ้านเรือนที่ผ่านการออกแบบและปรับปรุงด้วยสถาปัตยกรรมแบบผสมผสาน...ซึ่งบ้างก็ปรับปรุงเพื่ออยู่อาศัยให้สะดวกสบาย บ้างก็ปรับเปลี่ยนเป็นร้านรวงดูดีมีสไตล์แตกต่าง

(“Seoul & Beyond.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 104)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “บ้างก็” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “บ้างก็ปรับปรุง” และ “บ้างก็ปรับเปลี่ยน”

- หนุ่มสาวชาวญี่ปุ่นคู่หนึ่ง – ทำทางเหมือนมาฮันนิมูน – นั่งชมวิวผ่านหน้าต่างรถไฟอย่างเจียบ ๆ ตลอดทางโดยแทบไม่พูดคุยกัน แต่สีหน้าที่ยิ้มไปด้วยความสุขทำให้รู้ว่าทั้งสองคนคงกำลังเก็บความสุข ความทรงจำและความประทับใจของการเดินทางไกลมาถึงนอร์เวย์ครั้งนี้ไว้อย่างไม่มีวันลืมเลือน

(“NORWAY ROMANTIC HIDEAWAY – BERGEN • ULIENSVANG –.” **เที่ยวรอบโลก.**

มีนาคม 2559 : 84)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “ความ” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “ความสุข” “ความทรงจำ” และ “ความประทับใจ”

- ติวล้อมรอบเนินอะโครโพลิสกันไปเสียกว้าง เพลินกับต้นส้มที่เรียงรายอยู่บนฟุตบาททั่วเมืองกัน เสียเพลิน ในที่สุดเราก็ได้เวลาเริ่มไต่เขาขึ้นสู่นครบนที่สูงแห่งนี้กันเสียที

(“GREECE All Time Classic.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 62)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “เสีย” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “เสียกว้าง” “เสียเพลิน” และ “เสียที”

- การใช้ชีวิตกับคนแปลกหน้าก็ราบรื่นจนราบเรียบ ไม่รู้ว่าความราบเรียบนี้เกิดจากอะไร
 (“New Zealand Drive more discover more!” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 68)
 ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “ราบ” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “ราบรื่น” และ “ราบเรียบ”

- ซึ่งหลังจากให้อาหารโลมากันจนโลมาอิมท้อง คนอิมใจ ฉันทจึงรำลาคืนแรกในออสเตรเลียกันที่ห้องพักของรีสอร์ท

(“BRISBANE - SYDNEY The best version of Australia.” **เที่ยวรอบโลก**. สิงหาคม 2559 : 51)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนซ้ำคำว่า “อิม” ในการซ้ำกลุ่มคำ ได้แก่ “อิมท้อง” และ “อิมใจ”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเขียนสารคดีจะใช้ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำสร้างภาพจากการเลียนเสียงธรรมชาติ การซ้ำเสียง และการเล่นคำ ทำให้ผู้อ่านรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของนักเขียนสารคดี อันเป็นการเพิ่มอรรถรสในการอ่านสารคดีท่องเที่ยวมากขึ้น

ภาพพจน์ประเภทคำถาม

ภาพพจน์ประเภทคำถามเป็นการใช้ข้อความซึ่งเป็นคำถาม แต่คำถามนั้นบอกคำตอบอยู่ในตัว ไม่ต้องการคำตอบคือคำถามนั้นทำหน้าที่บอกเล่า (ปริชา ช่างขวัญยืน. 2525 : 228) ภาพพจน์ประเภทนี้มีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น คำถามเชิงวาทศิลป์ ปฏิพจน์ (rhetorical question) หรือพจน์ (interrogation)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ประเภทคำถามใช้เพื่อบอกเล่าเรื่องราวหรือเพื่อให้ข้อคิดกับผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ภาพพจน์ประเภทคำถามใช้เพื่อบอกเล่าเรื่องราว เป็นการใชภาพพจน์ประเภทคำถามที่มีเนื้อหาของคำถามเพื่อบอกเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องการคำตอบ

ตัวอย่าง

- ตอนนั้นผมเข้าใจทันทีเลยว่าเหตุใดจึงต้องใช้รถและคนขับในพื้นที่ กำลังของรถและความคุ้นชินเส้นทางเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะนั่นหมายถึงความปลอดภัยของทุกคนที่จะขึ้นลงตอนนี้

(“ภูชี้ดาวดินแดนที่รอการมาเยือน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 69)

- ตามครรลองของการล่องแก่งที่นี่ เมื่อเล่นไปสักพักกระแสน้ำจะเบาลง...กว่ากระแสน้ำจะมาอีกรอบ รับรองว่าเปียกกว่าตอนเล่นล่องแก่งช่วงที่ผ่านมาเสียอีก (ไม่นับคนตกน้ำ)

ทำไมล่องแก่งที่นี่ถึงเป็นแบบนี้ ?

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 34)

- เสร็จจากมื้อกลางวัน เราเดินไปดูร้านเบเกอรี่เล็ก ๆ ของโมริคูนี่ ที่แรกเห็น เรารำพึงกันว่ามาตั้งอยู่ลึกลับแบบนี้ ใครจะมา!?!

(“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก**. กุมภาพันธ์ 2559: 72)

- “โครเอเชีย” ที่สุดแห่งอัญมณีน้ำงามของยุโรป ซึ่งความสวยงามจะอยู่เหนือคำพรรณนาในเอกสารท่องเที่ยวหรือไม่ เราจะออกเดินทางไปด้วยกัน

(“THE BEST OF CROATIA ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” **เที่ยวรอบโลก**. มีนาคม 2559 : 47)

- ไกลๆ ตรงนั้นคือทะเลสาบลิปโน ห่อมเมืองขนาดกระจุกกระจิม และฝันป่าซุมาโวอันกว้างใหญ่ แล้วใครล่ะจะไม่สุดธรรมชาติไว้เต็มปอด

(“Czech Wandering into the Fairytale Town” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 56)

- มีไม่กี่ประเทศในโลกหรอก ที่ไปแล้วไปอีก ไปแล้วไปอีก และไปแล้วไปอีกได้บ่อย ๆ คุณว่าไหม

(“Korea ... Nice to see you again!” **เที่ยวรอบโลก**. สิงหาคม 2559 : 97)

- แล้วคุณล่ะ ถือตัวสวิสทราเวลพาสเที่ยวครึ่งหน้า วางแผนเที่ยวเมืองเล็ก เมืองน้อยในสวิสไว้บ้าง หรือยัง ไม่น่า คุณอาจได้พบการเดินทางที่มีสีสัน สนุกสนาน และสัมผัสความเป็นสวิสท้องถิ่นยิ่งกว่าที่เคย

(“Rail Journey to Swiss little towns.” **เที่ยวรอบโลก**. เดือนพฤศจิกายน 2559 : 71)

2. ภาพพจน์ประเภทคำถามใช้เพื่อให้ออกคิดกับผู้อ่าน เป็นการใชภาพพจน์ประเภทคำถามที่มีเนื้อหาของคำถามเพื่อให้ออกคิดกับผู้อ่านเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องการคำตอบ

ตัวอย่าง

แต่ถ้าถามนักเดินทางรุ่นเดอะละก็ ต้องเปลี่ยนเป็นว่า ขึ้นภูกันมาแล้วกี่ครั้ง? พิชิตยอดเขากันมาแล้วกี่ลูก?

(“ตำนานแห่งการเดินทาง สำนวณโลกธรรมชาติ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 :11)

- คุณค่าของภาพจิตรกรรมแห่งนี้จะมีใครเข้ามาช่วยดูแลบูรณะกันหรือไม่

(“จากวิถีสายน้ำระยอง สูโลกทะเลที่เกาะเสม็ด.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 59)

- มนุษย์เรานี้ช่างตัวเล็กจริงๆ เมื่อเทียบกับขุนเขาแห่งนี้ การที่เราออกมาลำบากแบบนี้เพียงเพื่ออะไรกันแน่ เราจะเอาชนะธรรมชาติที่กว้างใหญ่แห่งนี้หรือหรือเพียงต้องการพิชิตใจเราเองที่อยู่ลึกลงไป ในเสื้อเพียงไม่กี่เซนติเมตร

(“เดินทะเลลุ่มพิชิตใจตัวเอง.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 101)

- ส่วนของประตูทางเข้าที่แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของคนทุกคนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคนใหญ่โตมาจากไหน ก็ต้องรู้จักก้มศีรษะ

(“The Iconic Cities BY Rail.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 83)

จากการวิเคราะห์ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่า นักเขียนนิยมใช้ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ทั้งภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทเล่นเสียง และเล่นคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพการเล่าเรื่องในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งภาพคน สัตว์ สิ่งของ หรือธรรมชาติ รวมทั้งแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน ฯลฯ ได้อย่างเห็นภาพชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา

ดังนั้นกล่าวได้ว่า การใช้ภาพพจน์ในสารท่องเที่ยวเป็นศิลปะการใช้ภาษาประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้งานเขียนประเภทสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวมีอรรถรสและน่าติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ

บทที่ 4

โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษา เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพหรือมีอารมณ์ความรู้สึกกับสิ่งที่ต้องการเปรียบได้อย่างชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา

งานวิจัยเรื่องการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของรุ่งฤดี แผลงศร (2548) ในหนังสือเรื่องการใช้ภาพพจน์ในงานเขียนสารคดี บทที่ 4 โครงสร้างของภาพพจน์ในงานเขียนสารคดีมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเภทคือภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ และภาพพจน์ประเภทคำถามพบว่า มีโครงสร้างดังนี้

ภาพที่ 1 โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ

1. ส่วนที่ต้องการเปรียบคือส่วนตัวตั้งที่ผู้เขียนยกมากล่าวก่อน อาจเป็นคำ หรือข้อความ * ก็ได้ โดยมีตำแหน่งอยู่หน้าคำช่วยเปรียบ

2. คำช่วยเปรียบคือส่วนเชื่อมระหว่างส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบ

3. ส่วนที่นำมาเปรียบคือส่วนตัวเปรียบที่ผู้เขียนกล่าวเปรียบเทียบกับส่วนตัวตั้ง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน อาจเป็นคำ หรือข้อความก็ได้ โดยมีตำแหน่งอยู่หลังคำช่วยเปรียบ

การวิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีโครงสร้างของภาพพจน์ที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน 2 ส่วน และ 1 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

1. โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบคือภาพพจน์ประเภทความเปรียบ

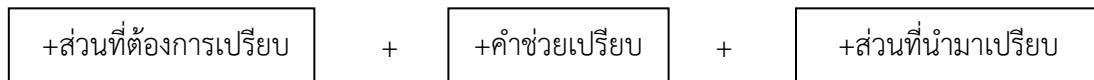
2. โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบคือภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ

* งานวิจัยเรื่องนี้จะแบ่งโครงสร้างของภาษาเป็น 2 ระดับคือระดับคำ เช่น ดอยตุง หยอดน้ำแข็ง ทะเล ฯลฯ และระดับข้อความซึ่งอาจเป็นกลุ่มคำหรือประโยค เช่น หัวใจของแม่น้ำภาชี ขุนนางกำลังรับขมนางรำในวังหลวง ฯลฯ

3. โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบคือ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและการเล่นคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม

ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ

ภาพที่ 2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ที่มีโครงสร้างประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคืออุปมาและอุปลักษณ์ ซึ่งมีโครงสร้างของภาพพจน์ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
2. ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นคำ
3. ส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
ความห่างไกลคล้ายชอนสายน้ำนี้ไว้ด้วยป่าไพรอันอุดมสมบูรณ์ (“แม่เงา ขุนเขาและกาลเวลา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 45)	ความห่างไกล	คล้าย	ชอนสายน้ำนี้ไว้ด้วยป่าไพรอันอุดมสมบูรณ์
ดอยตุงเปรียบเสมือนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ... (“แดนดอย ผู้คนบนเส้นทางแม่ฟ้าหลวง.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 73)	ดอยตุง	เปรียบเสมือน	มหาวิทยาลัยที่มีชีวิตในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ...

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็น คำ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็น ข้อความ
ทะเลภูเขา <u>เสมือน</u> เพื่อนของ คนขับรถทางไกลบนทิวดอย เมื่อน่าน (“แพร่-น่าน ภาพผ่าน ธรรมชาติด้วยดวงตาคนสามัญ.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 43)	ทะเลภูเขา	เสมือน	เพื่อน ของ คน ขับ รถ ทางไกลบนทิวดอยเมือง น่าน
เมื่อรวมกับศรัทธาที่ว่านกยูงคือ ปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า ผู้คน ถื่นนี้จึงเชื่อว่านกยูงคือบุญกุศล หนึ่งของพระครูบาศรีวิชัย (“แม่ป๋อกใน ความรัก ศรัทธา และนกยูงไทย.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 56)	นกยูง นกยูง	คือ คือ	ปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า บุญกุศลหนึ่งของพระครู บาศรีวิชัย
ช่วงเวลานั้นธนบัตรเหมือนใบไม้ จับจ่ายใช้สอยเหมือนไม่มีวัน หมด (“ทำเหมือนก่อนเรื่องราว จะเลือนหาย.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 65)	จับจ่ายใช้สอย	เหมือน	ไม่มีวันหมด
ป่าไพรเปรียบตั้งมารดาผู้เมตตา (“หัวใจแห่งผืนป่าตะนาวศรี.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 43)	ป่าไพร	เปรียบตั้ง	มารดาผู้เมตตา
เขาพุร้อนคือหัวใจของแม่น้ำ ภาชี ภูเขาแห่งนี้ห่มคลุมด้วยป่า ดิบชื้น (“หัวใจแห่งผืนป่า ตะนาวศรี.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 43)	เขาพุร้อน	คือ	หัวใจของแม่น้ำภาชี
พะเนินทุ่งแคมป์คือบ้านของ สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์อย่างเสือ โคร่ง เสือดาว ขณะป่าละอูคือ บ้าน ของ นก และ ผี เสือ หลากหลายชนิด (“หัวใจแห่ง	พะเนินทุ่งแคมป์ ป่าละอู	คือ คือ	บ้านของสัตว์ป่าใกล้สูญ พันธุ์อย่างเสือโคร่ง เสือ ดาว บ้านของนกและผีเสื หลากหลายชนิด

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ
ผืนป่าตะนาวศรี.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 45)			
เมืองตราดเปรียบตั้งชุมทางค้าขาย ผู้คนจากเขมรและจากบ้านไพรลั่นแวงมาแลกเปลี่ยนสินค้า (“ภูเขา คน ผน บนเส้นทางสายตะวันออก.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 53)	เมืองตราด	เปรียบตั้ง	ชุมทางค้าขาย ผู้คนจากเขมรและจากบ้านไพรลั่นแวงมาแลกเปลี่ยนสินค้า
น้ำคือชีวิตของประชาชนของพระองค์ (“แทบทุกถิ่นกันดารประเทศ เสด็จเพื่อไทยถ้วนหน้าสุดซึ่งพระกรุณา.” อนุสาร อ.ส.ท. ธันวาคม 2559 : 57)	น้ำ	คือ	ชีวิตของประชาชนของพระองค์
หลังคาสามเหลี่ยมบวกกับหิมะสีขาวราวบ้านขนมปังแถมด้วยหยาดน้ำแข็งราวหินงอกหินย้อยตามชายคา ยิ่งทำให้ต้องถ่ายรูปไว้แทบจะทุกหลัง(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” เทียบรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 84)	หยาดน้ำแข็ง	ราว	หินงอกหินย้อยตามชายคา ยิ่งทำให้ต้องถ่ายรูปไว้แทบจะทุกหลัง

2. ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นข้อความและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคำ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคำ
นัดของผมกับบังยู่ทที่เล็งเห็นความจำเป็นที่จะทำให้เกาะสุกรเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นในด้านการท่องเที่ยวเริ่มขึ้นไม่กี่วันหลังทะเลเรียบเหมือนสระน้ำ (“หมู่เกาะเกตรา ความงามใต้เงาแห่งสัมปทาน.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 21)	นัดของผมกับบังยู่ทที่เล็งเห็นความจำเป็นที่จะทำให้เกาะสุกรเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นในด้านการท่องเที่ยวเริ่มขึ้นไม่กี่วันหลังทะเลเรียบ	เหมือน	สระน้ำ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคำ
ตามห้องแถวโบราณหลงเหลือ เป็นรอยยิ้มและมิตรภาพของผู้ เฒ่าที่เอ็นดูคนต่างถิ่นอย่างเรา ราวลูกหลาน (“ตะกั่วป่า... ความหลังที่ยังหายใจ.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 40)	ตามห้องแถวโบราณ หลงเหลือเป็นรอยยิ้ม และมิตรภาพของผู้เฒ่าที่ เอ็นดูคนต่างถิ่นอย่างเรา	ราว	ลูกหลาน
กระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 3-5 แร่ ดีบุกซึ่งเป็นสินทรัพย์ในดิน <u>กลายเป็นตั้ง</u> แม่เหล็กดึงดูดให้ ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาทำเหมืองแร่ (“Andaman’s Season สีสัน ภูเก็ต พีพี สิมิลัน.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 27)	กระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 3-5 แร่ดีบุกซึ่งเป็น สินทรัพย์ในดิน	กลายเป็นตั้ง	แม่เหล็ก
นกกางเขนน้ำหลังเทาบินลับไป ตรงโค้งธาร ทิ้งเสียงแว่วหวาน กังวานราวทำนองดนตรี (“หัวใจ แห่งผืนป่าตะนาวศรี.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 45)	นกกางเขนน้ำหลังเทา บินลับไปตรงโค้งธาร ทิ้ง เสียงแว่วหวานกังวาน	ราว	ทำนองดนตรี
ทุกท่วงทำอิริยาบถทุกใบหน้า ท่าทางของการรบงดงามราว <u>กับ</u> ภาพวาด (“จากสระแก้ว เชื่อมโยงถึงบ่อนเตี้ย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สดอาก ก็อกธม บันทายฉมาร์.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 16)	ทุกท่วงทำอิริยาบถทุก ใบหน้าท่าทางของการ รบงดงาม	ราวกับ	ภาพวาด
สำหรับคนเดินทาง ปั้นน้ำมัน ดี ๆ เปรียบได้กับสิ่งมีค่า (“บน ถนนสายตะวันออกจาก นครนายกถึงจันทบุรี.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 52)	สำหรับคนเดินทาง ปั้นน้ำมันดี ๆ	เปรียบได้กับ	สิ่งมีค่า

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็น ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นคำ
นกชนหินตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ยอดเรือนไม้ เสียงร้องของมันกังวานดังท่วงทำนองโบราณ (“บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงาป่า และทะเล.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 13)	นกชนหินตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ยอดเรือนไม้ เสียงร้องของมันกังวาน	ดัง	ท่วงทำนองโบราณ
วิถีป่ามีธรรมชาติเป็นครูอุปสรรคเป็นบทเรียน (“มนัสนิชาไกคนป่าภูบรรทัด.” อนุสาร อ.ส.ท. สิงหาคม 2559 : 82)	วิถีป่ามีธรรมชาติ	เป็น	ครู
เฟิร์นบัวแฉก (Dipteris conjugata) ซึ่งมีใบขนาดใหญ่รูปทรงคล้ายพัด (“ขึ้นเขา เข้าคลอง มองเห็นมากกว่าทะเลที่เกาะข้าง.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 14)	เฟิร์นบัวแฉก (Dipteris conjugata) ซึ่งมีใบขนาดใหญ่รูปทรง	คล้าย	พัด
คงเป็นการวางภูมิทัศน์จัดสวนที่ทำให้ทุกส่วนกลมกลืนเหมือนเรขาคณิต (“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 82)	คงเป็นการวางภูมิทัศน์จัดสวนที่ทำให้ทุกส่วนกลมกลืน	เหมือน	เรขาคณิต
ส่วนจัดแสดงภายในอาคารที่มีหน้าต่างเหมือนกลองมโหระทึก (“หนานหนิง & กุ้ยหลิน Escaping to the green lungs of China.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 110)	ส่วนจัดแสดงภายในอาคารที่มีหน้าต่าง	เหมือน	กลองมโหระทึก
การเข้าวัดที่ศรีลังกาคล้ายกับพม่า (“SRI LANKA BEYOND EXPECTATION.” เที่ยวรอบโลก. กรกฎาคม 2559 : 48)	การเข้าวัดที่ศรีลังกา	คล้ายกับ	พม่า

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบคำ
<p>น้ำตกกริวชูหรือน้ำตกหัวมังกร...ที่ได้ชื่อน้ำตกหัวมังกรก็เพราะเส้นสายของน้ำตกที่ไหลแยกมาเป็นสองทาง ก่อนจะมาโค้งรอบโขดหินและไหลมาบรรจบกันเบื้องล่าง ซึ่งดูเผิน ๆ โขดหินก้อนนั้นจะเป็นดั่งหัวมังกร (“Wander around TOCHIGI with a local.” เที่ยวรอบโลก. กุมภาพันธ์ 2559 : 85)</p>	<p>น้ำตกกริวชูหรือน้ำตกหัวมังกร...ที่ได้ชื่อน้ำตกหัวมังกรก็เพราะเส้นสายของน้ำตกที่ไหลแยกมาเป็นสองทาง ก่อนจะมาโค้งรอบโขดหินและไหลมาบรรจบกันเบื้องล่าง ซึ่งดูเผิน ๆ โขดหินก้อนนั้นจะ</p>	เป็นดั่ง	หัวมังกร
<p>ศูนย์กลางของอิสฟาฮานคืออิหม่ามสแควร์ พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ใหญ่ ราว สนามหลวง (“Wonderful IRAN Tehran-Isfahan.” เที่ยวรอบโลก. ธันวาคม 2559 : 59)</p>	<p>ศูนย์กลางของอิสฟาฮานคืออิหม่ามสแควร์ พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ใหญ่</p>	ราว	สนามหลวง
<p>แถมแลนด์มาร์กของที่นี่ยังไม่เหมือนใคร อย่างปราสาทโอคายามะที่มีชื่อเรียกว่า อุโจ (U-jo) หรือปราสาทอีกา เพราะผนังอาคารด้านนอกเป็นสีเหมือนอีกา (“Things to do in Okayama City.” เที่ยวรอบโลก. มกราคม 2559 : 69)</p>	<p>แถมแลนด์มาร์กของที่นี่ยังไม่เหมือนใคร อย่างปราสาทโอคายามะที่มีชื่อเรียกว่า อุโจ (U-jo) หรือปราสาทอีกา เพราะผนังอาคารด้านนอกเป็นสี</p>	เหมือน	อีกา
<p>หากโนโซมิซึ่งเรียกน้ำตกเคคอนว่าเป็นพระเอกของอุทยาน ฉันก็ขอเรียกทะเลสาบชูเซนจิว่าเป็นนางเอกด้วยเลยละกัน (“Wander around Tochigi with a Local.” เที่ยวรอบโลก. กุมภาพันธ์ 2559 : 85)</p>	<p>ฉันก็ขอเรียกทะเลสาบชูเซนจิว่า</p>	เป็น	นางเอก

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นคำ
หลังจากแดดยามเช้าเผยให้เห็นภูเขาหินที่ด้านหลังโรงแรมให้เห็นพอเป็นน้ำจิ้ม (“GREECE All Time Classic.” เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 55)	หลังจากแดดยามเช้าเผยให้เห็นภูเขาหินที่ด้านหลังโรงแรมให้เห็นพอ	เป็น	น้ำจิ้ม
เพราะมันไม่มีที่ให้หลบลมหนาวได้เลย ทำได้เพียงนั่งลงบนพื้นและทำตัวเป็นก้อนหิน (“เดินทะเลเมฆพิชิตใจตัวเอง.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 99)	ทำได้เพียงนั่งลงบนพื้นและทำตัว	เป็น	ก้อนหิน
น้ำตกขนาดใหญ่ซึ่งละอองน้ำฟุ้งกระจาย มองไกล ๆ เหมือนควันไฟ และส่งเสียงคำรามราวฟ้าร้อง (“One Light LUXURY AFRICAN SAFARI.” เที่ยวรอบโลก. ธันวาคม 2559 : 40)	น้ำตกขนาดใหญ่ซึ่งละอองน้ำฟุ้งกระจาย มองไกล ๆ ส่งเสียงคำราม	เหมือน ราว	ควันไฟ ฟ้าร้อง

3. ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ
ดึกดื่นนักร้องแล้วหลังจากเสี้ยวจันทร์เรียวราวเคียวคมลับหายไปหลังแนวเขา (“กุกกับกับทางทิวเขาแดนควบอยในแผ่นดินพะเยา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 57)	ดึกดื่นนักร้องแล้วหลังจากเสี้ยวจันทร์เรียว	ราว	เคียวคมลับหายไปหลังแนวเขา
ตะวันค่อยๆ ปรากฏตรงขอบฟ้าส่องฉายผาแดงซึ่งตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้า คล้ายจิตรกรบรรจงวาดป้าย สีแดงชาดนั้นโดดเด่น	ตะวันค่อยๆ ปรากฏตรงขอบฟ้า ส่องฉายผาแดงซึ่งตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้า	คล้าย	จิตรกรบรรจงวาดป้ายสีแดงชาดนั้นโดดเด่น

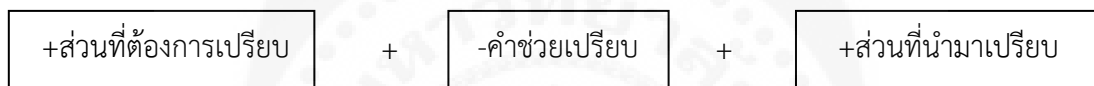
ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ข้อความ
กลางทิวดย น้อยใหญ่ (แม่ป๋อกใน ความรัก ศรีทธา และนงยูงไทย.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 55)			
พรานอันดามันของเราสวน ทางกับเรือลำอื่นๆ ที่แล่นกลับ ออกมาจากทะเลในที่ถูกโอบไว้ ด้วยผาหินปูนสูงชันจนดูคล้าย ห้องขนาดใหญ่ที่มีพื้นเป็นน้ำ ทะเลสีมรกตสวยใส (“Andaman’s Season สีสันภูเก็ต พีพี สิมิลัน.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 30)	พรานอันดามันของเรา สวนทางกับเรือลำอื่นๆ ที่แล่นกลับออกมาจาก ทะเลในที่ถูกโอบไว้ด้วย ผาหินปูนสูงชันจนดู	คล้าย	ห้องขนาดใหญ่ที่มีพื้นเป็น น้ำทะเลสีมรกตสวยใส
ผีเสื้อโบกโบยราวกับใครโรย หว่านเกล็ดกระดาษหลากสี (“บนถนนสายตะวันออกจาก นครนายกถึงจันทบุรี.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 52)	ผีเสื้อโบกโบย	ราวกับ	ใครโรย หว่าน เกล็ด กระดาษหลากสี
ลาดหินชันที่กายเกยด้วยราก ไม้ใหญ่หงิกๆ งอๆ <u>ราวกับ</u> ดินแดนลึกลับในป่าลึก (“ขึ้นเขา เข้าคลอง มองเห็นมากกว่า ทะเลที่เกาะช้าง.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 13)	ลาดหินชันที่กายเกย ด้วยรากไม้ใหญ่หงิก ๆ งอ ๆ	ราวกับ	ดินแดนลึกลับในป่าลึก
ตามสันดอยคือไร่ชาอุหลงเรียง ราย <u>คล้าย</u> ภูเขาบูด้วยไหมพรม สีเขียว (“แม่สลอง-วาวิ-แม่แอบ ชีวิตใหม่ในแผ่นดินพระราชฯ.”	ตามสันดอยคือไร่ชา อุหลงเรียงราย	คล้าย	ภูเขาบูด้วยไหมพรม สีเขียว

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ข้อความ
อนุสาร อ.ส.ท. พุศิจิกายน 2559 : 38)			
Natsume Soseki นักเขียนที่ ได้ชื่อว่าเป็นเชกสเปียร์ของ ญี่ปุ่น (“Enjoy Shikoku with All Shikoku Rail Pass.” เที่ยว รอบโลก. มกราคม 2559 : 80)	Natsume Soseki นักเขียนที่ได้ชื่อว่า	เป็น	เชกสเปียร์ของญี่ปุ่น
ระหว่างทางเดินเข้าวัดชูซอนจิ (Chuson-ji Temple) เราก็ได้ ชื่นชมดอกซากุระสีชมพูสดใส ตัดกับท้องฟ้าสีฟ้าเข้มกลีบร่วง ปลิวรับลมหนาวราวกับแก้ว มือเชื้อเชิญนักท่องเที่ยวไกล บ้านอย่างเราให้เข้าไปด้านใน (“ JAPAN LOVERS : TOHOKU HERE WE COME !.” เที่ยวรอบ โลก. สิงหาคม 2559 :71)	ระหว่างทางเดินเข้าวัด ชู ช อ น จิ (Chuson-ji Temple) เราก็ได้ชื่นชมดอก ซากุระ สีชมพูสดใสตัด กับท้องฟ้าสีฟ้าเข้มกลีบ ร่วงปลิวรับลมหนาว	ราวกับ	แก้วมือเชื้อเชิญนักท่องเที่ยว ไกลบ้านอย่างเราให้เข้าไป ด้านใน
สาวงามทั้งสี่รายโยกย้าย ร่างกายอย่างอ่อนช้อยสอดรับ ไปกับจังหวะเพลง...ทำเอาฉัน รู้สึกเหมือนเป็นขุนนางกำลัง รับชมนางรำในวังหลวง (“Keep Smiling Kumamoto Project LEARNING CULTURE FINDING HAPPINESS AT YAMAGA & KUMAMOTO.” เที่ยวรอบโลก. ตุลาคม 2559 : 74)	สาวงามทั้งสี่รายโยกย้าย ร่างกายอย่างอ่อนช้อย สอดรับไปกับจังหวะ เพลง...ทำเอาฉันรู้สึก	เหมือนเป็น	ขุนนางกำลังรับชมนางรำ ในวังหลวง

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ข้อความ
<p>ลวดลายแบบโอเรียนทอลที่นิยมในช่วงศตวรรษที่ 18 มีห้องสมุดลายผ้า ได้รับการเก็บรักษาไว้อย่างดีมากกว่า 5,000 ลายภายในสมุดเล่มยักษ์<u>นับเป็น</u> ชุมทรัพย์แห่งภูมิปัญญาที่ล้ำค่า (“RAIL JOURNEY TO SWISS LITTLE TOWNS.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. พฤศจิกายน 2559 : 57)</p>	<p>ลวดลายแบบโอเรียนทอลที่นิยมในช่วงศตวรรษที่ 18 มีห้องสมุดลายผ้า ได้รับการเก็บรักษาไว้อย่างดีมากกว่า 5,000 ลายภายในสมุดเล่มยักษ์</p>	<p>นับเป็น</p>	<p>ชุมทรัพย์แห่งภูมิปัญญาที่ล้ำค่า</p>
<p>ลองคิดสภาพถนนที่มีหินก้อนใหญ่ไม่ราบเรียบ ทำรถกระเด็นไปมา<u>เหมือน</u>กำลังถ่ายทำภาพยนตร์แอคชั่นสักเรื่องหนึ่ง (“ Touch every moment at YOGYAKARTA เห็นฟ้าเหยียบดิน สูดกลิ่นธรรมชาติ.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. ธันวาคม 2559 : 122)</p>	<p>ลองคิดสภาพถนนที่มีหินก้อนใหญ่ไม่ราบเรียบ ทำรถกระเด็นไปมากระเด็นไปมา</p>	<p>เหมือน</p>	<p>กำลังถ่ายทำภาพยนตร์แอคชั่นสักเรื่องหนึ่ง</p>
<p>เส้นทางของโทโรโกะไม่โหดร้ายมากนัก<u>เหมือน</u>ปั่นขึ้นดอยตุงบ้านเรา (“300 Km in Taiwan ความฝันได้หวน จักรยาน.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มกราคม 2559 : 160)</p>	<p>เส้นทางของโทโรโกะไม่โหดร้ายมากนัก</p>	<p>เหมือน</p>	<p>ปั่นขึ้นดอยตุงบ้านเรา</p>
<p>ไอซ์แลนด์เป็นประเทศเล็กๆ ที่มอบความมหัศจรรย์แห่งธรรมชาติ<u>เป็น</u>อาหารตาให้แก่ผู้มาเยือนได้อย่างยิ่งใหญ่ (“Iceland ดินแดนที่ถูกตรึงไว้ด้วยเส้นขอบฟ้า.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มิถุนายน 2559 : 78)</p>	<p>ไอซ์แลนด์เป็นประเทศเล็กๆ ที่มอบความมหัศจรรย์แห่งธรรมชาติ</p>	<p>เป็น</p>	<p>อาหารตาให้แก่ผู้มาเยือนได้อย่างยิ่งใหญ่</p>

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ ข้อความ	คำเชื่อม	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ข้อความ
สระน้ำกว้างกลางสวนมีโคมไฟ ลอยเอื่อยราวกับกลุ่มดาวส่อง แสงนวลในผืนน้ำคู่เงาจันทร และเงาสะท้อนของต้นไม้มิริมสระ (“FROM KYUSHU -BUSAN..WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิซุ ถึงปูซาน. ” เทียบรอบโลก. เมษายน 2559 : 87)	สระน้ำกว้างกลางสวนมี โคมไฟลอยเอื่อย	ราวกับ	กลุ่มดาวส่องแสงนวลใน ผืนน้ำคู่เงาจันทรและเงา สะท้อนของต้นไม้มิริมสระ

โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ

ภาพที่ 3 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ
ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ที่มีโครงสร้างประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการคือบุคคลาธิษฐานและอดีตพจน์ ภาพพจน์ดังกล่าวจะไม่มีคำช่วยเปรียบเทียบในโครงสร้างของภาพพจน์ จะมีเฉพาะส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นตัวตั้งและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นตัวเปรียบเท่านั้น ซึ่งมีโครงสร้างของภาพพจน์ 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ
2. ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นคำ	ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อความ
ขุนเขายังคงเหมือนเดิม ขณะ <u>กาลเวลามอบความเนิบช้าให้</u> <u>ผมซึมซับว่าสิ่งตรงหน้าล้วนมี</u> <u>ความหมาย</u> (“แม่เงา ขุนเขา และกาลเวลา.” อนุสาร อ.ส.ท. เดือนมกราคม 2559 : 43)	กาลเวลา	มอบความเนิบช้า ให้ผมซึมซับว่า สิ่งตรงหน้าล้วนมีความหมาย

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<p><u>รถชรา</u> <u>เหนียวอ่อน</u> จากทาง <u>ภูเขา</u> นักท่องเที่ยวบางคนตก หล่นจากปริมาณล้นเหลือเปื้อน บน (“แพร่-น่าน ภาพผ่าน ธรรมดา ด้วยดวงตาคนสามัญ.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 41)</p>	รถชรา	เหนียวอ่อน จากทางภูเขา
<p>ผมต้องเลาะเที่ยวเกาะอีก หลายๆ เกาะ โดยเฉพาะเกาะ เกตรา <u>เกาะที่ไม่ได้รับแขก</u> <u>มาแล้วเนิ่นนาน</u> (“หมู่เกาะ เกตรา ความงามใต้เงาแห่ง สัมปทาน.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 23)</p>	เกาะ	ที่ไม่ได้รับแขกมาแล้วเนิ่นนาน
<p>เพียงตะวันส่องฉาย <u>ผืนป่าก็</u> <u>คล้ายตื่นจากการหลับใหล</u> หมอกขาวนวลล่องลอยสรรพ เสียงนาร้องก้องกังวาลทั่ว ป่าใหญ่ (“หัวใจแห่งผืนป่า ตะนาวศรี.” อนุสาร อ.ส.ท. เมษายน 2559 : 41)</p>	ผืนป่า	ก็คล้ายตื่นจากการหลับใหล
<p>แสงแรกสาดส่อง <u>ตัวเมือง</u> <u>สระแก้วกำลังตื่นลืมตา</u> (“บน ถนนสายตะวันออก จาก นครนายกถึงจันทบุรี.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 52)</p>	ตัวเมืองสระแก้ว	กำลังตื่นลืมตา
<p><u>ขุนเขาที่โอบล้อม</u> พวกเรา หาก ย้อนเวลากลับไปในอดีต มัน คือบ้านของคนโบราณ (“บ้าน โคกไทร สายน้ำ ขุนเขา และ หลากเรื่องราวของมุสลิมริมเล.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 59)</p>	ขุนเขา	ที่โอบล้อมพวกเรา

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<p>หลังจอตกรถไถ่ลานตากาแฟ โลกคล้ายเต็มไปด้วยความหอม หวานจากพืชพรรณและผลไม้ เมืองหนาวที่พวกเขาปลูก ทดแทนฝันจากครั้งอดีต (“ปางมะผ้า...ชีวิตใต้เงื้อมเงา ขุนเขาห่มม่านหมอก.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 89)</p>	<p>โลก</p>	<p>คล้ายเต็มไปด้วยความหอม หวานจากพืชพรรณและผลไม้ เมืองหนาวที่พวกเขาปลูก ทดแทนฝันจากครั้งอดีต</p>
<p>ยิ่งป่าหน้าเข้าไปใกล้ <u>ขุนเขา</u> ยิ่งเย็นทะมึนสูงตระหง่าน ไม้ ใหญ่แผ่กิ่งสาขา (“ภูเขา คน ฝน บนเส้นทางสายตะวันออก.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 50)</p>	<p>ขุนเขา</p>	<p>ยิ่งเย็นทะมึนสูงตระหง่าน</p>
<p><u>หมอกฝนห่มตัวเหนือทิวดอย</u> สวนชาอัสสัมในแอ่งเขาสัมผัส ความหนาวเย็น (“แม่สลอง- วาวิ-แม่แอบ ชีวิตใหม่ใน แผ่นดินพระราชา.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤศจิกายน 2559 : 40)</p>	<p>หมอกฝน</p>	<p>ห่มตัวเหนือทิวดอย</p>
<p><u>มหาสมุทรแปซิฟิกก็โผล่มา</u> <u>ทักทายเราตรงหน้า ทะเลที่</u> <u>เกี้ยวกราดสีฟ้าเข้ม นากลัว</u> <u>แแต่่งดงาม</u> (“300 km in Taiwan ความฝัน ใต้ หวัน จักรยาน.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มกราคม 2559 : 103)</p>	<p>มหาสมุทรแปซิฟิก ทะเล</p>	<p>ก็โผล่มาทักทายเราตรงหน้า ที่เกี้ยวกราดสีฟ้าเข้ม นากลัว แแต่่งดงาม</p>
<p><u>ไถ่ตง (Taitung) ต้อนรับเรา</u> <u>ด้วยสายฝนที่โปรยปราย</u> (“300 Km in Taiwan ความฝัน ใต้ หวัน จักรยาน.” <u>เที่ยวรอบ โลก</u>. มกราคม 2559 : 100)</p>	<p>ไถ่ตง (Taitung)</p>	<p>ต้อนรับเราด้วยสายฝนที่โปรย ปราย</p>

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<p><u>หอสั่งเหตุการณ์เย็นโดดเดี่ยว</u> <u>กลางกระแสดคลื่นทะเล</u> (“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิวชูถึงปูซาน.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. เมษายน 2559 : 87)</p>	<p>หอสั่งเหตุการณ์</p>	<p>เย็นโดดเดี่ยวกลางกระแสดคลื่นทะเล</p>
<p>ในที่สุดเราก็มาถึงเมืองในจังหวัดเบงเกตของฟิลิปปินส์ <u>บาเกียว (Baguio) ต้อนรับเราด้วยอุณหภูมิเลขสิบน้อย ๆ</u> (“From Baguio to Manila เมืองที่อากาศเย็นสบายที่สุดในฟิลิปปินส์.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มิถุนายน 2559 : 107)</p>	<p>บาเกียว (Baguio)</p>	<p>ต้อนรับเราด้วยอุณหภูมิเลขสิบน้อย ๆ</p>
<p>ฮาโกดาเตะยังมีสถานที่เที่ยวอีกมาก แต่ด้วย<u>พายุฝน</u>ที่เดินทางมา<u>พร้อมกับเราเมื่อครู่</u> (“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่้นำเราไป (ตอนจบ).” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. ตุลาคม 2559 : 88)</p>	<p>พายุฝน</p>	<p>ที่เดินทางมาพร้อมกับเราเมื่อครู่</p>
<p><u>ราวิโอลี่ไส้เนยพาร์เมซานอร่อยจนแทบเลียจานและลืมห้วนกันไปเลย</u> (“Eat and Travel Italy with Cool Fahrenheit 93°.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มกราคม 2559 : 57)</p>	<p>ราวิโอลี่ไส้เนยพาร์เมซาน</p>	<p>อร่อยจนแทบเลียจานและลืมห้วนกันไปเลย</p>
<p>เราบอกลาเมืองริเยก้าอันสงบงาม พร้อมกับ<u>พระอาทิตย์เล็กงานพอดิบพอดี</u> (“The best of Croatia ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. มีนาคม 2559 : 49)</p>	<p>พระอาทิตย์</p>	<p>เล็กงานพอดิบพอดี</p>

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
ช่วงที่ขึ้นไปลมแรงมาก <u>แรงแทบจะปลิวตกเขาได้เลย</u> (“Sri Lanka Beyond Expectation.” <u>เที่ยวรอบโลก</u> . กรกฎาคม 2559 : 53)	แรง	แทบจะปลิวตกเขาได้เลย
ไม่รู้ว่า <u>ควีนส์ทาวน์</u> ตื่นสายหรือ <u>ฉันทื่นต้นจนตื่นแต่เช้า</u> (“NEW ZEALAND...Drive More Discover More !.” <u>เที่ยวรอบโลก</u> . พฤษภาคม 2559 : 57)	ควีนส์ทาวน์	ตื่นสายหรือฉันทื่นต้นจนตื่นแต่เช้า
เมืองซาค เมืองงามริมทะเลสาบคอนแสดนซ์ ที่มีบรรยากาศทิวทัศน์ที่สวยงามเพราะเป็นจุดที่ <u>ทะเลสาบทอดตัวกว้างไกลสุดลูกหูลูกตา</u> (“Rail Journey to Swiss little towns.” <u>เที่ยวรอบโลก</u> . พฤศจิกายน 2559 : 59)	ทะเลสาบ	ทอดตัวกว้างไกลสุดลูกหูลูกตา

2. ส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
เย็นกระจ่างตาหลังขึ้นไปเหนือวัดพระธาตุดอยเล็ง <u>ตะวันดวงกลมโต</u> <u>อวดสีส้มทองอยู่เหนือทิวเขาที่โอบล้อมเมืองแพร่</u> (“แพร่ – น่าน ภาพผ่านธรรมดาด้วยดวงตาคนสามัญ.” <u>อนุสาร อ.ส.ท.</u> กุมภาพันธ์ 2559 : 38)	ตะวันดวงกลมโต	อวดสีส้มทองอยู่เหนือทิวเขาที่โอบล้อมเมืองแพร่
ทางดอยพาเราขึ้นสู่รอยต่อของแพร่และน่าน <u>มันเต็มไปด้วยทะเลภูเขา</u> <u>ทอดตัวสลับเชิงชั้นในวันหนาว</u> (“แพร่ – น่าน	มันเต็มไปด้วยทะเลภูเขา	ทอดตัวสลับเชิงชั้นในวันหนาว

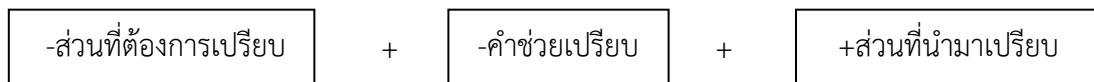
ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
ภาพผ่านธรรมชาติ ด้วยดวงตา คนสามัญ.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 41)		
<u>แสงแดดอ่อนๆ ลอดม่าน</u> <u>หน้าต่างเข้ามาหยอกล้อเรา</u> อย่างเป็นกันเองในยามเช้าของ วันใหม่ (“อิม มนต์ รัก ให้เวลา หยุดพัก ตรึง-สตุล.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 77)	แสงแดดอ่อนๆ ลอดม่านหน้าต่าง	เข้ามาหยอกล้อเรา
<u>งานฝีมือตรงแคร่ไม้หน้าบ้าน</u> <u>เชื่อเชิญให้เราแวะเข้าไปดูยาย</u> <u>สักคนसानหวด</u> (“เนินมะปราง ระหว่างผ่านฝันสู่วันฝน.” อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 15)	งานฝีมือตรงแคร่ไม้หน้าบ้าน	เชื่อเชิญให้เราแวะเข้าไปดูยาย สักคนसानหวด
<u>แต่คังคะครอบนี้ฟ้าโปร่ง</u> <u>ใบไม้แดงสวยสะพรั่งต้อนรับ</u> <u>ตั้งแต่ก่อนจะขึ้นไปบนเขา</u> (“Autumn in Kagawa with Au Thanakom.” เที่ยวรอบโลก. กุมภาพันธ์ 2559 : 72)	แต่คังคะครอบนี้ฟ้าโปร่ง ใบไม้ แดงสวยสะพรั่ง	ต้อนรับตั้งแต่ก่อนจะขึ้นไปบนเขา
<u>ลมหนาวที่คาดไว้พัดกรุณา</u> <u>ทักทายแบบไม่ให้ผิดหวัง</u> (“SHORYUDO ตา ม ร อ ย มังกร.” เที่ยวรอบโลก. พฤษภาคม 2559 : 80)	ลมหนาวที่คาดไว้พัดกรุณา	มาทักทายแบบไม่ให้ผิดหวัง
<u>ผมลงจากรถด้วยร่างกายที่ถูก</u> <u>เขย่าจนเครื่องในคลอนไปหมด</u> (“ภูชี้ดาว ดินแดนที่รอการมา เยือน.” อนุสาร อ.ส.ท. กุมภาพันธ์ 2559 : 69)	ผมลงจากรถด้วยร่างกาย	ที่ถูกเขย่าจนเครื่องในคลอนไป หมด

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<p>ไปคราวนี้เราใช้บริการนำข้ามประเทศของบริษัทรัฐศรีโสภณ แทรเวล ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผ่านแดนทุกอย่างสิ้นไหลคล่องตัวชั่วคราวนี้มือเดียวคณะของเราทั้งหมดก็ได้ขึ้นไปนั่งบนรถบัสเล็ก (“จากสระแก้วเชื่อมโยงถึงบ่อนเตี้ย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สด็อก ก้อกธม บัน ทายฉมาร์.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 16)</p>	<p>ผ่านแดนทุกอย่างสิ้นไหลคล่องตัว</p>	<p>ชั่วคราวนี้มือเดียวคณะของเราทั้งหมดก็ได้ขึ้นไปนั่งบนรถบัสเล็ก</p>
<p>นอกจากชายหาดโค้งขาว <u>เข</u> <u>ห</u> <u>ก</u> <u>ย</u> <u>ง</u> <u>มี</u> <u>เส</u> <u>น</u> <u>ห</u> <u>ี่</u> <u>ต</u> <u>ร</u> <u>ง</u> <u>เก</u> <u>ล</u> <u>ี</u> <u>ย</u> <u>ว</u> <u>ค</u> <u>ล</u> <u>ี</u> <u>น</u> <u>โ</u> <u>ข</u> <u>ิ</u> <u>ด</u> <u>ห</u> <u>ิน</u> <u>แ</u> <u>ด</u> <u>ด</u> <u>ส</u> <u>ด</u> <u>แ</u> <u>ล</u> <u>ะ</u> <u>ท</u> <u>อ</u> <u>ง</u> <u>ฟ</u> <u>้า</u> <u>ก</u> <u>ระ</u> <u>จ</u> <u>่า</u> <u>ง</u> <u>ไ</u> <u>ส</u> <u>ไ</u> <u>ส</u> <u>ไ</u> <u>ค</u> <u>ล</u> <u>้าย</u> <u>เช</u> <u>ื่อ</u> <u>เช</u> <u>ิญ</u> <u>ใ</u> <u>ห</u> <u>ั</u> <u>้</u> <u>ค</u> <u>น</u> <u>ท</u> <u>ัว</u> <u>ล</u> <u>อ</u> <u>ก</u> <u>มา</u> <u>เ</u> <u>ื่อ</u> <u>น</u> <u>ที่</u> <u>น</u> <u>ี</u> (“บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงา ป่า และทะเล.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 13)</p>	<p>เขายังมีเส้นที่ตรงเกลียวคลื่น โหดหินแดดสดและท้องฟ้ากระจ่าง ใส</p>	<p>คล้ายเชื่อเชิญให้คนทั่วโลกมา เยือนที่นี่</p>
<p>ปลายฤดูฝน <u>ท</u> <u>อ</u> <u>ง</u> <u>ท</u> <u>ุ</u> <u>ง</u> <u>น</u> <u>า</u> <u>ย</u> <u>า</u> <u>ว</u> <u>ไ</u> <u>ก</u> <u>ล</u> <u>ไ</u> <u>ส</u> <u>ด</u> <u>ล</u> <u>ู</u> <u>ก</u> <u>ห</u> <u>ู</u> <u>ก</u> <u>ต</u> <u>า</u> <u>ข</u> <u>อ</u> <u>ง</u> <u>บ</u> <u>้าน</u> <u>ส</u> <u>า</u> <u>ม</u> <u>ข</u> <u>า</u> <u>ย</u> <u>ัง</u> <u>เ</u> <u>็</u> <u>น</u> <u>ส</u> <u>ี</u> <u>เ</u> <u>็</u> <u>ย</u> <u>ว</u> <u>ส</u> <u>ด</u> <u>ส</u> <u>ว</u> <u>ย</u> (“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากลางห้วงหุบเขา.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤศจิกายน 2559 : 106)</p>	<p>ท้องทุ่งนาขาวไกล</p>	<p>สุดลูกหูลูกตาของบ้านสามขา ยังเป็นสีเขียวสดสวย</p>
<p>ใครได้ยินว่าถั่วเล็ก ๆ แล้วกลัว ไม่อิ่ม บอกเลยว่าไม่ต้องห่วง</p>	<p>คุณพนักงานที่ยืนประจำอยู่หลัง เราก็จะเทใจบะต่อมาให้</p>	<p>แบบไม่ทันได้กะพริบตา</p>

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<p>เพราะทันทีที่หมด <u>คุณพนักงาน</u> <u>ที่ยืนประจำอยู่หลังเราก็จะเท</u> <u>โซบะต่อมาให้แบบไม่ทันได้</u> <u>กะพริบตา</u> (“Iwate Akita Aomori Hokkaido เมื่อชินคัน เซ็นสายใหม่้นำเราไป (1).” <u>เที่ยวรอบโลก</u>. กันยายน 2559 : 85)</p>		
<p><u>โชดหินแก่งน้ำจึงเริ่มเกรี้ยวกราด</u> <u>สายน้ำยิ่งดุคั่น</u> (“หุบเขาวง สวรรค์กลางดงที่พุน้ำร้อน.” <u>อนุสาร อ.ส.ท.</u> สิงหาคม 2559 : 46)</p>	<p>โชดหินแก่งน้ำจึงเริ่ม</p>	<p>เกรี้ยวกราด สายน้ำยิ่งดุคั่น</p>
<p>อากาศเย็นขึ้น <u>แว่วเสียงนก</u> <u>เล็กๆ ร้องเพลงหวานใส</u> (“ภูเขา คน ฝน บนเส้นทางสาย ตะวันออก.” <u>อนุสาร อ.ส.ท.</u> ตุลาคม 2559 : 50)</p>	<p>แว่วเสียงนกเล็กๆ</p>	<p>ร้องเพลงหวานใส</p>
<p><u>หมู่บ้านในหุบดอยแม่สลอง</u> <u>กำลังเคลื่อนไหวยกลางสายฝน</u> <u>พริ้วสายและพากฟ้าทึมเทา</u> (“แม่สลอง-วาวิ-แม่แอบ ชีวิต ใหม่ในแผ่นดินพระราชา.” <u>อนุสาร อ.ส.ท.</u> พฤศจิกายน 2559 : 37)</p>	<p>หมู่บ้านในหุบดอยแม่สลอง</p>	<p>กำลังเคลื่อนไหวยกลางสายฝน พริ้วสายและพากฟ้าทึมเทา</p>
<p><u>ป่าหินปูนรูปร่างประหลาดตา</u> <u>สูงตระหง่านเสียดเมฆ</u> (“อุ้ยอัน จินมุมใหม่ที่รู้จัก.” <u>เที่ยวรอบ</u> <u>โลก</u>. มีนาคม 2559 : 123)</p>	<p>ป่าหินปูนรูปร่างประหลาดตา</p>	<p>สูงตระหง่านเสียดเมฆ</p>

ตัวอย่าง	ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความ	ส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ
<u>เกาะโกเจในช่วงสายวันนี้</u> <u>ต้อนรับฉันด้วยท้องฟ้าสีเทาหม่น</u> (“BUSAN-SEOUL : The Smell of The Sea & The Sound of The City.” เที ย ว ร อบ โ ล ก . เมษายน 2559: 99)	เกาะโกเจในช่วงสายวันนี้	ต้อนรับฉันด้วยท้องฟ้าสีเทาหม่น
<u>ทิวเขาหิมะสีขาวโพลนที่ยืนเด่นเป็นฉากหลัง</u> (“Reflect yourself at Lake Tekapo” เที ย ว ร อบ โ ล ก . พฤษภาคม 2559 : 63)	ทิวเขาหิมะสีขาวโพลนที่	ยืนเด่นเป็นฉากหลัง
<u>ยามเช้าที่แสงแดดอ่อนส่องกระทบกำแพงปราสาท ทำให้หินที่แข็งแกร่งอ่อนโยนลง</u> (“Rail Journey to Swiss little towns.” เที ย ว ร อบ โ ล ก . พฤศจิกายน 2559 : 62)	ยามเช้าที่แสงแดดอ่อนส่องกระทบกำแพงปราสาท	ทำให้หินที่แข็งแกร่งอ่อนโยนลง
<u>วิวพระอาทิตย์ตกที่สวยงามให้วิ่งออกไปถ่ายรูปกันเป็นระยะ</u> (“ Swiss Historic Hotels.” เที ย ว ร อบ โ ล ก . พฤศจิกายน 2559 : 77)	วิวพระอาทิตย์ตกที่	สวยงามให้วิ่งออกไปถ่ายรูปกันเป็นระยะ

โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบ

ภาพที่ 4 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ที่มีโครงสร้างประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ได้แก่ นามนัยและการอ้างถึง ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ แบ่งเป็นภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงคือการเลียนเสียงตามธรรมชาติและการซ้ำเสียง ส่วนภาพพจน์ประเภทการเล่นคำคือการซ้ำคำคำเดียวและการซ้ำกลุ่มคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม ภาพพจน์

ดังกล่าวจะไม่มีส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบและคำช่วยเปรียบเทียบ จะมีส่วนที่นำมาเปรียบส่วนเดียวเท่านั้น โครงสร้างของภาพพจน์ดังกล่าวที่พบประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำและข้อความ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำเดียว

คำเดียวหมายถึงคำที่ปรากฏตามลำพังได้มีความหมายชัดเจนสมบูรณ์ในตัวเอง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างภาพพจน์ในนิยายสารท่องเที่ยวพบว่า ภาพพจน์ประเภทความเปรียบรวมทั้งภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำมีส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำเดียว มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- บนเส้นทางอันยาวไกล เรียวปีกบอบบางนั้น อาจเผชิญฟ้าฝนหรือพายุร้าย อาจพลัดหลงจากฝูงหรืออาจทดลองเรียนรู้เส้นทางใหม่

(“แม่เงา ชุนเขาและกาลเวลา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 45)

- ถ้ามีโอกาสมาเที่ยวเมืองต้องห้าม...พลาดอย่างเมืองตรงแห่งนี้แล้ว สิ่งที่ต้องห้าม...พลาด แต่ใคร ๆ ก็มักจะพลาด เพราะมัวแต่จะไปหลงแคมเปญท่องเที่ยว และหลงกรรมคนขายอาหารในเมืองกันอยู่เสมอ นั่นก็คือทะเลตริง...

(“หมู่เกาะเกตรา ความงามใต้เงาแห่งสัมปทาน.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 29)

- ผมเองยังหัวเราะชะงักใหญ่

(“หลากหลายธรรมชาติ ชุมพร-ระนอง สองเมือง สองฟากทะเล.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 101)

- บ้านเธอ บ้านฉัน ที่แท้แล้วคือบ้านหลังเดียวกัน

(“บ้านน้ำเชี่ยว-แหลมมะขาม หลากนิยามของบ้านสุดแผ่นดินถิ่นบูรพา.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 32)

- ตรงชั้นที่มีแอ่งน้ำกว้างนำลงแช่ บางคนถึงกับปลดเป้แล้วกระโดดตุ้มลงไปแช่ชื่นใจ

(“ขึ้นเขา เข้าคลอง มองเห็นมากกว่าทะเลที่เกาะช้าง.” อนุสาร อ.ส.ท. ตุลาคม 2559 : 15)

- โดยเฉพาะปลาอบเกลืออาหารจานหลัก และซอร์เบต์ของหวานที่หน้าตาเหมือนจะงั้น ๆ แต่อร่อยจนอยากกินแล้วกินอีกหลาย ๆ ถ้วย

("Eat and Travel ITALY with COOL Fahrenheit 93°." **เที่ยวรอบโลก.**

มกราคม 2559 : 50)

- และด้วยความเชื่อดังกล่าวทำให้คู่หนุ่มสาวพากันมาเยือนแองเจิลโรด มาเคาะระฆัง มาคล้องกุญแจ และมาเดินจูงกันให้เป็นที่อิจฉาของชาวคณะ "อุซามะ"... ยิ่งนึก เพราะลั่นมาแบบเดี่ยว ๆ...

("Autumn in Kagawa with Au Thanakorn." **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์

2559 : 69)

- หลังจากท้องอืดเราก็เริ่มเดินทางต่อ ด้วยความที่เรากินเค็มไปเต็มทีจนแน่นท้องจึงผล็อยหลับไปหนึ่งคืน

("Historic Treasure of UZBEKISTAN." **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 76)

- ฉันคิดว่าคุณแม่ชอบ เธอก็คงจะชอบ เพราะพวกเธอชอบอะไรเหมือนกันไปเสียหมด

("FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึงจากคิวชูถึง

ปูซาน." **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 86)

- เราเดินทางผ่านส่วนหัวของมังกงมาแล้ว ตอนนี้เข้าสู่ส่วนกลางของมังกง ได้แก่ จังหวัดคิฟู

("SHORYUDO ตามรอยมังกง." **เที่ยวรอบโลก.** พฤษภาคม 2559 : 83)

- ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องการมีบุตรมักจะมาดื่มน้ำแร่ที่นี่ พร้อมมีธรรมเนียมปฏิบัติ คือให้ลูกนึ่งก้อยเท้าข้างซ้ายของรูปปั้นเด็กชายถือปลา...เขาว่าตะปูเห็นผลปู

("Czech Wandering into the Fairytale Towns." **เที่ยวรอบโลก.** มิถุนายน

2559 : 53)

1.2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำประสม

คำประสมหมายถึงการนำคำเดี่ยวตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมารวมกัน แล้วได้คำใหม่ มีความหมายใหม่หรืออาจมีคำความหมายเดิมหรือไม่ก็ได้

โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำประสมพบในภาพพจน์ประเภทความเปรียบ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- ม้าที่หมอกไก่ซึ่งเป็นประจำคือ “ขุนขาว” เจ้าหนุ่มน้อยวัยกำดัดที่ผู้หญิงขี่ไม่ได้ เพราะมันชอบลองของ พาวิ่งเร็ว ๆ บ้าง สะบัดบ้างเป็นประจำ

(“กุกกับกับทางทิวเขา แดนควาบอยในแผ่นดินพะเยา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 59)

- แล้วหลังจาก พ.ศ. 2529 ภูเก็ตก็ปรับเปลี่ยนฐานะจากเมืองเหมืองมาเป็นเมืองท่องเที่ยว

(“Andaman’s Season สีสันภูเก็ต พีพี สิมิลัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 27)

- แต่เพราะอะไรในกัมพูชาจึงมีทั้งจรวดนำวิถี ยิงเครื่องบินตกง่าย ๆ...ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของมหาอำนาจทั้งหลายที่ต่างมาดินหมากกันอยู่ในกัมพูชาทั้งสิ้น

(“จากสระแก้วเชื่อมโยงถึงบ่อนเตี้ย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สต็อกก็อกธม บันทายฉมาร์.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 18)

- ไม่ต้องทำงานตากแดดตากฝนในป่าคอนกรีตที่ร้อนระอุอีกต่อไป

(“วิถีช่าง วิถีคน และตักบาตรบนหลังช้าง เทศกาลชุมนุมครั้งยิ่งใหญ่เมืองสุรินทร์.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 31)

- แต่ถ้าใครไม่ถนัดด้านแก้บนขอเชิญไปแก้ล่างท่ามกลางบรรยากาศเย็นสบายจนไม่อยากจะออกจากสุขา

(“อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ทางสายนี้มีแต่ “พระ”.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 25)

- ภาพลักษณะการท่องเที่ยวเมืองเลยที่ว่า “เป็นเมืองที่มีอากาศดีตลอดปี...มีความคุ้มค่าต่อการเดินทาง” นี้สิ ทำให้บรรดาเพื่อนแก๊งรถตู้ตัดสินใจทันทีให้ฉันทำรายการเบิ่งเมืองเลย 3 คืน 4 วัน...

(“เบิ่งเที่ยวเชิงเกษตรเลยสิ...เที่ยวได้ทั้งปี.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กันยายน 2559 : 24)

- บังเลชี้ชวนให้เราดูเจ้าแห่งเวทาร์อันถลาจับปลาห่างไปไม่กี่เมตร

(“บ้านน้ำเขียว-แหลมมะขาม หลากนิยามของบ้านสุดแผ่นดินถิ่นบูรพา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 27)

- ตลอดทางครูสีนวลจะชี้ชวนเด็กๆ ให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ในป่าของพวกเขา เพื่อถ่ายทอดความรู้และปลูกจิตสำนึกของการอนุรักษ์กลางใจของต้นกล้าที่รอวันเติบโตใหญ่เหล่านี้

(“บ้านสามขา วิถีคนบนผืนนากลางห้วงหุบเขา.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 103)

- เราแนะนำให้ออกไปเที่ยวเล่นสำรวจเมืองอื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกันบ้าง โดยมีดาวเด่นที่อยากแนะนำ แคมป์จ่ายแบบเข้าไปเย็นกลับ ได้แก่ Kurashiki

(“Things to do in Okayama City.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 73)

- ตั้งแต่แสงแรกของวันเริ่มต้นขึ้น จวบจนแสงสุดท้ายของวันจากไปนานแล้ว แต่คลื่นมหาชน ก็ยังคงหลังไหลมาตลอด

(“MYANMAR IN MY EYES.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 120)

- ...อีกทั้งยังเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงเรื่อง Masking Tape ที่นักสะสมต้องใจสลายและต้องละลายทรัพย์กันแบบยังไม่อยู่

(“The Iconic cities by rail form Kansai to Hiroshima.” **เที่ยวรอบโลก.** พฤษภาคม 2559 : 87)

1.3 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำซ้อน

คำซ้อนหมายถึงการนำคำเดี่ยวที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน นำมารวมกันได้ความหมายใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โครงสร้างของภาพพจน์ที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วนเป็นคำซ้อนพบในภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการกับภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำ มีโครงสร้างของการซ้อนคำตั้งแต่ 2 คำถึง 4 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- คงสนุกไม่น้อยหากจะพกพาเอาความอยากรู้อยากเห็น แล้วซอกแซกไปตามชุมชน แวะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญากับชาวบ้าน ที่เต็มอกเต็มใจอธิบายให้ฟังด้วยมิตรไมตรี

(“สองห้องท่องเที่ยวความสุข ในเมืองลำปาง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 13)

- ตะกั่วปากก็เต็มไปด้วยจินตนาการที่รอนแรมเข้ามาก่อร่างสร้างเรือนเคียงคู่การทำเหมืองแต่ยุคต้นรัตนโกสินทร์

(“ตะกั่วปาก ความหลังที่ยังหายใจ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 36)

- ชีวิตเต็มไปด้วยการเร่ร่อนรอนแรม ทั้งสายน้ำและผู้คน...
 (“หลายส่วนเสี้ยว หนึ่งความหมาย บนถนนทวนสายลำน้ำโขง.” **อนุสาร อ.ส.ท.**
 เมษายน 2559 : 53)

- ระหว่างทางที่แล่นเลาะเลียบเกาะไปก็สามารถจอดยอชต์แล้วลงเรือดิงก็เข้าไปหาของอร่อย ๆ
 ริมหาดได้อย่างสะดวกสบาย
 (“เกาะช้าง กลางทะเลเสนห์สะพรั่งบนฝั่งกระจ่างตัวตน.” **อนุสาร อ.ส.ท.**
 พฤษภาคม 2559 : 37)

- ที่เขาโตนย่านไทร ทางเดินเล็ก ๆ เลาะเลียบไปตามลำห้วยสะอาดใส สองข้างทางออกงาม
 ด้วยพรรณไม้ชอบน้ำอย่างเฟิร์นและมหาศดำ ขณะไทรและตะเคียนยืนตระหง่านแผ่กิ่งก้านร่มเย็น
 (“บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงา ป่า และทะเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 17)

- มันเป็นเข้าสู่ตสะอ้าน ทางแอสฟัลต์เล็ก ๆ ทอดเป็นเส้นคดโค้งไปสู่หมู่เขาหินปูนทับซ้อนรูปทรง
 หลายชั้นที่ปลายตา
 (“เนินมะปรางระหว่างผ่านผืนสู่วันฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 15)

- พวกเขาพบว่าประชากรเสือโคร่งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างน่ายินดี หลายตัวขยับขยายย้ายถิ่นมาจาก
 ห้วยขาแข้ง
 (“ในอ้อมกอดแม่เฒ่า.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 39)

- หากโชคดีอาจพบฝูงนกพญาไฟแวะมาเยี่ยมเยือน
 (“โลกสีเขียวในกำแพงแสน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 41)

- เมื่อข้างสารสองตัวชนกัน ชาวปะหล่องหญ้าแพรกที่อยู่ตรงกลางก็แหลกลาญ
 (“ตามรอยพระบาท บนดอยอ่างข่าง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 : 32)

- ...เพราะตั้งอยู่กลางเมืองท่ามกลางมลพิษ จึงทำให้หินอ่อนที่ใช้สร้างหมองคล้ำ สีกกร่อน
 (“Eat and Travel ITALY with COOL Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก.**
 มกราคม 2559 : 46)

- ถ้าคู่รักได้จูงมือกันเดินไปตามเส้นทางดังกล่าว ก็จะครองรักกันยั่งยืนยาวนานตลอดไป
 (“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์
 2559 : 69)

- มีเวลาเพียงแค่นี้ก็ชั่วโมงระหว่างรอเวลาที่มีอีกกลางวัน... เวลาเพียงน้อยนิดต้องใช้ให้คุ้มค่า
 (“THE BEST OF CROATIA ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” **เที่ยวรอบโลก.**
 มีนาคม 2559 : 65)

- ใครที่กำลังตามหาภาพอาคารที่ลดหลั่นกันไปตามความสูงของภูเขา...ซึ่งเข้ากันได้เลยว่า ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านอียาหรือเอีย (Oia) นี้ละ
 (“GREECE All time Classic.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 61)

- การใช้ชีวิตกับคนแปลกหน้าก็ราบรื่นจนราบเรียบ ไม่รู้ว่าความราบเรียบนี้เกิดจากอะไร
 (“ NEW ZEVLAND DRIVE MORE, DISCOVER MORE !.” **เที่ยวรอบโลก.**
 พฤษภาคม 2559 : 68)

- ...หรือสวนมิตรภาพสาธารณรัฐประชาชนจีนกับกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีทั้งต้นไม้ใหญ่ให้ความร่มรื่นสบายตาสบายใจ
 (“หนานหนิง & กุ้ยหลิน Escaping to the green lungs of China.” **เที่ยวรอบโลก.**
 พฤษภาคม 2559 : 109)

- หลังจากเก็บสัมภาระภายในโรงแรมที่ตั้งอยู่แนบชิดเกือบจะติดกับสถานีรถไฟ ก็ใช้บริการแท็กซี่ไปยังย่านเมืองอันเจริญเติบโตของโกเบ
 (“The Iconic cities by rail form Kansai to Hiroshima.” **เที่ยวรอบโลก.**
 พฤษภาคม 2559 : 84)

- อาจเพราะเราเดินทางมาในตอนกลางคืน จึงไม่ได้เห็นว่า หนทางที่ไต่ขึ้นมาสู่ที่ตั้งเมืองนั้น คดเคี้ยวเพียงใด
 (“FROM BAGUIO TO MANILA เมืองที่อากาศเย็นสบายที่สุดในฟิลิปปินส์.” **เที่ยวรอบโลก.** มิถุนายน 2559 : 107)

- ...นากาโนะ ซึ่งได้ชื่อว่ามีคามงดงามทางวัฒนธรรมโบราณอันทรงคุณค่า และทิวทัศน์ธรรมชาติที่ โอบล้อมไว้ด้วยเทือกเขาเจแปนแอลป์และแหล่งน้ำแร่ร้อนกลางขุนเขาอันบริสุทธิ์
 (“ JAPAN-KOREA 2 IN 1 TRIP WITH KOREAN AIR.” **เที่ยวรอบโลก.**
 กรกฎาคม 2559 : 80)

- ด้วยความสะดักสะบายของสายการบินเดิม...ฉันก็มาถึงจุดหมายแรกของการเดินทางครั้งนี้กันแบบสดชื่นแจ่มใส

(“BRISBANE – SYDNEY THE BEST VERSION OF AUSTRALIA.”

เที่ยวรอบโลก. สิงหาคม 2559 : 47)

1.4 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำซ้ำ

คำซ้ำหมายถึงการนำคำเดียวกันมาซ้ำเสียง 2 ครั้ง ทำให้เกิดความหมายใหม่หรือความหมายใกล้เคียงความหมายเดิม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนเป็นคำซ้ำคือภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและการเล่นคำ คำซ้ำดังกล่าวแบ่งได้ 2 ประเภทคือการซ้ำคำคำเดียวและการซ้ำคำบางส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1 การซ้ำคำคำเดียว เกิดจากการซ้ำคำเดียวกันด้วยการใช้ไม้ยมก (ๆ) เพื่อให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวหรือความรู้สึกของผู้เขียนอย่างชัดเจน

ตัวอย่าง

- เสียงฝีเท้าม้ากระทบพื้นดินกุกกัก ๆ พาเราผ่านไปใต้เงาร่มรื่นอย่างช้า ๆ
(“กุกกักกับทางทิวเขา แดนควาบอยในแผ่นดินพะเยา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 60)
- ม้าทุกตัวก้มลงและเล็มหญ้าเขียวสด เคี้ยวหยับ ๆ อย่างเอร็ดอร่อย
(“กุกกักกับทางทิวเขา แดนควาบอยในแผ่นดินพะเยา.” อนุสาร อ.ส.ท. มกราคม 2559 : 57)
- จากคนแปลกหน้าค่อย ๆ กลายเป็นคนคุ้นเคย มิตรภาพค่อย ๆ งอกงามตามวันเวลา
(“ท้ายเหมือง ก่อนเรื่องราวจะเลือนหาย.” อนุสาร อ.ส.ท. มีนาคม 2559 : 61)
- นอกจากนี้ ยังมีที่พักอีกนิดหน่อย ดูสงบ ๆ สบาย ๆ เหมาะกับการมาพักผ่อนมาก
(“เลาะแผ่นดิน เลียบฝั่งเฉลิมบูรพาชลทิต.” อนุสาร อ.ส.ท. พฤษภาคม 2559 : 26)
- จันทร์เต็มดวงค่อย ๆ คล้อยลับ แสงแรกฉายส่องแม่เรา
(“ในอ้อมกอดแม่เรา.” อนุสาร อ.ส.ท. กรกฎาคม 2559 : 37)
- ส่วนอึ่งแดงเป็นอึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าอึ่งชนิดอื่น ๆ มีสีน้ำตาลแดง มีเสียงร้อง “แังก ๆ”
(“หุบเขาวง สวรรค์กลางดงที่พุน้ำร้อน.” อนุสาร อ.ส.ท. สิงหาคม 2559 : 51)

- แต่ที่เราอดไม่ได้ต้องแวะไปอุดหนุนเพราะอากาศบนดอยหนาวเหน็บก็คือ น้ำแก๊กผสมน้ำผึ้งร้อน ๆ ชานมร้อน ๆ กีบกับโรตีสีร้อน ๆ เป็นออร์เดิร์ฟ

(“ตามรอยพระบาท บนดอยอย่างช่าง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤศจิกายน 2559 :31)

- ร้านอาหารโมริคูนี แต่งแบบกิ่ง ๆ โรงนา เก่า ๆ แต่เก๋ ๆ แบบญี่ปุ่นนิยม

(“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 73)

- พอคลิ้นซัดน้ำทะเลเข้า ๆ ออก ๆ ปะทะกับช่องตรงบันไดแต่ละชั้นจะเกิดเป็นเสียงดนตรีไพเราะมาก

(“THE BEST OF CROATIA ที่สุดกับดินแดนไข่มุกแห่งเอเดรียติก.” **เที่ยวรอบโลก.** มีนาคม 2559 : 56)

- แล้วความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากไกด์ของเราก็ทำให้เราลิ้มเรื่องฟ้าใส ๆ แดดสด ๆ ไป

(“GREECE All time Classic.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 52)

- ครั้งหนึ่งในชีวิตกับเสียงหึ่ง ๆ ของเครื่องยนต์

(“New Zealand DRIVE MORE, DISCOVER MORE !.” **เที่ยวรอบโลก.** พฤษภาคม 2559 : 65)

- ...กลับกันสามล้อที่นี้เป็นฝ่ายจ่อผู้โดยสาร ขับ ๆ อยู่ก็ปรีมาจอตักทวย ถามไถ่ เสนอแพ็กเกจพาเที่ยว

(“SRI LANKA BEYOND EXPECTATION.” **เที่ยวรอบโลก.** กรกฎาคม 2559 : 50)

1.4.2 การซ้ำคำบางส่วน เกิดจากการกล่าวคำอีกคำหนึ่งซึ่งมีเสียงบางเสียงหรือหลายเสียงซ้ำกับคำที่กล่าวมาแล้ว อาจเป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะหรือสระเดียวกัน การซ้ำคำบางส่วนดังกล่าว เพื่อให้เห็นภาพของส่วนที่นำมาเปรียบเทียบชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

- แว่วเสียงหัวเราะเอิ๊กอ๊ากของเด็กหญิงตอนโยนอาหารเม็ดให้ปลา

(“สองน่องท่องความสุข ในเมืองลำปาง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 13)

- คีนข้างแรมกับผืนฟ้าสีน้ำเงินเข้ม ช่วยขับให้แสงดาวระยิบระยับจนมองเห็นเด่นชัด

(“ภูซี้ดาว ดินแดนที่รอการมาเยือน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 73)

- ผู้คนจ้อแจและสาละวนอยู่กับการปลูกแต่งโม
 (“หมู่เกาะเกตรา ความงามใต้เงาแห่งสัมปทาน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 23)
- ยามสายที่ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ เสียงประทัดเปรี้ยงปร้างไปทั่วหัวเขา ทะเลหน้าเกาะสี่ซังกระจ่างใส
 (“โลกใบเล็กกลางทะเลชลบุรี...เกาะสี่ซัง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 64)
- เสียงปลาผุดพรายขึ้นมาหายใจ
 (“บนเส้นทางหมายเลข 4 พังงา ป่า และทะเล.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 14)
- ฝนพรำสายตั้งแต่เมื่อคืนตกทอดเป็นหมอกขาวระเรื่ออยู่ตามขุนเขา
 (“เนินมะปรางระหว่างผืนผืนสวนฝน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 15)
- ฝนฉ่ำฟ้ากระจัดกระจายมานครยามเราบ้ายทัวร์จากทางหลวงหมายเลข 323 เข้าสู่เนินเขาริม
 เชื้อนวิธาหลงกรณ
 (“อ้อมโอบเชื้อนเขาแหลม แคมป์แรมคืนเคียงผู้คนแห่งผืนป่า.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 58)
- แสงไฟวอมแวมจากหมู่บ้านสลักเพชรราวกับดาวประดับดิน ส่วนดาวประดับฟ้านั้นก็ วิบวับเมื่อ
 แหงนเงยหน้ามองท้องฟ้ากว้าง
 (“ขึ้นเขา เข้าคลอง มองเห็นมากกว่าทะเลที่เกาะข้าง.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 14)
- บางคนกลัวตกน้ำป๋อมแป๋มก็เดินเล่น
 (“To Eastjava Khawa ijen-banyuwangi-Bali.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 110)
- เราจึงยังเห็นอาคารโกดังสินค้า หรือ “Kura” เรียงรายอยู่เต็มสองข้างคลองกลางเมือง
 (“Things to do in Okayama City.” **เที่ยวรอบโลก.** มกราคม 2559 : 73)
- ...และเมื่อปิดท้ายด้วยอุ้งซึ่งเป็นของมีชื่อเสียงของทางร้าน เราก็แทบจะยอมแพ้ แต่เพราะ
 อร่อยจริง ๆ จัง ๆ เส้นนุ่มหนึบ ลิ้นคอ จึงกินกันหมด...
 (“Autumn in Kagawa with Au Thanakorn.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 68)

- ...เพราะนอกจากบรรดาร้านรวงกิ๊บกัเอ๋เอาใจฮิปสเตอร์ตลอดสองข้างถนนเส้นยาวตรงแล้ว ยังมีบรรดาร้านกาแฟยี่ห้อดัง...

(“Seoul & Beyond.” **เที่ยวรอบโลก**. กุมภาพันธ์ 2559 : 104)

- ใครที่ชื่นชอบเรื่องราวเกี่ยวกับเทพปกรณัมกรีก เดลฟี (Delphi) น่าจะเป็นจุดหมายปลายทางที่น่ากรีดกรีดอยู่ไม่น้อย

(“GREECE All time Classic.” **เที่ยวรอบโลก**. เมษายน 2559 : 52)

- คนญี่ปุ่นที่เงอะงะงุ่นง่าน พูดภาษาเกาหลีได้กระท่อนกระแท่น เดินหลงอยู่ในตลาดที่วุ่นวาย
(“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึง จากคิวชูถึงปูซาน.” **เที่ยวรอบโลก**. เมษายน 2559 : 90)

- เนินเขาแห่งสายลม? มันน่าจะต่อโรแมนติก ฟรุ้งฟริ้ง กรังกรัง มีเสียงกระดิ่งกังวานไปตามสายลมเป็นแน่

(“BUSAN-SEOUL : The Smell of The Sea & The Sound of The City.” **เที่ยวรอบโลก**. เมษายน 2559 : 100)

- แดดสาตส่องต้องหิมะเป็นประกายระยิบระยับเลยทีเดียวนะ

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 83)

- เมื่อเราเปิดช่องหน้าต่างเล็ก ๆ ออกดู ก็ต้องร้องอุ้หูกับภาพปราสาทขนาดใหญ่

(“Czech Wandering into the Fairytale Towns.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 61)

- หลังพยักหน้ากันก๊งกัวอลนก็หายไปเปลี่ยนเสื้อยืด

(“Rail Journey To Swiss Little Towns.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤศจิกายน 2559 : 60)

2. โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นข้อความ

ข้อความหมายถึงคำเดี่ยวที่ประกอบกันเป็นกลุ่มคำหรือประโยค จากการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคือการอ้างถึง ภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำคือการซ้ำกลุ่มคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถามมีส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นข้อความ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของภาพพจน์ประเภทความเปรียบกับภาพพจน์ประเภทเล่นเสียงและเล่นคำ ซึ่งมีโครงสร้างประกอบด้วยกลุ่มคำและประโยค มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง

- ยามเย็นเมื่อแสงตะวันรอนนบเป็นเวลาหย่อนกายในน้ำ หย่อนใจกับลมเย็นและภาพสวยเบื้องหน้าได้อย่างรื่นรมย์นัก

(“เกาะช้าง กลางทะเลเสน่ห์สะพรั่งบนฝั่งกระจ่างตัวตน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** พฤษภาคม 2559 : 41)

- ตามที่เล่าไว้ข้างต้น ช่างไม่กลัวพังกา ถ้าในน้ำมีปลา พังงาก็มีช่าง

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 34)

- เนื่องจากทหารไทยมีจำนวนน้อยกว่า แม้จะมีฝีมือแค่ไหน สุดท้ายน้ำน้อยก็แพ้ไฟ แตกพ่ายล้มตายไปก่อนที่ทัพหนุนจะตามมาทัน

(“อยุธยา อ่างทอง สิ่งบุรี ทางสายนี้มีแต่ “พระ”.” **อนุสาร อ.ส.ท.** สิงหาคม 2559 : 23)

- ...งานพัฒนาที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมนั้น ดูจะยากเสียยิ่งกว่าการเข็นครกขึ้นภูเขา

(“รำลึกด้วยรัก ร.9 ของชาวไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ธันวาคม 2559 : 15)

- แล้วจะพาออกไปดำน้ำดูปะการัง ก่อนจะนำกลับมาทานข้าวเที่ยงบนเกาะ แล้วปล่อยให้พักผ่อนสบาย ๆ กับหาดทรายเกาะรอกขาวสะอาดถึงป้าย 2 โมง ใครใคร่ทำอะไรทำ ใคร่ค้าช้างค้า ใคร่ค้าม้าค้า ไพร่ฟ้าหน้าใส

(“หมู่เกาะ “รอก-ห้า” อัญมณีสีฟ้าที่สุดขอบอันดามัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มีนาคม 2559 : 49)

- ...เช่นเดียวกับถนน Samcheongdong-gil ที่มีบ้านเรือนที่ผ่านการออกแบบและปรับปรุงด้วยสถาปัตยกรรมแบบผสมผสาน...ซึ่งบ้างก็ปรับปรุงเพื่ออยู่อาศัยให้สะดวกสบาย บ้างก็ปรับเปลี่ยนเป็นร้านรวงดูดีมีสไตล์แตกต่าง...

(“Seoul & Beyond.” **เที่ยวรอบโลก.** กุมภาพันธ์ 2559 : 104)

- จากวันนั้นถึงวันนี้ ความทรงจำยังฝังแน่น เหมือนคำที่หลายคนได้กล่าวไว้ว่า “ไปจิวจ้ายโจวกลับมาไม่มองน้ำ ไปหวงซานกลับมาไม่มองภูเขา” หมายถึง หากจิวจ้ายโกวคือสุดยอดของทิวทัศน์แห่งสายน้ำ หวงซานก็คือสุดยอดแห่งขุนเขา

(“หวงซาน ประวัติศาสตร์เมืองโบราณ สรวงสวรรค์แดนมังกร.” **เที่ยวรอบโลก.** เมษายน 2559 : 107)

- สภาพลมที่พัดแรงตลอดปีของไอซ์แลนด์ทำให้ประเทศนี้ไม่มีอาคารสูงเสียดฟ้า ไม่มีต้นไม้ใหญ่ และไม่มีป่า

(“ICELAND ดินแดนที่ถูกตรึงไว้ด้วยเส้นขอบฟ้า.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 73)

- สำหรับเซียนเที่ยว เวลาเดินทางแต่ละทริป มักดีดลูกคิดรางแก้วไว้เสมอว่า ต้องมีความคุ้มค่าคุ้มราคา...

(“Japan-Korea 2 in 1 trip with Korean air.” **เที่ยวรอบโลก**. กรกฎาคม 2559 : 77)

- มีไม่กี่ประเทศในโลกหรอก ที่ไปแล้วไปอีก ไปแล้วไปอีก และไปแล้วไปอีกได้บ่อย ๆ คุณว่าไหม

(“Korea Nice to see you again!” **เที่ยวรอบโลก**. สิงหาคม 2559 : 97)

- ที่มิเอะ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แต่ถ้าย้ายมาแถบริมทะเลเราจะเจอไข่มุกและอาหารทะเลอุดมสมบูรณ์

(“MIE ไข่มุกญี่ปุ่นเม็ดงาม.” **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 68)

ส่วนภาพพจน์ประเภทคำถามมีโครงสร้างของภาพพจน์เป็นประโยคคำถาม ซึ่งส่วนที่นำมาเปรียบเทียบประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน ได้แก่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โครงสร้างของภาพพจน์ดังกล่าวจะประกอบด้วย 2 ส่วนคือ “คำแสดงการถาม” และ “คำถาม” ซึ่งอาจมีตำแหน่งสลับหน้าหลังกันได้ กล่าวคือ อาจมีโครงสร้างส่วนแรกเป็น “คำแสดงการถาม” แล้วตามด้วย “คำถาม” หรืออาจมีโครงสร้างส่วนแรกเป็น “คำถาม” แล้วตามด้วย “คำแสดงการถาม” ก็ได้

ส่วนของคำแสดงการถามแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. คำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เท่าไร ฯลฯ
2. คำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบรับหรือตอบปฏิเสธ เช่น หรือไม่ ไหม ฯลฯ

ส่วนของคำถามเป็นเนื้อความของคำถามที่ใช้บอกเรื่องราวหรือให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ดังนั้น การใช้คำถามผู้เขียนไม่ต้องการคำตอบจากผู้อ่าน แต่เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของสถานที่ท่องเที่ยวหรือเรื่องราวที่น่าเสนอได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

โครงสร้างดังกล่าวข้างต้นสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทตามคำแสดงการถาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้
ตัวอย่างคำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบ

- จะต้องใช้ความพยายามและใช้เวลาทุ่มเทมากเพียงใดจึงจะได้ผลงานชิ้นเยี่ยมเหล่านี้ออกมา
 (“จากสระแก้วเชื่อมโยงถึงบ่อนเตี้ย เมียนเจีย บนเส้นทางราชมรรคา สดอ๊กก็อกรม
 บันทายฉมาร์.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มกราคม 2559 : 17)
- โคมไฟกระดาษหลากสีประดับประดาทั่วลานวัดรองานบุญปีใหม่ แม้ในวัดจะคลาคล่ำผู้คน แต่ก็
 เปี่ยมล้นด้วยความสงบ ไม่มีใครปฏิเสธถึงภาพศรัทธาที่ตกทอดกันมานับร้อยนับพันปีว่ามันงดงามเพียงใด
 (“แพร่ – น่าน ภาพผ่านธรรมดา ด้วยดวงตาคนสามัญ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์
 2559 : 45)
- แต่ถ้ามานักเดินทางรุ่นเดอะล่ะก็ ต้องเปลี่ยนเป็นว่า ขึ้นภูกันมาแล้วกี่ครั้ง? พิชิตยอดเขากัน
 มาแล้วกี่ลูก?
 (“ตำนานแห่งการเดินทาง สำนวณโลกธรรมชาติ.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 11)
- เมื่อสายลมเย็นแห่งฤดูร้อนพัดผ่านมา ใครกันเล่าจะปฏิเสธการเดินทางสู่สามแหล่งท่องเที่ยว
 กลางอันดามัน
 (“สี่สันภูเกิด พี่พี่ สิมิลัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 124)
- จังหวัดพังงาที่เราไม่ต้องมาทะเลก็ได้ ทำไมต้องเหมือนใคร เชิญเที่ยวไปตามครรลองของคุณ
 (“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 39)
- ใครหลายคนของบ้านมุงกำลังยึดรั้งกับการทักทายต้นฤดู
 (“เนินมะปราง ระหว่างผ่านฝันสู่วันฝัน.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กรกฎาคม 2559 : 15)
- คุณค่าของภาพจิตรกรรมแห่งนี้จะมีใครเข้ามาช่วยดูแลบูรณะกันหรือไม่
 (“จากวิถีสายน้ำระยอง สู่อุทยานทะเลที่เกาะเสม็ด.” **อนุสาร อ.ส.ท.** ตุลาคม 2559 : 59)
- โลกห่างจากดวงอาทิตย์ 92,600,000 ไมล์ ปี 2015 ยังห่างจากปี 2016 ตั้ง 365 วัน วันจันทร์
 กับวันอังคารก็ยังห่างกัน 24 ชั่วโมง ชั่วโมงต่อชั่วโมงก็ยังระยะห่างกัน 60 นาที แล้วระยะห่างระหว่างใจ 2
 ดวงล่ะ...เป็นเท่าไร?
 (“FROM KYUSHU-BUSAN...WITH LOVE ด้วยรักและคิดถึงจากคิวชูถึงปูซาน.”
เที่ยวรอบโลก. เมษายน 2559 : 83)

- โกล ๆ ตรงโน้นคือทะเลสาบลิปโน ห่อมเมืองขนาดกระจุกกระจิมและผืนป่าชумаไว้วางใหญ่ แล้วใครล่ะจะไม่สุดธรรมชาติไว้เต็มปอด

(“Czeeh Wandering into the Fairytale Town.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 56)

- ส่วนของประตูทางเข้าที่แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของคนทุกชนชั้น ไม่ว่าจะเป็นคนใหญ่โตมาจากไหน ก็ต้องรู้จักก้มศีรษะ

(“The Iconic Cities BY Rail.” **เที่ยวรอบโลก**. มิถุนายน 2559 : 83)

- ชาวศรีลังกาที่ดูแล้ววัดเล่าให้ฟังว่า ตั้งแต่เขาเข้ามาที่วัดนี้เมื่อปี 1990 ก็เห็นอีกาตัวนี้แล้ว มันจะบินมาที่วัดตั้งแต่เช้าและอยู่จนถึงเย็นทำอย่างนี้มาตลอด 26 ปี! โหแล้วอีกาตัวนี้จะมีอายุเท่าไรกัน

(“Sri Lanka beyond expectation.” **เที่ยวรอบโลก**. กรกฎาคม 2559 : 48)

- นั่นคือ Sheraton Bali Kuta Resorts เซอรัดันตั้งอยู่ติดกับแหล่งช้อปปิ้งมอลล์ที่ใหญ่ที่สุดในย่านนี้ เรียกได้ว่า สามารถเดินทะเลดูประตู่โรงแรมก็ถึงแหล่งช้อปปิ้งสุดฮิปเพียงไม่กี่ก้าวเท่านั้น

(“เติมความสุขให้เต็มร้อยที่บาหลี่.” **เที่ยวรอบโลก**. สิงหาคม 2559 : 94)

- แม้ยามพายุก้าว ฝนพริ้ว เราก็ยังได้เห็นถึงความสดชื่นของธรรมชาติที่นี่...ยิ่งถ้ามีขนมมเนยชิ้นชื่อของฮาโกดาเตะเป็นเพื่อนติดฝนด้วยแล้ว ฤดูไหนเราก็ไม่หวั่นจริง ๆ

(“Iwate Akita Hokkaido เมื่อชินคันเซ็นสายใหม่้นำเราไป (ตอนจบ).” **เที่ยวรอบโลก**. ตุลาคม 2559 : 88)

ตัวอย่างคำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบหรือตอบปฏิเสธ

- บุรีรัมย์ เมืองที่เคยมีคำกล่าวถึงเล่น ๆ ว่าแห้งแล้ง อดอยาก บางที่อาจจะถึงคราวต้องนั่งกินไปนับสตางค์กันไปจนเมื่อยมือเลยหรือไม่

(“Chang International ระดับโลกแห่งเมืองปราสาทสองยุค.” **อนุสาร อ.ส.ท.** เมษายน 2559 : 21)

- “หน้าแล้งก็แบบนี้แหละ” พนักงานขายเรือคนหนึ่งพูดขึ้นมา ผมคิดในหัว “ใจคอพี่กะให้ผมนั่งรอตรงนี้นั่งถึงหน้าฝนเลยหรือครับ?”

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” **อนุสาร อ.ส.ท.** มิถุนายน 2559 : 36)

- คุณรู้หรือไม่กว่า 90 % ของเสื่อตามีในตลาดผลิตจากจีน

(“Kyushu craft the timeless legacy.” **เที่ยวรอบโลก**. มกราคม 2559 : 96)

- ขาข้อปัวจริงคงพลาดกิจกรรมนี้ไปไม่ได้จริงไหมคะ

(“อุ้ยอัน จินมมใหม่ที่ได้รู้จัก.” เที่ยวรอบโลก. มีนาคม 2559 : 126)

- มนุษย์เรานี่ช่างตัวเล็กจริง ๆ เมื่อเทียบกับขุนเขาแห่งนี้ การที่เราออกมาลำบากแบบนี้ก็เพียงเพื่ออะไรกันแน่ เราจะเอาชนะธรรมชาติที่กว้างใหญ่แห่งนี้หรือ หรือเพียงต้องการพิชิตใจเราเองที่อยู่ลึกลงไปในเสื้อเพียงไม่กี่เซนติเมตร

(“เดินทะเลลุ่มพิชิตใจตัวเอง.” เที่ยวรอบโลก. กรกฎาคม 2559 : 101)

- แล้วคุณล่ะ ถือตัวสวิสทราเวลพาสเที่ยวครั้งหน้า วางแผนเที่ยวเมืองเล็ก เมืองน้อยในสวิสไว้บ้างหรือยัง ไม่น่า คุณอาจได้พบการเดินทางที่มีสีสัน สนุกสนาน และสัมผัสความเป็นสวิสท้องถิ่นยิ่งกว่าที่เคย

(“Rail Journey to Swiss litte towns.” เที่ยวรอบโลก. พฤศจิกายน 2559 : 71)

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของภาพพจน์ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ และภาพพจน์ประเภทคำถาม จะมีโครงสร้างของภาพพจน์ประกอบด้วยส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ภาพพจน์ดังกล่าวอาจมีโครงสร้างของภาพพจน์ที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน 2 ส่วน และ 1 ส่วนแตกต่างกันไป

แม้ว่าภาพพจน์ทั้ง 4 ประเภทจะมีส่วนประกอบของโครงสร้างที่แตกต่างกัน แต่ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนล้วนทำหน้าที่สร้างภาพ สื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนมายังผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นอย่างชัดเจน รวมทั้งเกิดความเพลิดเพลินจากการอ่านสารคดีของนิตยสารท่องเที่ยว ตั้งแต่ต้นจนจบด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว” เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทและโครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนิตยสารท่องเที่ยวจำนวน 2 ฉบับคือนิตยสารอนุสาร อ.ส.ท. และนิตยสารเที่ยวรอบโลก ซึ่งนิตยสารแต่ละฉบับออกวางจำหน่ายเดือนละ 1 เล่ม รวม 24 เล่ม ดังนั้น ผู้วิจัยจะรวบรวมสารคดี (features) โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2559 เล่มละ 5 เรื่อง รวม 120 เรื่อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

ประเภทของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวมี 4 ประเภท ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบเทียบ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ และภาพพจน์ประเภทคำถาม สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1.1 ภาพพจน์ประเภทความเปรียบเทียบ เป็นภาพพจน์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบการใช้ภาพพจน์ประเภทความเปรียบเทียบ 4 ประเภท ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ นามนัย และการอ้างถึง สรุปได้ดังนี้

1.1.1 อุปมาคือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยพบคำเชื่อมที่ใช้อย่างสม่ำเสมอคือ “ราวกับ” “เหมือน” “คล้าย”

1.1.2 อุปลักษณ์คือการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีโดยธรรมชาติแล้วแตกต่างกัน แต่นำมาเปรียบเหมือนกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” เป็นคำช่วยเปรียบเทียบ

1.1.3 นามนัยเป็นการใช้คำหรือวลีแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะหรือคุณสมบัติ หรือความสัมพันธ์กับสิ่งที่แทนมาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด จากการวิเคราะห์ข้อมูลนิตยสารท่องเที่ยวพบการใช้นามนัยเพื่อใช้แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นรูปแบบการเปรียบเทียบรูปแบบหนึ่งที่ช่วยสร้างความเด่นชัดให้กับสารคดีท่องเที่ยวเรื่องนั้นอย่างดี

1.1.4 การอ้างถึงคือภาพพจน์ที่ใช้การยกข้อความอ้างจากสำนวน สุภาษิต คำคม คำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่รู้จักกันทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการกล่าวถึงการกล่าวอ้างถึงนี้จะช่วยเชื่อมโยงความคิดให้แก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในสารคดีท่องเที่ยวพบการอ้างอิงถึง 3 ลักษณะคือการอ้างอิงด้วยการใช้สำนวน สุภาษิต การอ้างอิงด้วยการใช้คำพูดของบุคคลต่างๆ และการอ้างอิงด้วยการใช้ตำนานหรือประวัติความเป็นมาของสถานที่

1.2 ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการ เกิดจากจินตนาการของนักเขียนในการสมมุติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ทำกิริยาอาการหรือมีความรู้สึกเหมือนมนุษย์ หรือการพูดกล่าวเกินความจริง ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการที่พบในสารคดีท่องเที่ยวมี 2 ประเภท ได้แก่ บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต และอติพจน์

1.2.1 บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัตคือภาพพจน์ที่นำสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมมาทำกิริยาอาการ หรือมีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัตเป็นภาพพจน์ที่ผู้เขียนสารคดีนิยมใช้อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นภาพพจน์ที่ช่วยสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

1.2.2 อติพจน์คือภาพพจน์ที่ใช้คำพูดกล่าวเกินความจริง ภาพพจน์ความเปรียบประเภทอติพจน์เป็นภาพพจน์อีกประเภทหนึ่งที่พบได้อย่างสม่ำเสมอในนิตยสารท่องเที่ยว กล่าวคือ อติพจน์จะช่วยเน้นอารมณ์ความรู้สึกเพื่อบอกว่าสิ่งที่กล่าวถึงมีปริมาณมากเหลือเกิน ดังนั้น การใช้อติพจน์จึงมีเจตนาให้ข้อความที่กล่าวนั้นมีน้ำหนักยิ่งขึ้น ด้วยการกล่าวเกินความจริง

1.3 ภาพพจน์ประเภทประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ พบว่าผู้เขียนมักนิยมใช้การเล่นเสียง ได้แก่ การเลียนเสียงตามธรรมชาติและการซ้ำเสียง ส่วนการเล่นคำพบการซ้ำคำและการซ้ำกลุ่มคำ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 การเล่นเสียง จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า มีการเล่นเสียงที่พบอย่างสม่ำเสมอ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเลียนเสียงธรรมชาติและการเล่นซ้ำเสียง

1.3.1.1 การเลียนเสียงธรรมชาติคือการสร้างคำขึ้นใหม่โดยการเลียนเสียงต่าง ๆ ในธรรมชาติตามที่มนุษย์ได้ยิน เช่น เสียงหัวเราะ เสียงร้องของสัตว์ เสียงฟ้าร้อง เสียงเปิดประตู ฯลฯ

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบว่า มีการใช้ภาพพจน์เลียนเสียงธรรมชาติทั้งการเลียนเสียงสัตว์ เลียนเสียงเครื่องจักรกล เลียนเสียงปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือเลียนเสียงอุทานของมนุษย์

1.3.1.2 การซ้ำเสียง เป็นการเล่นเสียงด้วยการซ้ำเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระ เพื่อช่วยทำให้เห็นภาพเคลื่อนไหวของคำที่ซ้ำเสียงนั้นอย่างชัดเจนมากขึ้น อันก่อให้เกิดความเปรียบที่กระทบอารมณ์ของผู้อ่านได้

1.3.2 การเล่นคำคือการพลิกแพลงคำโดยนำคำที่มีรูปพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นเชิงความหมาย วิธีการเล่นคำมีหลายวิธี เช่น การซ้ำเสียง การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ การสับตำแหน่งของคำหรือกลุ่มคำ เพื่อให้ได้ความหมายต่างไปจากเดิม หรือเน้นย้ำความหมายเดิมของคำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวพบการเล่นคำ 2 ประเภท ได้แก่ การซ้ำคำเดี่ยวและการซ้ำกลุ่มคำ

1.3.2.1 การซ้ำคำคำเดียว หมายถึง การเล่นคำด้วยการใช้คำคำเดียวกันซ้ำคำ ตั้งแต่สองคำขึ้นไป เพื่อย้ำเน้นความหมายของคำที่ต้องการซ้ำ การซ้ำคำคำเดียวทำให้ผู้อ่านเข้าใจและส่งเสริมความหมายของข้อความให้ชัดเจนขึ้น

1.3.2.2 การซ้ำกลุ่มคำ เป็นการเล่นคำด้วยการซ้ำกลุ่มคำ โดยกลุ่มคำจะประกอบด้วยคำคำเดียวกันอย่างน้อย 1 คำ การซ้ำกลุ่มคำนี้ช่วยเน้นย้ำความหมายของข้อความทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น

1.4 ภาพพจน์ประเภทคำถาม เป็นการใช้อรรถาธิบายซึ่งเป็นคำถาม แต่คำถามนั้นบอกคำตอบอยู่ในตัว ไม่ต้องการคำตอบคือคำถามนั้นทำหน้าที่บอกเล่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพพจน์ประเภทคำถามใช้เพื่อบอกเล่าเรื่องราวหรือเพื่อให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

2. โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยว

โครงสร้างของภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นพบว่า มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ต้องการเปรียบคือส่วนตัวตั้งที่ผู้เขียนยกมากล่าวก่อน อาจเป็นคำ หรือข้อความก็ได้ โดยมีตำแหน่งอยู่หน้าคำช่วยเปรียบ

- คำช่วยเปรียบคือส่วนเชื่อมระหว่างส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบ

- ส่วนที่นำมาเปรียบคือส่วนตัวเปรียบที่ผู้เขียนกล่าวเปรียบเทียบกับส่วนตัวตั้ง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน อาจเป็นคำ หรือข้อความก็ได้ โดยมีตำแหน่งอยู่หลังคำช่วยเปรียบ

โครงสร้างของภาพพจน์ดังกล่าวข้างต้นมีส่วนประกอบ 3 ส่วน 2 ส่วน และ 1 ส่วนตามลำดับ สรุปได้ดังนี้

2.1 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบ คำช่วยเปรียบ และส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคืออุปมาและอุปลักษณ์ ซึ่งมีโครงสร้างของภาพพจน์ 3 รูปแบบ ได้แก่

2.1.1 ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

2.1.2 ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นข้อความและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นคำ

2.1.3 ส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

2.2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบ ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทใช้จินตนาการคือบุคคลาธิฐานและอติพจน์ ซึ่งมีโครงสร้างของภาพพจน์ 2 รูปแบบ ได้แก่

2.2.1 ส่วนที่ต้องการเปรียบเป็นคำและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

2.2.2 ส่วนที่ต้องการเปรียบและส่วนที่นำมาเปรียบเป็นข้อความ

2.3 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือส่วนที่นำมาเปรียบ

ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทความเปรียบคือนามนัยและการอ้างถึง ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ คือการเล่นเสียงธรรมชาติ การซ้ำเสียง การซ้ำคำคำเดียว และการซ้ำกลุ่มคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภท

คำถาม โครงสร้างของภาพพจน์ดังกล่าวที่พบประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำและข้อความสรุปได้ดังนี้

2.3.1 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นคำ ได้แก่ คำเดี่ยว คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ พบในภาพพจน์ประเภทความเปรียบ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและการเล่นคำ

2.3.2 โครงสร้างของภาพพจน์ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนที่เป็นข้อความ พบในภาพพจน์ประเภทความเปรียบ ภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและการเล่นคำ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทคำถาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ภาพพจน์ประเภทคำถามที่มีโครงสร้างประกอบด้วย 1 ส่วนที่เป็นข้อความ ส่วนที่นำมาเปรียบประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนคำแสดงการถามและส่วนของคำถาม

ส่วนคำแสดงการถามคือคำที่ใช้บอกการถาม แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

ก. คำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เท่าไร ฯลฯ

ข. คำแสดงการถามที่ต้องการคำตอบรับหรือตอบปฏิเสธ เช่น หรือไม่ ไหม ฯลฯ

ส่วนของคำถามเป็นเนื้อความของคำถามที่ใช้บอกเรื่องราวหรือให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ดังนั้น การใช้คำถามผู้เขียนไม่ต้องการคำตอบจากผู้อ่าน แต่เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านคิดเห็นภาพของเรื่องที่น่าเสนอให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายผล ดังนี้

1. สาระคดีท่องเที่ยวเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ซึ่งนำเสนอความรู้ ข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผ่านการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ ดังที่ธีรภาพ โลหิตกุล (2552 : 136) อธิบายความหมายของสาระคดีไว้ว่า “สาระคดีคือการนำเอาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมานำเสนอโดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนั้นเมื่อคิดจะเขียน “สาระคดี” จะต้องคำนึงถึงข้อมูลและกลวิธีการนำเสนอในสัดส่วนที่เท่ากันคือ เนื้อหา (ข้อมูล) 50 : รูปแบบ (กลวิธีการนำเสนอ) 50”

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการนำเสนอในงานเขียนสาระคดีประกอบด้วยศิลปะการใช้ภาษาและรูปแบบการนำเสนอ ที่จะทำให้นเนื้อหาของสาระคดีน่าติดตามอ่าน

งานเขียนประเภทสาระคดีในนิตยสารท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกับงานเขียนสาระคดีประเภทอื่น ที่ผู้เขียนนำเสนอสาระความรู้ ข้อเท็จจริงจากการท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ด้วยการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีศิลปะในการใช้ภาษาอย่างสละสลวยน่าติดตามอ่าน

การใช้ภาพพจน์ในนิตยสารท่องเที่ยวเป็นศิลปะการใช้ภาษาประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนสาระคดีมักนิยมนำมาใช้ เพื่อช่วยให้เห็นภาพสถานที่ท่องเที่ยว หรือช่วยแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เขียนได้อย่างชัดเจนยิ่งกว่าการใช้ถ้อยคำทั่วไป เนื่องจากโครงสร้างของภาพพจน์จะประกอบด้วยส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ กล่าวคือ “คำช่วยเปรียบเทียบ” และ “ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ” ทั้งสองส่วน

นี้จะช่วยสร้างมโนภาพให้ผู้อ่านเข้าใจ “ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ” ได้ชัดเจน จึงก่อให้เกิดอรรถรสในการอ่าน สารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวอย่างแจ่มชัดกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา

2. ภาพพจน์ที่พบได้อย่างสม่ำเสมอในการเขียนสารคดีของนิตยสารท่องเที่ยวคือภาพพจน์ประเภท ความเปรียบเทียบ ได้แก่ อุปมาและการอ้างถึง ภาพพจน์ประเภทที่ใช้จินตนาการ ได้แก่ บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต และอติพจน์ รวมทั้งภาพพจน์ประเภทการเล่นเสียงและเล่นคำ ได้แก่ การเลียนเสียงธรรมชาติและการเล่นคำ

เนื่องจากเนื้อหาของสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวเป็นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทั้งในและ ต่างประเทศที่ผู้อ่านอาจยังไม่เคยไปท่องเที่ยว ผู้เขียนจึงใช้ภาพพจน์ดังกล่าว เพื่อเปรียบเทียบสถานที่ ท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เขียนที่ได้ ไปสัมผัสกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจและมองเห็นภาพตามอย่างชัดเจน ผู้อ่าน จึงเกิดความรู้สึกเหมือนกับได้ไปสัมผัสกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นด้วยตนเองอย่างแท้จริง ดังที่อิงอร สุพันธ์วิช (2554 : 83 - 85) ได้อธิบายถึงผลของการใช้ภาพพจน์ไว้ 4 ประการ ซึ่งช่วยทำให้งานเขียน น่าติดตามอ่าน สรุปได้ดังนี้

1) ภาพพจน์ให้ความสำเร็จอารมณ์ เนื่องจากผู้อ่านได้ใช้ความคิดและจินตนาการ เปรียบได้กับการที่เราก้าวออกจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง มีความเคลื่อนไหวตื่นตัว ไม่เฉยชาซึมเซาในระหว่างติดตาม อ่าน ได้สังเกตพิจารณาเห็นสิ่งที่เหมือนกันหรือสิ่งที่แตกต่างกัน

2) ภาพพจน์ทำสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรม เท่ากับว่าทำให้งานเขียนเข้าสู่ประสาทสัมผัส ทั้งการได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ฯลฯ ได้ร่วมประสบการณ์ที่นักเขียนถ่ายทอดได้อย่างง่ายและชัดเจนขึ้น จึงทำ ให้เข้าใจและเข้าถึงงานเขียนนั้นได้ยิ่งขึ้น

3) ภาพพจน์ให้ความเข้มข้นทางอารมณ์มากยิ่งขึ้น ด้วยการให้ความแตกต่าง-ความขัดแย้ง ความเหมือน-ความผสาน และทัศนคติที่อยู่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ฯลฯ

4) ภาพพจน์ช่วยให้กล่าวแต่น้อยคำ แต่ได้ความมาก สื่อความและสื่ออารมณ์ได้คมชัด กว้าง และลึก

จะเห็นได้ว่า การใช้ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ภาษาที่เกิดจากการเปรียบเทียบ ซึ่งช่วยสร้าง มโนภาพให้ผู้อ่านเห็นภาพ เกิดอารมณ์และความรู้สึกตามผู้เขียนอย่างแจ่มชัด ดังนั้น การใช้ภาพพจน์จึง ช่วยให้งานเขียนสารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวน่าติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ

3. โครงสร้างของภาพพจน์ประกอบด้วย 3 ส่วนคือส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และ ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ การเข้าใจโครงสร้างทั้ง 3 ส่วนของภาพพจน์แต่ละประเภทจึงช่วยให้ผู้เขียนสามารถ เลือกใช้คำหรือข้อความเปรียบเทียบ “ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ” ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจเรื่องราวที่ ผู้เขียนต้องการนำเสนออย่างชัดเจน เช่น การเล่าถึงลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นว่า

“อย่าแปลกใจว่าทำไมค้างคาวถึงชอบถ้ำฟุ้งซาง เพราะมันช่างเย็นสบายคล้ายติดเครื่องปรับอากาศ

(“เที่ยวตามครรลอง คลองสองแพรก.” อนุสาร อ.ส.ท. มิถุนายน 2559 : 39)”

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา เพื่อเปรียบเทียบความเย็นสบายของถ้ำฟุ้งซางว่า “คล้าย ติดเครื่องปรับอากาศ”

การเล่าถึงสภาพอากาศของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นว่า

“ลมหนาวที่คาดไว้พัดกรูมาทักทายแบบไม่ให้ผิดหวัง

(“SHORYUDO ตามรอยมังกร.” **เที่ยวรอบโลก**. พฤษภาคม 2559 : 80)”

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต เพื่อทำสิ่งไม่มีชีวิตให้มีชีวิตด้วยการเปรียบเทียบ “ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ” คือ “ลมหนาว” ว่าสามารถ “ทักทาย” ผู้เขียนได้เหมือนมนุษย์

การเล่าถึงสภาพภูมิประเทศของสถานที่ท่องเที่ยวว่า

“เพราะทางรถวิ่งในอุทยานไม่ใช่ถนนลาดยางต้องขับลุยไปบนดินกรวดและทราย จึงมีแต่ฝุ่นคลุ้งและหัวสั่นหัวโคลนแอมเคล็ด

(“One Life LUXURY AFRICAN SAFARI by Cool Fahrenheit 93°.” **เที่ยวรอบโลก**. ธันวาคม 2559 : 44)”

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ภาพพจน์อติพจน์กล่าวเกินความจริงเพื่อให้ผู้อ่านเห็นสภาพภูมิประเทศของแอฟริกาในการท่องเที่ยวแบบซาฟารี ด้วยการเปรียบเทียบ “ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ” ว่า “ทางรถวิ่งในอุทยานไม่ใช่ถนนลาดยางต้องขับลุยไปบนดินกรวดและทราย” และกล่าวถึง “ส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ” เกินความจริงว่า “หัวสั่นหัวโคลนแอมเคล็ด”

การเล่าถึงความรู้สึกของผู้คนว่า

“เมื่อรวมกับศรัทธาที่วานกยุงคือปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า ผู้คนถื่นนี้จึงเชื่อว่านกยุงคือบุญกุศลหนึ่งของพระครูบาศรีวิชัย

(“แม่ป๋อกใน ความรัก ศรัทธา และนกยุงไทย.” **อนุสาร อ.ส.ท.** กุมภาพันธ์ 2559 : 56)”

ตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึก “ศรัทธา” ของคนบ้านแม่ป๋อกในว่า มีความศรัทธานกยุง เพราะ “คือปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า” และ “คือบุญกุศลหนึ่งของพระครูบาศรีวิชัย”

จะเห็นได้ว่า หากผู้เขียนเข้าใจโครงสร้างของภาพพจน์แต่ละประเภทและเลือกใช้คำหรือข้อความในส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ต้องการเปรียบเทียบ คำช่วยเปรียบเทียบ และส่วนที่นำมาเปรียบเทียบอย่างเหมาะสมดังตัวอย่างข้างต้น จะทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและความรู้สึกตามที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ รวมทั้งทำให้สารคดีในนิตยสารท่องเที่ยวน่าติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจบจนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาภาพพจน์ในสารคดีประเภทอื่น ๆ เช่น สารคดีอัตชีวประวัติ สารคดีชีวประวัติ สารคดีให้ความรู้ ฯลฯ ว่ามีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด

2. ควรศึกษาภาพพจน์ในงานเขียนของนักเขียนที่มีผลงานเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองว่ามีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด ภาพพจน์ช่วยให้งานเขียนของนักเขียนดังกล่าวมีความน่าสนใจติดตามอ่านเพียงใด

3. ควรศึกษารูปแบบของการใช้ภาษาประเภทอื่น ๆ ในนิตยสารท่องเที่ยว เช่น การใช้ประโยค การใช้โวหาร ฯลฯ ว่ามีรูปแบบอย่างไร

บรรณานุกรม

- กันยารัตน์ ผ่องสุข. (2553). **เนื้อหาและกลวิธีทางภาษาในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวของ "น้ากลม"**.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2520). **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา พุทสมตะ. (2536). **การใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ในไตรภูมิพระร่วง**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิณณพัท โรจนวงศ์. (2549). **ภาษาจินตภาพในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชญานี รัตนรอด. (2550). **การใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวใน อนุสาร อ.ส.ท.**
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพรัตน์ คงมาลา. (2533). **การใช้ภาษาในสารคดีของวณิช จรุงกิจอนันต์ ระหว่างพ.ศ. 2520-2529**.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2549). **ทอมโลกวรรณศิลป์ : การสร้างรสสุนทรีย์แห่งวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ : ปาเจรา.
- ธีรภาพ โลหิตกุล. (2552). **กว่าจะเป็นสารคดี**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อ่านเอาเรื่อง.
- ประภาศรี เทียนประเสริฐ. (2559). **ปั่นผืน...เป็นหนังสือ คือนักเขียน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2549). **การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์**. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2517). **พื้นฐานของการใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ . (2525). **ศิลปะการเขียน ชุดพื้นฐานของการใช้ภาษาเล่มที่ 2**. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- มนวิภา วงจรจิระ. (2554). "ภาษาหนังสือพิมพ์และนิตยสาร." ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาเพื่อ
การสื่อสาร หน่วยที่ 8-15**. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2535). **การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- มัณฑุสา อังคะนาวิน. (2547). **ปริเฉทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท.** วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ วรรัฐกาล. (2553). **ศิลปะและกลวิธีการเขียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- พิกุล รุ่งศรีกนก. (2554). **การวิเคราะห์สารคดีเยาวชนเรื่องโสภโณไฟใบข้าวและลมแล้งเรียงระบำ**. วิทยานิพนธ์
อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรिता หุ่นประการ. (2545). **การวิเคราะห์สารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล**. ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาไทย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภรพัศ สร้อยระย้า. (2542). **การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีของมนันยา**. ปริญญาโท ศศ.ม.
(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ละอียด คิลาน้อย. (2540). **ปล่อยวางอย่างเซน**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

- รุ่งฤทัย สัจจพันธุ์. (2550). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งฤดี ดวงดาว. (2541). **ลีลาในงานเขียนของสมศรี สุกุมลนันทน์**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2548). **การใช้ภาพพจน์ในงานเขียนสารคดี**. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. _____ . (2549). “ภาพพจน์ในงานเขียนสารคดี : การวิเคราะห์โครงสร้าง.” ใน **วารวัลย์**. นครปฐม : พี. เพรส.
- รวรรณ สุขใส. (2551). **ลักษณะเด่นของงานเขียนนำเที่ยวต่างประเทศในนิตยสารท่องเที่ยวภาษาไทย พ.ศ. 2549**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิตา ดิถียนต์. (2537). **เอกสารคำสอนวิชา 411 225 วรรณคดีวิจารณ์**. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (อัดสำเนา).
- วิภา กงกะนันทน์. (2533). **วรรณคดีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ศิริลักษณ์ ศรีกล้า. (2554). **ภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง “เกิดวัง ปารุกส์” พระราชินีพรหม ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สรน รอดนิตย์. (2547). **ภาพพจน์ในบทโฆษณาภาษาไทยจากนิตยสาร**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 (ปีการศึกษา 2547).
- สมเกียรติ รัชมณี. (2551). **ภาษาวรรณศิลป์**. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศรี สุกุมลนันทน์. (2532). **ไกล้อรรฆะ**. กรุงเทพฯ ฯ : แม่คำผาง. _____ . (2533). **สุขใจวัยชรา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : แม่คำผาง.
- สีทธา พินิจภูวดล. (2517). **การเขียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสริมแสง พันธุ์สุด, มล. (2539). **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับครู) หน่วยที่ 9 –15**. ใน “การเขียนสารคดี” พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อมรพรรณ ชุ่มโชคชัยกุล. (2550). **เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 1-8**. ใน “ความรู้เกี่ยวกับงานเขียนในสื่อสิ่งพิมพ์.” พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อิงอร สุพันธุ์วณิช. (2554). **วรรณกรรมวิจารณ์ : ร้อยกรองปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ ฯ : ธนาเพรส.
- เอ็ม เอช อาบรัมส์. (2529). **อธิบายศัพท์วรรณคดี**. แปลและเรียบเรียงโดยทองสุข เกตุโรจน์. กรุงเทพฯ ฯ : กรมวิชาการ.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางรุ่งฤดี แผลงศร
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ)	MS. RUNGRUDEE PLAENGSORN
เกิดวันที่	22 กรกฎาคม
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02 – 260 – 1770 – 7 ต่อ 16246 e-mail : rungrude@g.swu.ac.th
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2535 ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2 ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

